bukla

Brezplačna revija o dobrih knjigah.

leto 14/št. 143
julij–avgust 2018
www.bukla.si
Ker zgodbe navdihujejo ...

Intervjuji: Kari Klemelä, Miha Šalehar; Poletna bralna priporočila iz JAK in MKL; Razstava prepovedanih knjig

bukla plus

Nove knjige slovenskih avtorjev:

Miha Mazzini: Pohlep, Katja Perat: Mazohistka in Jela Krečič: Knjiga drugih

Tokrat predstavljamo več kot 140 novih knjig. Naslednja Bukla izide septembra 2018.

Poletje je čas za klasike

Praznujmo 15 letnico - knjige po 15 EUR

*Samo na spletu
bit.ly/miszalozba

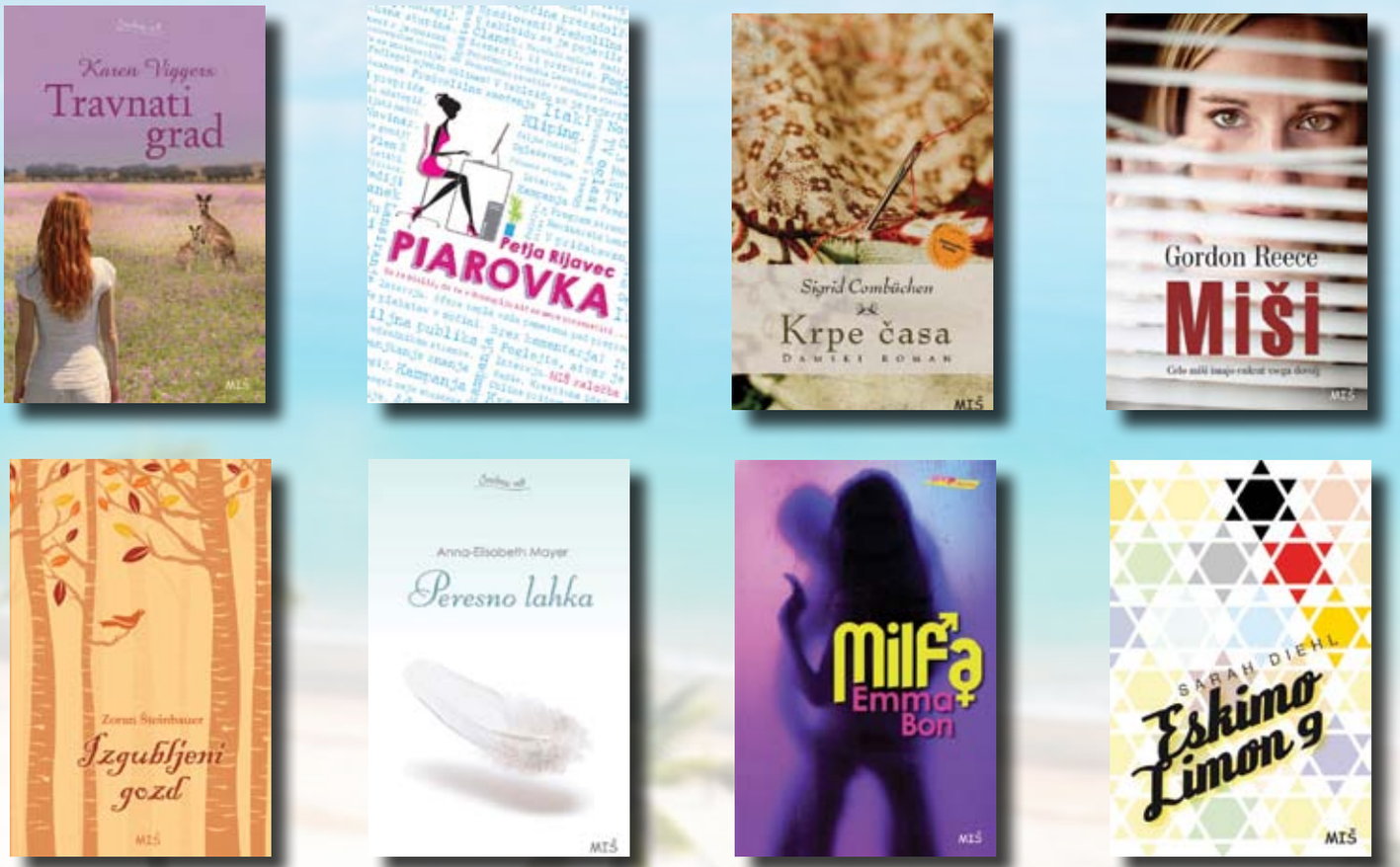

Nikakor plaža, a vsekakor za poletje!

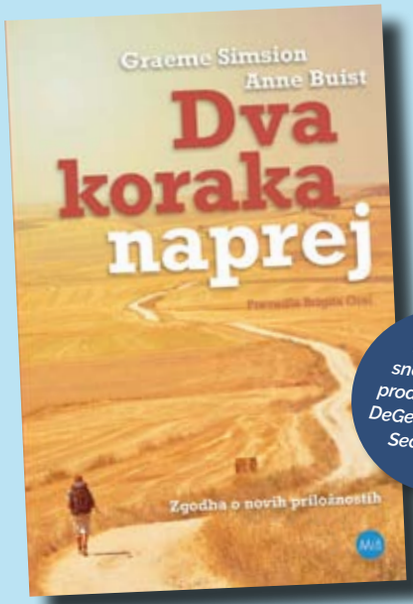

Roman o Caminu, kjer so čustva najtežja prtljaga.
In o tem, kaj pustiti za seboj in kaj ponovno poiskati in obdržati.

Nesojena umetnica iz Kalifornije in profesor iz Anglije se nekaj tednov po hudi izgubi znajdeta v francoskem Clunyju: ona po moževi smrti, on po zahtevni ločitvi. Ne poznata se, a se skorajda hkrati odpravita na pot. Več kot dva tisoč kilometrov hoje proti Santiagu de Compostela pomeni tudi zanju nov začetek. Kot vsak romar se na tej zanimivi, humorno opisani in na trenutke romantični poti tudi onadva spremenita.

po knjigi se snema film v produkciji Ellen DeGeneres in Fox Searchlight

O Maorih, o prijateljstvu z mladim kitom in sodobni Novi Zelandiji.

Will se po brutalnem napadu zateče v novozelandsko ribiško mestece. V osamljenosti se naveže osirotelo orko in se zoperstavi lokalnim oblastem, ki si varstvo narave razlagajo po svoje, saj jih žene predvsem dobiček. Vpletejo se lokalni Maori, policija in tudi institucije, ki naj bi varovale naravo.

nagrada Margaret Mahy 2015, nagrada za najboljšo novozelandsko mladinsko knjigo New Zealand Book Awards for Children and Young Adults 2015 in Storylines Notable Young Adult Fiction Award 2015.

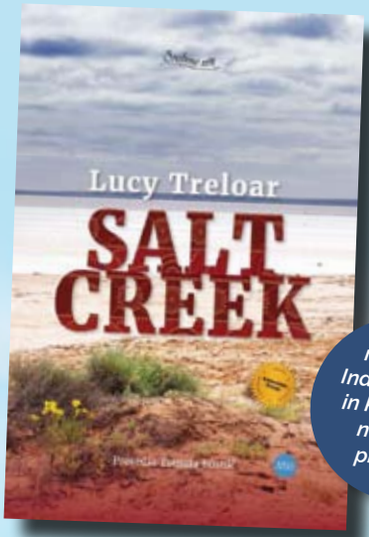

nagrade Indie, Dobbie in Richell za najboljši prvenec

Veren prikaz življenja evropskih priseljencev v avstralski divjini.

Leta 1855 se nekdaj bogata družina zaradi očetovih neposrečenih investicij, iz Anglije preseli na oddaljen, neposeljen konec Južne Avstralije. Daleč od civiliziranega sveta in nenadoma obubožana se številna družina težko prebija, očetu pa ponos ne dopusti obrniti se na premožne ženine starše. Edino razvedrilo so redki naključni obiskovalci, predvsem mladi umetnik, ki se zagleda v domačo hčer, in domorodski deček, ki postane skorajda družinski član.

Življenje bivšega univerzitetnega profesorja iz Jugoslavije v Avstraliji.

V vročini avstralskega poletja čistilca Jovana zmotijo grafiti in zlobno nasilje. Besede, ki jih mora brisati iz dneva v dan, še zdaleč niso poezija, s katero se je kot profesor na sarajevski univerzi ukvarjal v svojem prejšnjem življenju. Z ženo sta bila namreč prisiljena zapustiti vojno Sarajevo ter svoja mrtva otroka. Njeno rojstno Belo mesto (Beograd) je daleč, zdaj je tu Črna skala (Black Rock), predmestje Melbourna ...

nagrada Miles Franklin 2016 za najboljše avstralsko literarno delo

Knjige Miš založbe so na voljo
v vseh bolje založenih knjigarnah,
ali preko sledečih kontaktnih naslovov.

01 721 45 40
info@miszalozba.com
www.miszalozba.com

Miš

bukla

Leto 14/številka 143,
julij–avgust 2018
Natisnili smo: 25.000 izvodov.

IZDAJATELJ
UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 520 18 39,
Faks: (01) 520 18 40
bukla-urednistvo@umco.si
ISSN: 1854-3359

UREDNIŠTVO in PISCI
Odgovorni urednik: Samo Rugelj
Kreativna urednica: Renate Rugelj
Jezikovni pregled: Tine Logar

Pisci: Sabina Burkeljca, Jedrt Jež Furlan, Iztok Ilich, Klara Jarc, Vanja Jazbec, Sonja Juvan, Aljaž Krivec, Renate Rugelj, Samo Rugelj, Vesna Sivec Poljanšek, Kristina Sluga, Žiga Valetič

Gostujoči pisci:
Ida Mlakar Črnič, Nada Grošelj, Samira Kentrić, Manca Košir, Blaž Mazi, Julija Potrč

Strip: Živa Šorn

OBLIKA in PRIPRAVA
Oblikovanje in prelom: Aleš Cimprič
Organizacija tiska: Merima Jular s. p.
Natisnjeno v Evropski uniji.
Fotografija na naslovnici: Nada Žgank
Prostor za slikanje so nam prijazno odstopili na JAK RS.

OGLASNO TRŽENJE
Renate Rugelj
Telefon: (01) 520 18 31
GSM: 031/688 590

Brez pisnega dovoljenja izdajatelja je vsaka javna priobčitev, predelava ali uporaba vsebine prepovedana. Vse pravice pridržane! Pisci in kolumnisti izražajo svoja mnenja in ne nujno mnenja uredništva.

LEGENDA KRATIC
m. v. – mehka vezava
t. v. – trda vezava
pt. v. – poltrda vezava

bukla
Brezplačna revija o dobrih knjigah.

Izdajo te publikacije je sofinancirala Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

buklaplus

Sofinancer projekta »Berimo Slovence v BukliPlus« je Ministrstvo za kulturo RS.

www.bukla.si

Samo Rugelj

POLETNA ZGODBA: KNJIGARNAR IZ CORTEZA V KOLORADU

Ta zgodba se dogaja v Ameriki, seveda pa lahko med vrsticami začutite, da v njej razmišljam predvsem o Sloveniji. Pa pojdimo.

Njegovo knjigarno smo našli že zvečer, ko smo prišli v ameriško mestece Cortez v Koloradu. To leži kakih deset kilometrov stran od narodnega parka Mesa Verde, kjer je ostaline svojega bivanja pustilo indijansko pleme Anasazi. Bilo je pozno in bila je zaprta, tako da smo si jo lahko ogledali samo od zunaj, potem ko smo jo prej locirali na internetu. Stala je nekaj stran od glavne ulice in malce se je bilo treba potruditi, da smo jo našli. Šlo je za pritlično rumeno hiško, ki je imela dobrih sto kvadratnih metrov, izvesek *Nove in stare knjige* ter parkirišče na notranjem dvorišču ob vhodu. Ko smo prišli do tam, sem pokukal skozi okno.

Videl sem številne po meri narejene knjižne omare, v katerih so bile natančno zložene knjige različnih žanrov. Knjižni labirint pa se je razprostiral v vse prostore. Kot novo storitev so ponujali tudi kavo, ki so ti jo za en dolar z veseljem nalili v skodelico.

»Sem moramo priti zjutraj,« sem rekel Renate in najini hčerki.

Pokimali sta.

Šlo je za mešanico knjigarne in antikvariata, ki je bila skoraj gotovo na najnižji stopnički v ameriški knjigotrški prehranjevalni verigi. Ta pa ima – rečeno na splošno in po mojih izkušnjah – nekako naslednje člene oziroma razrede:

a) Amazon; o njem vemo skoraj vse. V zadnjih dvajsetih letih se je ta spletna knjigarna, ki je kasneje postala morda največja spletna trgovina na svetu, prelevila v neobvladljivega mastodonta, ki žre in uničuje vse pred seboj, ne le knjigarne, seveda vse v interesu čim boljše ponudbe za svoje kupce. Amazon je v zadnjem času začel po Ameriki odpirati tudi zidane knjigarne, s katerimi svoje sinergije s spletno prodajo knjig vleče še naprej. Zaradi vsega tega in njegove izjemne pogajalske moči Amazon uvrščam na vrh ameriške knjigotrške verige;

b) Barnes & Noble; slovita in po propadu Bordersa edina velika ameriška knjigarniška veriga, ki ima svoje postojanke v večini največjih ameriških mest in njihovih nakupovalnih centrih (če se le da v obliki samostojne stavbe). Knjigarne te verige so velike in svetle, pogosto v več nadstropjih in z obvezno kavarno Starbucks v svoji ponudbi. Žal tudi te verige kriza ni obšla, čeprav to ni bistveno spremenilo njihovega obnašanja, saj je razporeditev knjig narejena po precej enolični formuli, le malo, vsekakor premalo, je lokalnega prilagajanja glede na posamezno zvezno državo, le redkokatera njihova knjigarna pa nosi lastno identiteto knjigarnarjev, ki delajo tam. Zaposleni v povprečju precej slabo poznajo knjige, kar koli jih vprašaš, vtipkajo v računalnik. Ker je edina še delujoča velika ameriška knjigarniška veriga, seveda živi naprej, vendar so njihove knjigarne žal vse bolj brez barve, vonja in okusa. Včasih sem vanje zahajal iz veselja, zdaj predvsem iz navade;

c) neodvisne mestne knjigarne; te pa so seveda povsem druga pesem. Po navadi so v tistih ameriških mestih, tudi manjših, ki omogočajo klasično urbano življenje in imajo relativno zgoščene centre, kjer je možno sproščeno sprehajanje po ulicah (brez avtomobila). Urejene so domačno in imajo prijetno atmosfero, knjige so razporejene previdno, natančno in poznavalsko, promovirajo pomembnost podpiranja lokalne ekonomije, osebje je strokovno usposobljeno in ustrežljivo, pogosto imajo prav zares dišečo knjigarno, v kateri se človek med listanjem knjig lahko kar dolgo zasedi. To so knjigarne, ki jih zadnje čase najraje obiskujem.

č) hipermarketi in druge trgovine; glomazni Walmarti pa tudi večje lokalne trgovine s hrano in drugimi pripomočki za dom imajo večinoma tudi v Ameriki nekaj knjižnih polic. Ponudba je seveda precej omejena, skrčena na nekaj velikih hitov, v zadnjem času je bila, denimo, izpostavljena uspešnica *Predsednik je pogrešan* (*The President is Missing*), ki sta jo skupaj napisala nekdanji ameriški predsednik Bill Clinton in pisec kriminalk James Patterson, in pa na linijo žepnih žanrskih knjig. Bralce želijo pritegniti tudi z nizkimi cenami knjig. Ne glede na to, da je ponudba omejena, pa število teh lokacij lahko da določenim knjigam neznanski prodajni pospešek;

d) mešanica knjigarn in antikvariatov; na svojih potovanjih po ZDA sem jih obiskal kar nekaj. Locirane v kakih skladiščnih halah ali pa odročnih nakupovalnih centrih, včasih majhne, včasih tudi velike z nepreglednimi policami starih knjig in avtorskim izborom novitet, so to knjigarne, ki so jih večinoma odprli taki in drugačni samorastniki brez velikih finančnih zalog. Nimajo velikih financ, vendar imajo veliko srce. Zagrizeni so in zato so mnogi od njih uspeli preživeti krizo. Rad brskam po knjigarnah teh tržnih anarhistov in kupim kaj, da podprem njihova prizadevanja in obstoj. Tudi knjigarnar iz Corteza je bil eden od njih.

»Kako vam kaj gre posel?« sem ga vprašal prihodnje jutro, ko sem z izbranimi knjigami prišel k blagajni. Bil je bradat asket z živimi očmi, ki je svoja najboljša leta že pustil za seboj. Bistro me je pogledal.

»Zadnja leta bolj slabo,« je rekel. »Res slabo. Komaj še shajam. Kar nekajkrat sem bil že na tem, da zaprem.«

»Koliko časa pa že imate to knjigarno?«

»Dvajset let bo …« je izračunal. »Veste, vse manj je kupcev. Tudi starejši kupujejo vse manj tiskanih knjig, ker slabo vidijo majhne črke. Na bralnikih si lahko črke povečajo, in čeprav je ne maram, je to izjemna tehnologija. Mladih kupcev pa skoraj nimam. Zame so pomembni turisti, ki pridejo tod mimo.«

»Kako pa pridete do starih knjig?« sem ga vprašal. »Jih odkupujete ali pa vam jih prinesejo?«

»Oboje. Odkupujem zgodovinske knjige o tem območju, ki je pomembno za arheologijo. Preostalo dobim večinoma zastonj. Vendar gre vseeno težko …«

»Boste vztrajali še naprej?«

»Nekaj časa bom še poskušal. Potem bomo pa videli.«

»Naj vam uspe. Srečno,« sem mu zaželel, ko smo se poslavljali.

Amerika je največji knjižni trg na svetu.

Želimo vam lepe počitnice – morda s kako (kupljeno) knjigo v roki.

Tina Vrščaj

PLAŠČ

Cankarjeva založba,
2018, t. v., 171 str., 24,99 €, JAK

Tina Vrščaj

Pod *Plaščem* so zbrane zgoščene pripovedi, na eks, vsaka kleno stoji sama zase. Junakinje in junaki so navadni ljudje s posebnimi potrebami ali v vrtincu nenavadnih dogodkov. Kiti jih intenzivno doživljanje nemoči in (ne)spopadanje z resnico. Naj gre za strastno razmerje, frigidnost, porod, znanstveno delo, moža s Hansovim sindromom, nekaj, kar je najbliže garjavosti ali pa tistega, ki je obseden z željo po hiši. V naslovni zgodbi *Plašč* gre za družinsko življenje prodajalke v trgovini z rabljenimi oblačili, njenih treh otrok, moža igralca in njegovega plašča: »Vse diši po njem, ko sobo zajame popolna tema, in po omamni cigari. Sledi snop fotonov z zaslona, ki osvetli presunljivo speče Nikolajevo telo. Nad njim se dviga Nikolajeva pokončna silhueta. S cigare otrese pepel, se zasuka na petah in ju zapusti.« Tina Vrščaj jih ima pod nadzorom, z distance in kakor s teleskopom jih opazuje, spremlja, vidi in sliši vsak detajl in vendar jih umesti v celoto, kontekst, za katerega se zdi, da junakom in junakinjam uhaja. Iz celotne freske se bliskajo humorni biseri. > Jedrt Jež Furlan

Nataša Kramberger

PRIMERLJIVI HEKTARJI

Pripoved v setvenem koledarju

LUD Literatura, zbirka Prišleki,
2017, m. v., 246 str., 19 €, JAK

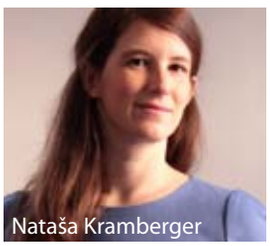
Nataša Kramberger

Najbrž si bo marsikateri bralec zastavil vprašanje, kaj za vraga so »primerljivi hektarji«. Tudi pisateljica si ga je, ko se je podala v boj s slovenskimi obrazci, ki čakajo kmeta, če želi pridobiti subvencijo za opravljanje svoje dejavnosti. V precejšnji meri avtobiografska izpoved pripoveduje o »zgodah in nezgodah« avtorice, v prvi vrsti pisateljice (za svoj prvenec *Nebesa v robidah* je prejela nagrado Evropske unije za književnost) in publicistke, ki se odloči iz velemestnega Berlina vrniti v domačo vas, natančneje v Jurovski dol v Slovenskih goricah, in prevzeti mamino kmetijo. Pogumni (nekateri bi rekli tudi nor) podvig, ki ga babica pospremi z besedami »Ampak kmetje morajo delati«, seveda ne ostane neopažen niti med sovaščani, ki ga imajo bolj za muho mestne srajce kot resno kmetovanje. A »mlada prevzemnica kmetije«, kot jo suhoparno označi birokracija, trmasto vztraja, čeprav se bodrilo »Koplji, krampaj, tlači« kmalu sprevrže v boj na požiralniku, še posebej ob ekološkem kmetovanju, pri katerem vztraja. Vendar ne gre le za kmečko udejstvovanje, junakinja je nenehno razpeta med tradicionalno vaško okolje, ki svet uravnava po starodavnih običajih, vražah in pregovorih, ter berlinski vrvež, kjer ti »piskanje in cviljenje raznese možgane«. Trk dveh svetov, ki se zdi nepremagljiv, jo hkrati pelje na pot samospoznavanja. Klena, tudi zelo duhovita in samoironična zgodba pa razkriva, da si oba svetova morda niti nista tako oddaljena, kot se zdi na prvi pogled, ali kot pravi avtorica: »Ko delaš literaturo, krampaš po poljih, o katerih nihče ne ve, kje sploh so.« > Kristina Sluga

Stanka Hrastelj

PRVA DAMA

Mladinska knjiga,
2018, pt. v., 127 str., 22,98 €, JAK

Stanka Hrastelj

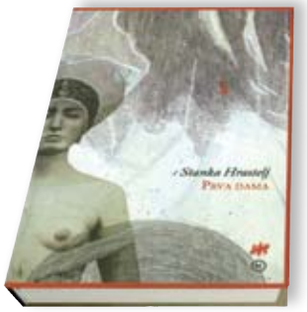

Temelj novega, sicer kratkega romana, je avtorica poiskala v svetopisemski zgodbi o kralju Davidu in Batšebi, mladi lepotici iz ljudstva, ki postane njegova žena. Lucidna parafraza ohranja svetopisemska imena, a protagoniste postavlja v današnji čas, v najlepše mesto na svetu, osrednjo vlogo pa dodeli častihlepni Batšebi (arhetip ženske zapeljivke), ki ne izbira sredstev pri vzpenjanju po družbeni lestvici. Vendar je bogastvo in družbeni položaj ne osrečita, čustveno praznino pa skuša zapolniti s takšnimi in drugačnimi odvisnostmi, ki jih avtorica tudi precej nazorno popiše. Stanka Hrastelj se v romanu zelo dobro poigrava z različnimi pripovednimi prijemi, od citiranja biblijskih odlomkov, do vpletanja narečnih in pogovornih izrazov, s čimer še poudari provincialnost in plehkost novodobnih bogatašev, pa ne samo njih, ampak kar celotne družbe. > Kristina Sluga

Borut Golob

PES JE MRTEV

Litera, zbirka Piramida,
2018, t. v., 158 str., 24 €, JAK

Glavni junak in pripovedovalec zgodbe je Borut, ki mu je pravkar poginil pes labradorec, in ima rad vlake. »Vlak je izvrsten pripomoček za stopnjevanje«, pravi Borut, ko po smrti psa proda avto in se z vlakom odpravi na pot. Junakove misli, govor in dejanja so ostri, na trenutke vulgarni in boleče brezčutni. Opisuje tri svoje ženske: Vej iz preteklosti in dve Ani, ki živita v različnih mestih. Od prve, ki jo zapusti, ne da bi ona to sploh vedela, odpotuje k drugi, spletno virtualni, katere resničen obstoj si želi doživeti. Na trenutke brutalni opisi spolnosti in duševne brezčutnosti povzročajo temen srh in topo bolečino vsem, ki seks povezujejo z ljubeznijo. Z opisi potovanja z vlakom in železniških postaj, sopotnikov in junakovih doživljanj ter spominov tudi bralec potuje po romaniziranem voznem redu vlaka do nedoločenega, odprtega konca, od koder se misli razbežijo in tiri vodijo na vse strani. > Sonja Juvan

Vonj zatona
BOJ PROTI KOZOROGOVI BRATOVŠČINI
Pred časom so visoko v italijanskih Alpah, na meji z Avstrijo, odkopali 5.300 let staro mumijo, ki je krepko spremenila vpogled v zgodovino človeštva, njen vpliv na prihodnost pa še vedno ostaja zastrt.

Roman Andreja Rezarja • WWW.VONJZATONA.SI

INTERVJU: KATJA PERAT

POGOVARJALA SE JE: VANJA JAZBEC

Katjo Perat (1988) smo slovenski bralci že spoznali, in sicer kot eno izmed najbolj prodornih in uspešnih pesnic svoje generacije; dokaz o tem sta dve razprodani pesniški zbirki, *Najboljši so padli* (2011) in *Davek na dodano vrednost* (2014). Diplomantka Filozofske fakultete v Ljubljani in zdaj doktorska študentka primerjalne književnosti in kreativnega pisanja na Univerzi Washington v St. Louisu med drugim piše za Mladino in soureja AirBeletrino. Konec maja je izšel njen romaneskni prvenec, *Mazohistka*, psevdobiografija izmišljene posvojenke Leopolda von Sacher-Masocha, ki se odvija na Dunaju v času secesije. Ob tej priložnosti smo z avtorico opravili kratek pogovor.

»Človek je, ne glede na to, kako razume samega sebe, vedno usodno definiran s tem, kako ga razumejo drugi.«

KATJA PERAT
MAZOHISTKA
Beletrina, zbirka Beletrina,
2018, t. v., 237 str., 27 €, JAK

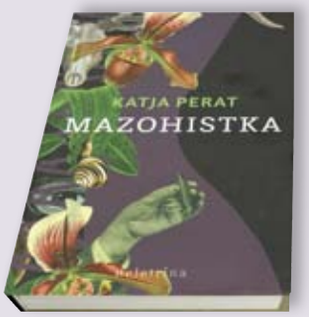

Bukla: Po dveh pesniških zbirkah je *Mazohistka* vaš romaneskni prvenec. Kako je prišlo do odločitve, da napišete roman? Ste že od nekdaj vedeli, da ga boste nekoč napisali, ali je prišel navdih za pisanje bolj spontano?

Perat: Kar se mene tiče, so se spremembe v žanru upognile glede na spremembe v duši. S selitvijo v ZDA in staranjem je prišla sprememba perspektive, s katere so se stvari začele kazati kot širše, počasnejše, bolj oddaljene. Za moje razmere, se razume, glede na to, da roman, kakršnega sem lahko napisala oz. hotela napisati, še vedno vztraja pri tem, da je prva oseba edninе edina, s katero lahko razpolagam.

Bukla: V preteklosti ste dejali, da poezijo pišete, ker je kratke sape in vam to zaradi hitrega spreminjanja sveta najbolj ustreza. Kako je bilo, tehnično gledano, zdaj pisati prvi roman?

Perat: Ta zgodba, ki je po svoje sestavljena iz kopice partikularij, h katerim se vračam, odkar pomnim, se je rodila bolj ali manj izgotovljena in sem jo, bolj kot da bi jo širila, klesala kot kos kamna in sproti opazovala, kaj od tistega, s čimer sem se nekega dne zbudila, zdrži preizkus raziskave in čemu se bo treba odreči. Morda bi lahko rekla, da ta roman naseljuje spodnjo stran akademskega diskurza, saj črpa iz istega bazena znanja, a raste v spekulativne smeri, kamor akademski diskurz, vsaj dokler je zavezan ocenam, ne zmore. Poezija, za katero sem še vedno na tihem prepričana, da je v resnici filozofija jezika, pa ostaja z mano – ne glede na to, kam grem – tam, kjer se rojeva, torej v jeziku.

Bukla: Bi lahko rekli, da je *Mazohistka* feministični roman? Ste si ga kot takšnega zamislili? In kakšno je njegovo sporočilo za sodobne ženske, kaj nam sporoča ženska, ujeta na prehodu iz 19. v 20. stoletje?

Perat: Glede na to, da njegova avtorica goji zajetno število feminističnih vrednot, bi bil roman težko kaj drugega kot feminističen, je pa res, da ga vprašanja spola zanimajo predvsem v preseku družbenega razreda in etnične pripadnosti in da se o svojem zgodovinskem trenutku lahko veliko naučimo, če razumemo, kako nenavadno je, da se je treba še vedno posebej posvečati temu, zakaj neko zgodbo, ki je – kot so vse – predvsem občečloveška, pripoveduje ženska. In ta ženska, ki si na prelomu stoletij bolj od česar koli drugega želi, da bi bila lahko nevtralen subjekt, čigar spol bi se dalo odmisliti, nam sporoča predvsem to, da je to hudičevo zahtevna naloga, ki lahko zelo veliko stane.

Bukla: Protagonistka romana, Nadežda Moser, prihaja v stik z mnogimi velikimi imeni svojega časa; v roke dobi Flaubertovo *Gospo Bovary*, na terapije hodi k Freudu, na zabavah srečuje Klimta, kasneje spozna tudi Rilkeja in Joycea. Milo rečeno, vsi njeni »veliki« sodobniki se ne kažejo ravno v najboljši luči. Ste tako želeli podrezati v idilično predstavo, ki jo ima naša družba o nekaterih velikih ustvarjalcih? Mislite, da jih presojamo nekritično in samo kot umetnike, pozabimo pa se vprašati, kakšni so bili skozi vsakdan?

Perat: Beseda pozaba zveni preveč naključno, saj gre do določene mere za utajitev, ki nam omogoča, da si določene izbrane ljudi predstavljamo kot idealne – recimo temu nekakšen *fotoshop* za dušo. Seveda tudi ljudje, ki se najbolj postavljajo s svojo resnicoljubnostjo, sebi in drugim o svetu pripovedujejo na način, ki marsikaj preoblikuje tako, da bi bilo bolj znosno in da bi nas manj spravljajo v zadrego, a dejstvo je, da imajo nekateri, ne glede na to, za kaj vse so morda osebno odgovorni, pri tem izdatno podporo družbe, ki se kiti z njihovim socialnim kapitalom in dosežki. Morda se z zgodovinskim trenutkom, ki smo mu priča od začetka #metoo, to nekoliko spreminja, a kot življenje tudi privilegiji vedno najdejo svojo pot.

Bukla: V romanu ta velika imena literarne in umetnostne zgodovine opisujete precej natančno, tako njihove osebne manire kot prostore, v katerih protagonistka prihaja v stik z njimi; kako ste naštudirali te detajle?

Perat: Ker na Zahodu (in na Vzhodu, ki samega sebe rad razume kot Zahod) radi fetišiziramo svoje zgodovinske ikone in ker je habsburška monarhija, čeprav jo resnični Zahod rad zgodovini kot drugorazreden imperij, vendarle še vedno dovolj v središču sveta, da so liki, ki jo naseljujejo, pogosto deležni izdatnega zgodovinjenja, sem razpolagala z relativnim izobiljem virov. Nekatere izmed prostorov – tiste, ki sem jih lahko in ki so vzdrževani na način, da še vedno vsebujejo odsev svoje preteklosti – sem obiskala v telesu, pri nekaterih sem se lahko zadržala samo v duhu. Freudova zasebna zbirka je sicer izdatno popisana v prenekateri monografiji (pri večini ima prste vmes Peter Gay), o Galiciji starega Sacher-Masocha z njegovo pisarno vred pa se da dosti razbrati iz sijajne monografije Larryja Wolffa *The Idea of Galicia*. V splošnem mi je šlo za to, da bi poskusila uravnotežiti zgodovinopisno raziskavo, prebiranje intimnih pisnih virov in čisto zasebnih občutkov, ki jih za sabo pušča geografija, pri čemer je bila najbolj imeniten del procesa vožnja čez Zakarpatje v Lviv, zaradi katere sem bila še sama v skušnjavi, da bi galicijska tla oblepila z vsiljivim orientalizmom, ki sporoča, da je na vzhodu nekaj neresničnega.

Bukla: Tudi psihoanaliza v romanu igra veliko vlogo, saj Nadežda obiskuje terapije pri Freudu. Sklepam, da imate do psihoanalize poseben odnos, drži?

Perat: Mislim, da se k psihoanalizi vedno znova vračam, ker je področje, kjer se filozofija osredotoči na človeško naravo (ali se reče človeška kultura?), se pravi področje, ki mi omogoča, da najširšo dosegljivo metodologijo vadim na najožjem možnem predmetu. In vse pogosteje ugotavljam, da me kljub prepričanju, da je treba biti vedno pozoren na partikularnosti in razlike, nekaj privlači na transzgodovinskem univerzalizmu, ki uči, da nam gre vedno za poželenje in smrt, ne glede na to, katera politična stranka je ravno na oblasti in s katerimi vrednotami se ponašamo.

Bukla: Ko smo že ravno pri psihoanalizi; pogosto slišimo, zelo posplošeno rečeno, da si dekleta izbirajo partnerje po vzoru očetov. Tudi Nadeždi Freud namigne, da si je izbrala bolezensko nezvestega ljubimca, ker je bil takšen tudi njen oče. Gre samo za naključje ali ste se to namenoma vpletli v roman?

Perat: Eden izmed modelov, na katerih leži *Mazohistka*, je gotovo Freudovo razumevanje tako imenovane prisile ponavljanja (ki rojeva mazohizem, pa tudi otroško igro in umetnost). Ta – nekoliko poenostavljeno rečeno – predstavlja način, na katerega ljudje, kar so travmatičnega prestali, iz potrebe po tem, da bi nadzorovali, česar se ne da nadzorovati, organizirajo v

Foto: Nada Žgank

Katja Perat

ponavljajoče se vzorce. Zaradi tega se jim kmalu začenja dozdevati, da jim je usojeno v večnost izbirati parterje, ki jim ne vračajo ljubezni, nespoštljive delodajalce in podobno. Življenje ni le, kar se primeri, temveč tudi – ali predvsem –, kako si o tem pripovedujemo, pri čemer bodo naš pripovedni slog in vsebine, ki jih bomo zaznavali, vedno vsaj nekoliko podedovani.

Bukla: Nadeždi ne uspe splesti nobenega pristnega prijateljstva z žensko, mogoče le malenkost z moževo sestro. Zakaj? Je to odsev družbe, v kateri živi?

Perat: Zagotovo mi ni šlo za to, da bi napisala roman, ki bi poveličeval odsotnost ženske (ali kakršne koli druge) solidarnosti ali poskušal zatrditi, da je ta kot taka nemogoča ali utopična. Po drugi strani pa si nisem želela ustvariti sveta, ki bi bil slep za odtujujoča čustva, kot so tekmovalnost, zavist ali pomilovanje, samo zato, da bil lahko ustvarila prikazen koalicije, za katero se moramo, kljub temu da je 19. stoletje že dolgo za nami, še vedno boriti – včasih tudi proti sebi.

Bukla: Zakaj naslov *Mazohistka*? Jasno je, da gre za posvojenko mazohista Leopolda von Sacher-Masocha, ampak Nadežda sama tega ne prakticira.

Perat: Richard von Krafft-Ebbing, ki je prvi definiral tako mazohizem kot sadizem in jima dodelil pripadajoči imeni – obe izpeljani iz literarne zgodovine –, je med drugim zapisal, da je mazohizem patologija, o kateri je vredno govoriti samo v zvezi z moškimi; ne zato, ker ga pri ženskah ne bi bilo, temveč zato, ker zanje predstavlja normo. Izvzeta iz javnega življenja ženska nima ničesar, s čimer bi lahko osmislila svoje življenje, razen moškega, ki ga ljubi, zato bo za to, da bi to ljubezen obdržala, vedno že vnaprej pripravljena narediti oziroma sprejeti vse. Mazohizem torej, če mu sledimo do Sacher-Masocha, v sebi nosi seme prevpraševanja spolne razlike, v kateri je mazohist moški, ki mu je vedno vsaj nekoliko do tega, da bi samega sebe razumel kot žensko, in v tem smislu je Nadežda, ki ji je vedno vsaj nekoliko do tega, da bi samo sebe razumela kot moškega, pravzaprav antimazohistka. Vendar bi bilo vredno omeniti, da je ena izmed tankih niti, ki tečejo skozi roman, tudi prepričanje, da je človek – ne glede na to, kako razume samega sebe – vedno usodno definiran tudi s tem, kako ga razumejo drugi.

Bukla: Kakšni pa so načrti za prihodnost? Imate v mislih novo romaneskno delo ali morda svežo zbirko poezije?

Perat: Bilo bi lepo, če bi v prihajajočih dveh letih zmogla napisati doktorsko disertacijo, ki se je ne bi sramovala in bi bila morebiti vredna objave, a ničesar ne obljubim. Kar pa se tiče umetnosti, po raznoraznih kotih računalnika leži nekaj nedokončanih pesmi in po raznoraznih kotih glave nekaj nedokončanih romanesknih idej, a – spet – ničesar ne obljubim.

Bukla: In za konec, kaj je na vaši polici pripravljeno za poletno branje in bi priporočili bralcem *Bukle*, da naj preberejo v teh dneh?

Perat: Trenutno izmenično berem *Conversations with Friends* Sally Rooney, *Most na Drini* in *Doberdob*. Bralcem povsem zaupam, da bodo znali sami presoditi, kaj od naštetega bi utegnilo biti najokusnejše poletno branje.

Silvo Mavsar

POSTELJA IZ KNJIG

in druge zgodbe

Zavod Respecta, 2018, t. v., 286 str., 25 €

Mavsar je kulturni multipraktik (urednik knjižnih in drugih izdaj, novinar, dela na televiziji, avtor poezije in poljudnoznanstvenih knjig …) in zdi se, da je tovrsten način prenesel tudi v svojo zbirko kratke proze. Če nas naslovna knjiga povede v svet, zataknjen med socialne realije in komaj verjetne akcije nastopajočih, se kasneje znajdemo v pogovorih z mrtvimi, političnih razprtijah, socialnem realizmu, soočenju s strahovi, vprašanjih smisla … Temu primerno je knjiga razdeljena na 5 razdelkov. Prvi in zadnji vključujeta le po eno zgodbo, medtem ko drugega zaznamuje izrazita literarnost (in spogledovanje s tako rekoč paradigmatsko kratko prozo), tretjega intimna (ljubezenska) tematika, četrtega pa socialna tematika (povsem konkretnih realpolitičnih situacij, ki najdejo pot v knjigo ni posebej težko prepoznati). Pripovedni postopki se gibljejo vse od težnje po izrazitem grajenju vzdušja dogajalnega prostora v literarnem besedilu prek vpeljave publicističnega, distanciranega sloga, najdemo lahko celo elemente dramatike, poljudnoznanstvenih besedil (opombe na koncu besedila), poigravanje s formo govora, s televizijskim formatom ipd. A končno se zdi, da knjigo najbolj zaznamuje dvojna struktura besedila, zaznavna že v naslovu – *postelja iz knjig*. Posteljo lahko (upravičeno, vsaj po naslovni zgodbi sodeč) vežemo na erotično, seksualno komponento, knjigo pa seveda na literarno, intelektualno. To mesto spoja je zaznal že Barthes, ki/ko je v branju (pa tudi pisanju) odkril elementa naslade in užitka, in zdi se, da ga skoraj programsko odkrije tudi Mavsar, zaradi česar tudi dejstvo, da se prav literatura in spolnost večkrat znajdeta med obravnavanimi tematikami, niti ne zdi posebno naključje. (Visceralna) predanost kateri koli tematiki že, navdušenje nad takim ali drugačnim slogom, pisanje takega ali drugačnega besedila, navdihovanje pri teh ali onih vprašanjih … vse se lahko stke v literaturi in v pričujoči knjigi se to tudi zares zgodi. > Aljaž Krivec

Darja R. Gorup - Godar

TABU

Erotika, šolstvo, norišnica, cerkev

samozaložba, 2018, m. v., 134 str., 19,90 €

Gita, osrednja protagonistka tega romana, še zdaleč ni običajna mlada ženska. Prav nasprotno! Skozi življenje jo poganja želja po vrtanju po vseh tistih življenjskih tematikah, ki so za marsikoga še vedno tabu. Priložnostna psihoterapevtka, zaposlena kot otroška psihologinja in vzgojiteljica v vrtcu, se tako odloči, da se bo za nekaj časa zaposlila v striptiz klubu, da bi si z izkupičkom od erotičnega plesa plačala študij doktorata. Po končanem dvomesečnem delu v klubu do potankosti obvlada posel, a ne vztraja pri njem, saj si je z zaslužkom že lahko vplačala želeni doktorat. Med študijem hitro spozna, da s svojimi pogledi na obravnavane tematike postaja trn v peti številnim profesorjem – tudi zato, ker se nekateri ob njenem bistrem umu počutijo ogrožene. Razočarana nad šolskim sistemom se vrže v psihoterapijo, kjer žanje prave uspehe, saj ima do klientov drugačen odnos kot številni kolegi. Podobno strastno zaplava tudi v raziskovanje globin doživljanja verskih občutij, ob tem pa v župniku Jožefu vzbudi silna čustva in znova poruši marsikateri tabu … Roman vsestranske ustvarjalke Darje R. Gorup - Godar skozi domiselno zgradbo zgodbe pogumno odpira večplastni pogled v še vedno precej tabuizirane teme našega vsakdanjika, ob tem pa bralca vabi k razmislekom in mu obenem ponuja tudi marsikatere uvide. Drugačno in prav zato dragoceno branje! > Vesna Sivec Poljanšek

INTERVJU: JELA KREČIČ

POGOVARJALA SE JE: KRISTINA SLUGA

Jela Krečič (1979), doktorica filozofije, publicistka in novinarka kulturne redakcije Dela, velika poznavalka in ljubiteljica filmov in TV nadaljevank, je na pisateljsko pot stopila pred tremi leti z romanesknim prvencem *Ni druge*, ki je pri bralcih pritegnil veliko pozornosti, bil preveden v angleščino in makedonščino, zanj pa je bila nominirana tudi za ugledno mednarodno literarno nagrado Dublin. Tudi v novem, pravkar izdanem, romanu *Knjiga drugih* se podaja na ljubljanske ulice, med intelektualce, katerih usode tokrat poveže knjiga, ki pa je nihče ne prebere. Zelo v duhu časa torej, a hkrati prav nič moralizirajoče. Ravno nasprotno, roman je prepreden z duhovitostmi in ironijo, vanj so vpletene parafraze in medbesedilnost, in nenazadnje daje filmske namige. *Knjiga drugih* je knjiga, ki piše življenja.

»Na Ljubljano gledam z očmi Jane Austen, ki bi, če bi živela danes, nedvomno pisala scenarije za HBO ali Netflix.«

JELA KREČIČ
KNJIGA DRUGIH
Beletrina, zbirka Beletrina,
2018, t. v., 319 str., 27 €, JAK

Bukla: Glavnina dogajanja tako v prvencu *Ni druge* kot v *Knjigi drugih* se odvija v Ljubljani. Lahko bi rekli, da ji z znanimi lokacijami, kamor zahajajo protagonisti, in z nostalgičnim spominjanjem nekaterih, ki so že ugasnile, postavljate literarni spomenik. Zakaj ravno Ljubljana?

Krečič: Moji junaki se po Ljubljani klatijo zato, ker je njihova avtorica po naključju zrasla v tem mestu in jih rada pelje na konce, ki jih najbolje pozna. Lahko bi rekli, da so moji junaki žrtve mojega zapečkarstva, bolj kot ne omejeni na en kotiček sveta, a zato se potrudim, da so vsaj njihove usode kar se da razburljive ali vsaj zabavne. Mojo držo bi opredelila kot kozmopolitsko zapečkarstvo: vedno sem občudovala pisatelje, ki so dosegli univerzalno publiko prav skozi omejitev na svoje partikularno okolje. Pravo svetovljanstvo je v tem, da se vsakdo, tudi tujec iz severne Kalifornije, prepozna v specifičnem okolju, ne v tem, da tvoji junaki blodijo gor in dol po zemeljski obli.

Bukla: Roman ni le portret mesta, ampak tudi njegovih prebivalcev in duha časa, ki ga skušate ujeti z navajanjem fenomenov popularne kulture, predvsem TV serij, filmov, hipsterske subkulture itd. Ker se kot filozofinja in novinarka tudi sami ukvarjate s preučevanjem filma in TV nadaljevank, me zanima, ali omenjate tista dela, ki bi jih tudi sami priporočili v ogled?

Krečič: V knjigi omenjam dela, ki jih poznam in do katerih imam nek odnos, včasih tudi nenaklonjen, kritičen. Povečini pa res s svojimi junaki delim njihove filmske, literarne in druge preference. Popularna kultura, še posebej klasična hollywoodska komedija in TV serije, tudi sicer močno zaznamuje tako moje teoretsko raziskovalno življenje kot moje literarno delo. V *Knjigi drugih* se denimo slavnemu režiserju hollywoodskih komedij Franku Capri poklonim tako, da precej zmešano in kaotično družino poimenujem po njem – pišejo se Kaprič. Sodobnim TV serijam, ki jih danes označujemo kot kvalitetno televizijo, pa dolgujem predvsem posebno pozornost do junakov. Če je kaj pridobitev kvalitetne televizije, potem so to nekonvencionalni, zanimivi, problematični in nadvse zabavni liki. V romanu sem se posvetila stari gospe Veroniki. Pri tem me je gnalo spoznanje, da ostarela ženska tako redko zasede središčno mesto v (popularni) kulturi in po mojem seveda ni dobrega razloga za to, da starost in starostnice izženemo iz fikcije; kot da ne znajo biti zvite, pronicljive, hudomušne, pogosto pa tudi nepogrešljiva življenjska opora drugim.

Bukla: Kot prvenec tudi *Knjiga drugih* upodablja urbani srednji razred, današnje intelektualce, večinoma družboslovce (profesorica na AGRFT, filmski teoretik, upokojena umetnostna zgodovinarka). Če je bil v prvencu osrednji lik moški, zdaj opazno izstopajo ženske. Zakaj ste dali tokrat prednost protagonistkam?

Krečič: Res je, v romanu je zelo izrazita pozicija ženske ali, bolje rečeno, več različnih žensk, žensk različnih generacij, zanimanj, preferenc. V nasprotju z njimi sem v romanu precej neizprosna do nekaterih moških junakov; do nekaterih njihovih lastnosti, kot so aroganca, samovšečnost ali pomanjkanje čuta za druge. Moram priznati, da tu ni šlo za neko zavestno odločitev, šele za nazaj sem dojela, da ima moj roman izrazito feministično noto.

Bukla: Še nekaj je značilno za vaše protagoniste, da jih niti ne zanimajo družbene ali politične teme, ampak »obdelujejo le svoj vrtiček«; v krogu družine, prijateljev. Njihovi odnosi so pogosto površinski, pogovori banalni. Je to prava podoba slovenskih intelektualcev ali ste jih namenoma (pretirano) karikirali?

Krečič: Svoj roman bi opredelila kot roman nravi ali – še bolje – kot ga imenujejo v anglosaksonskem svetu »novel of manners« (roman manir). Skladno s tradicijo tega romana so v *Knjigi drugih* v ospredju vprašanja: nekonvencionalnega prijateljstva; ljubezni, ki se lahko rodi, šele ko se nekdo zave svoje prepotentnosti in jo opusti; strastne ljubezni, ki jo podžge korespondenca; ali tega, ko izguba službe očeta ogrozi družinski univerzum in ta junak šele skozi resno samokritiko lahko začne na novo. Vsakdanje tkivo življenja je morda res kdaj tudi banalno, a zelo sem se potrudila, da roman ni vulgaren ali pa duhamoren. Če se vrnem k vašemu vprašanju, je politična konstelacija v mojih romanih bolj ozadje, ki se mestoma prerine v dialog ali pa je razvidna iz drže kakšnega junaka. Splošni ton *Knjige drugih* je v odprtosti do raznih ekscesov in ekstravagantnosti ljudi očitno levičarski, a obenem v njem mimogrede okrcam tudi lepodušniško levičarstvo, ki se mi zdi ravno tako zgrešeno kot desni populizem.

Bukla: Središče dogajanja ostajajo torej medčloveški odnosi, od ljubezenskih in prijateljskih do družinskih, »vezivo«, ki začenja in poganja te odnose pa je knjiga, ki se (kako v duhu časa!) nikoli ne prebere, a hkrati prevrača znani rek, da »življenje piše knjige«. Bi se strinjali, da je tu knjiga tista, ki piše življenja?

Krečič: Težko bi bolje opredelila pripovedno orodje romana, pa tudi eno njegovih sporočil. Dodala bi le, da je v tej knjigi na delu komična logika: knjige nihče ne bere, a to ni preprosto razlog za obup, saj vseeno odigra ključno vlogo za vse junake in jim pomaga spisati njihova življenja – kot ste lepo povzeli. Sama obožujem knjige in vse, kar je povezano z njimi: knjigarne, knjižnice, celo elektronske bralnike. Knjiga je morda največji civilizacijski dosežek sploh. A po drugi strani nočem pristati na klišejsko tožbo, češ kako grozno je, ker ljudje, še posebej mladi, ne berejo ali berejo vse manj. Morda ne berejo, morda samo pišejo ali pa namesto njih nekdo drug bere in piše, oni pa medtem igrajo kakšno izjemno video igro ali gledajo dober film, zaradi česar bodo nekoč vzeli v roke knjigo ali jo napisali oziroma samo bolje spisali svoja življenja.

Bukla: Za intervju sem ponovno segla po vašem prvencu, pri čemer mi je padel v oči naslednji odlomek z glavnim protagonistom Matjažem: »Odprl je *Knjigo drugih* in bral. Ob tem je pomislil, /.../ kako dobro je brati v samoti, pa četudi gre za roman neke povprečne avtorice.« Duhovit namig in hvalevredna samoironija, ki porodi vprašanje, ali pišete več del hkrati? Zdi se tudi, da nimate, kot veliko avtorjev, težav z naslovi. Ne bom vprašala, ali se podoben namig skriva tudi v novem romanu ...

Krečič: Mislim, da malo samoironije nikoli ne škodi. Vselej me odbijajo teksti, iz katerih kar veje avtorjeva aroganca. Ponavadi v samovšečnosti res prevladujejo moški. Zelo težko se torej skoncentriram na takšno avtorjevo delo, saj se mi zdi da bolj kot zgodbo pripoveduje nekaj takšnega kot: »Glej, kako inteligenten sem in kako dovršen slog imam.« Nimam skratka rada

Foto: Nada Žgank

Jela Krečič

preračunljivosti v literaturi. Dobri avtorji in avtorice vselej nekaj tvegajo pri pisanju, zastavijo svojo bit za svoje pisanje. V tem pogledu je humor nepogrešljiv, saj preprečuje, da bi človek nasedel svoji neutemeljeno veličastni samopodobi.

V tem igrivem duhu v svoje romane podtikam naslove svojih naslednjih del. Tako se vsaj sebi zavežem, da bom pisala naprej. Z novo knjigo pa stari romani za nazaj lahko dobijo kakšno novo nianso, z njimi se zapolnijo kakšne male vrzeli. V *Knjigi drugih* na koncu izvemo, da je naslov knjige, ki je nihče ne bere, *Druga smrt* – to bo moj naslednji roman. In če se vrnem k bralni kulturi: morda bo za razliko od junakov v *Knjigi drugih Drugo smrt* kdo na koncu vendarle prebral.

Bukla: Kaj vam pri pisanju predstavlja največji izziv? So to ljubezenski prizori, dialogi, humorni vložki, vživljanje v kožo protagonista, ki vam značajsko ni blizu?

Krečič: Pisanje je zame sladko boleča izkušnja. Najbolj uživam v procesu snovanja, ko premišljujem o zgodbi, o zgradbi in potem o izdelavi posameznih junakov. Faza pisanja, jezikovne izdelave, je mešanica trpljenja in čiste sreče: ko se mi zdi kakšen stavek posrečen, nekaj zaigra v meni, ko pa mi besede ne tečejo, sem temu primerno nejevoljna. A tu mi morda prav pride novinarska izkušnja, kjer človek nima luksuza, da bi čakal na milost navdiha, in mora hočeš nočeš končati članek v roku. Tako pri pisanju romana pogosto pomislim na znan Beckettov stavek: »Spodleteti. Spodleteti znova. Spodleteti bolje.« To je moje vodilo pri ustvarjanju in verjetno ni naključje, da je tudi v tej drži zametek komedije.

Bukla: Ob vašem prvencu so se »kresala« mnenja literarnih kritikov, ali gre za plažni roman, za žanrski komični ljubezenski roman, ali pa tudi za razvojni roman. Tokrat lahko v romanu opazimo poigravanje s formo romana v pismih oz. sodobnejšo e-pošto. Kako bi sami opredelili svoje ustvarjanje oziroma ali temu vprašanju sploh posvečate pozornost?

Krečič: Malo sem se naveličala oznak: plažni, žanrski. Če to pomaga prodaji knjige, naj bo, a mislim, da je v ozadju takšnih oznak neka neutemeljena hierarhija pri presojanju. Kritičarka *New Yorkerja* Emily Nussbaum je pred časom v članku o seriji *Seks v mestu* po mojem upravičeno opozorila, kako hitro se kritika odvrne od vseh stvari, ki so duhovite, ki stavijo na izbrano formo, (lep) videz – od vsega, kar velja za »žensko«. In mislim, da ta ukoreninjen predsodek najdemo tudi v slovenski kritiki (ne nujno samo literarni). Bolj kot je roman težek, zapleten, nerazumljiv, neberljiv, avtomatično pripada t. i. visoki ali resni umetnosti, če pa je lahkoten in dostopen bralstvu, pa naj bi bil »žanrski« in s tem izrinjen iz polja umetnosti. Seveda ne bom presojala, kam se umešča moje pisanje, hočem reči samo, da obstajajo v kritiki tudi netematizirani predsodki. *Knjiga drugih* je sicer zastavljena bolj ambiciozno kot *Ni druge*, obravnava resne probleme in travme ljudi, res pa jih obravnavam z dobro mero humorja, komedije in razumevanja. To pa zato, ker tudi iz čisto teoretskih razlogov ne verjamem, da je edini legitimni pristop k tragičnim, travmatičnim dogodkom in usodam tudi sam tragičen in togoten. Spomnim naj le, da so se pomembni režiserji klasične hollywoodske komedije – Charlie Chaplin, Ernst Lubitsch, Preston Sturges – revščine in vojne lotevali prav skozi komedijo, ne da bi zato ublažili resnost ali kritičnost teh okoliščin. Še več, včasih šele komični pristop omogoči, da izostrimo neko družbeno ali človeško travmo.

Bukla: Prvi roman je bil kmalu po izidu preveden tudi v angleščino. Kako so ga sprejeli tuji bralci in ali načrtujete tudi prevod novega romana?

Krečič: Roman je bil nominiran za International Dublin Literary Award, ki je, kot so me poučili, precej pomembna mednarodna literarna nagrada. Kolikor vem, se je roman v angleščini solidno prodajal, torej solidno za prvenec osebe iz predela sveta, ki ga Anglosaksonci imenujejo Vzhodna Evropa. Sprenevedala bi se, če ne bi priznala, da mi prevodi v angleščino veliko pomenijo, saj je angleščina danes lingua franca in z njo dosežemo bralce v ne-angleških deželah. Mnogo mi pomenijo tudi zato, ker sta moja romana v dialogu z anglosaško kulturo – na Ljubljano gledam z očmi Jane Austen, ki bi, če bi živela danes, nedvomno pisala scenarije za HBO ali Netflix.

Berljiv in kritično razmišljajoč vpogled v zakulisje **zbirka Odkrito** založba UMco

Henry Marsh: **Ne škoduj!**
Zgodbe o življenju, smrti in možganski kirurgiji

»Razorožujoče iskreni spomini kirurga, ki z veliko poštenostjo odkrivajo pogled z druge strani noža.«
– The Sunday Times

Jeffrey Masson: **Končna analiza**
Kako postati in ne ostati psihoanalitik

»Izjemno branje, duhovito in iskreno obenem. Grožnjo predstavlja zgolj za tiste, ki svojo moč in položaje cenijo bolj od resnice.« *– Dorothy Rowe*

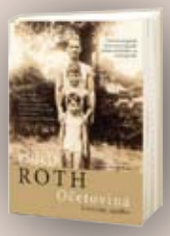

Philip Roth: **Očetovina**
Resnična zgodba

»Ostroumno in čudovito spisani spomini ... odkritost in resnicoljubnost sijeta z vsake strani.«
– San Francisco Chronicle

Oliver Sacks:
Noga, na katero se opreš

»No ja, petnajst let sem bil zdravnik. Zdaj bom okusil, kaj pomeni biti bolnik.«

Naročila: po telefonu 01/520 18 39 • po e-pošti knjigarna@umco.si • na spletni strani **www.bukla.si** • Knjige založbe UMco so na voljo tudi v bolje založenih knjigarnah. UMco

Ljubljana – Unescovo mesto literature

Ljubljana je decembra 2015 prejela trajni naziv Mesto literature.

Kaj pomeni, da je neko mesto mesto literature? In kaj je tista majhna izjemnost, ki Ljubljano postavlja na literarni zemljevid sveta?

V tokratni številki predstavljamo pogled Samire Kentrić, avtorice, vizualne umetnice in ilustratorke. Je avtorica knjige* Pismo Adni *in avtobiografskega grafičnega romana* Balkanalije, *ki opisuje odraščanje v času tranzicije. Zanj je v italijanskem Comu prejela nagrado Motovun International Book Award 2015. Samira pravi, da riše zato, da si razloži svet, s svojim izrazom pa pogosto zareže v obstoječa razmerja moči in družbi nastavlja ogledalo.

LJUBLJANA: MESTO/CITY OF/LITERATURE ...

Piše in riše: Samira Kentrić

V CENTRU MERKUR

Foto: osebni arhiv

Samira Kentrić

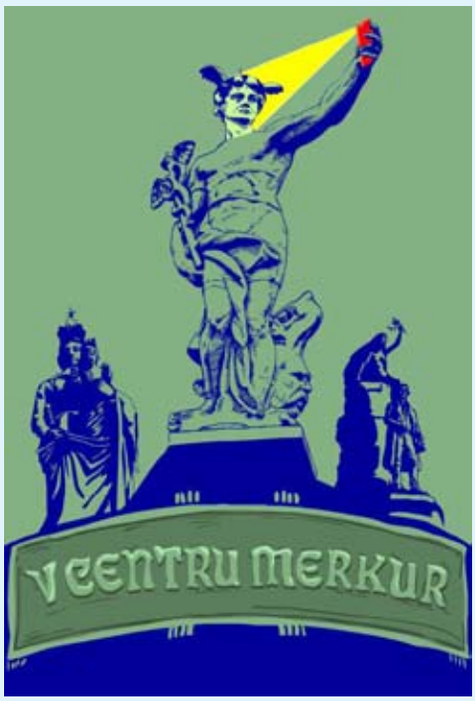

»Se dobiva na Prešercu!« najpogosteje vzklikne Tina. Ali pa Igor. Barbara. Ervin, Nagisa ...

Najpogostejše mesto srečevanja Ljubljančanov je tistim, ki živimo za umetnost, vir tihega zadovoljstva, da se na osrednjem javnem prostoru pričakamo ob pesniku. V času obveznega šolanja se nam je kot plod pridobljenega znanja ponudila enostavna primerjava z antičnimi Atenami, zibelko naše civilizacije, ki je cenila kulturo, medtem ko je bližnja Šparta gojila kult telesa. Čeprav je danes duh časa tak, da bi ljudstvo spomenik verjetno postavilo prej kakemu športniku, ki služi v tujini, in njegovi lepi mami, tu še vedno kljubuje France Prešeren, ki je pri poimenovanju trga že spodrinil neko drugo lepo mamo s pomembnim sinom. Ta se svetlika na vrhu pročelja frančiškanske cerkve. Mama pa je nekoč dajala ime Marijinemu trgu.

Prešernov trg odpira vrata v tri mogočne stavbe. Dve sta namenjeni dobremu počutju in duševni stabilnosti prebivalstva. Cerkev in lekarna. Vanju zaidemo, ko nam kaj manjka. Tam so ljudje v haljah in s certifikati, nudijo nam bolj ali manj všečne odgovore na naše tegobe. Med njima pa je Urbančeva hiša, secesijski biser – obvezni del izobrazbe. Prva ljubljanska veleblagovnica, nekoč Centromerkur, je danes prestižna trgovina za petičneže. Vstop je prost, vse drugo pa zelo zavezujoče. Svoj čas ljudska trgovina ima danes bleščečo podobo, h kateri naj bi stremeli, zanjo trdo delali in si jo zato nekega dne lahko privoščili. Nekega dne.

Ljubljana je mesto literature: bogata dediščina, živahen literarni utrip, promovira branje in skrbi za dostopnost knjige. Tako pravijo. Ne ugovarjam, vse to drži. A ni potreben poseben napor, da na osrednjem trgu nad vhodom v Urbančevo hišo uzremo figuro boga, ki je postavljena visoko nad pesnika in s precej samozavestnejšo gesto dominira trgu. Merkur, bog trgovanja in trgovcev, tudi obstoječe mestne knjigarne vse bolj spreminja v trgovine z mešanim blagom, bogatim spremljevalnim darilnim programom, oblikovalskimi kosi in s premočno osvetljavo.

Ustvarjalci knjig smo s Prešernom še vedno v centru, a nad centrom in s tem nad mestom bdi samozadostni Merkur. Vsi drugi smo niže. Na trgu.

DOMAČE

Ivan Cankar

KAKO SEM POSTAL SOCIALIST in drugi spisi

izbor: Primož Vitez

Mladinska knjiga, 2018, t. v., 328 str., 29,99 €

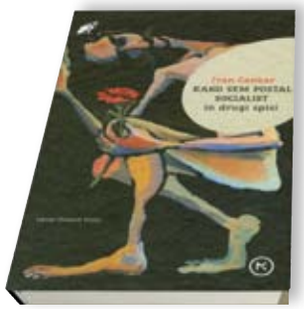

Cankarjevo besedno ustvarjanje je pogosto potekalo na težko vidni meji med literaturo in družbeno angažiranimi besedili, kar dokazuje tudi zbirka njegovih spisov, ki nosi naslov po enem njegovih najbolj znanih angažiranih besedil. Logična izdaja ob stoletnici Cankarjeve smrti na enem koncu prinaša raznovrstne tekste, od člankov do besedil, napisanih ob različnih obletnicah in/ali smrti kakega od njegovih sodobnikov, kar z izčrpno spremno besedo kontekstualizira Primož Vitez. Glede na to, da letos slavimo Cankarja, pa je še posebej interesantno pogledati, kako je sam slavil svojega velikega predhodnika Primoža Trubarja (o njem je pisal ob štiristoti obletnici rojstva), za katerega ugotavlja, da je s svojimi prvimi knjigami v slovenščini v resnici opravil herkulska dejanja, saj v Trubarjevem času v slovenščini ni bilo niti pisma, kaj šele knjige. Knjiga, ki kaže, kako je tudi Cankar stal na ramenih velikanov, ki so živeli pred njim. > Samo Rugelj

Milan Dekleva

INŠTITUT DOKTORJA FAULSTAFFA

Cankarjeva založba,
2018, t. v., 150 str., 22,98 €, JAK

Novi (kratki) roman Prešernovega, kresnikovega in Veronikinega nagrajenca, je rahlo distopično in malce futuristično ter do neke mere tudi satirično delo, ki raziskuje meje človekovega biološkega razuma v povezavi s prihajajočo umetno inteligenco. Glavni junak in pripovedovalec zgodbe zboli za presnovno metabolično motnjo, ki povzroča tudi demenco, kar skupaj z dogodki okoli njega, kot je samomor najmlajšega sina, ločitev od žene, službena degradacija itn. povzroči psihično degradacijo, shizofreno vedenje in nerazumne poteze, kar vse vodi do presenetljivega konca. Slovenski roman o poskusu preseganja biološke determiranosti. > Samo Rugelj

Zadele so me že začetne besede Svetinove pesnitve in zadeta sem ostala do konca, zavezanega z začetkom Enega. Mistično potovanje, kakršnega na Slovenskem še nisem brala. Drugje, iz drugih krajev in časov pač, ko so še klečali pred Najsvetejšim in hodili po poti spominov in tovarištva Sv. Duha. Začetek: *Jaz, Jasper Krull, tako mi je ime / v knjigi življenja, pater Edelrid, / tako je moje ime za ljudi, / spočet iz črnega vina, / rojen iz ušesa sveta, / (…) Žarek, / ki me je spočel, Božja milost, ki ni razbila / posode, v katero se natakajo besede, / iz katere teče potok v morje*. Konec: *Uho, v katerega stopam, ni moje / uho. Skupaj z lastnim ušesom sem se / naselil v njem. Zlezel v objem / Matere Božje. Barve, same barve pršijo čez morje / ta hip / najdene besede. / Ves sem uho / v ušesu sveta*. Vmes pa pokrajine raznolikih svetov in časov davnih in današnjih, presunljive podobe, božanske metafore in simboli, zastoji in preboji, z večnostjo prestreljeno srce pripovedovalca, da obstoji zdaj in tu, kjer je vse, vse je … Kot Jasper Krull in pater Edelrid, ki je dvoedin, ki je »dvoj v vseh treh«, popotnik sprašuje: *Če govoriš skozme, te bo kdo prepoznal, te bo / kdo slišal?* Te besede, ki jih izreka velikemu Apotekarju, Sejalcu velikemu, Šahistu, velikemu Plezalcu, in so pogovor z Njim in njegovo lastno šepetanje, saj je rokopis *priča ritma Božje milosti, ki / teče neenakomerno, tako kot ne pričakuješ*. Pripovedovalca je Križani prijel za roko in rekel: Hodi za menoj. Da bi ga izklesal iz njega samega, ki je bil izbran. Določena mu je bila lastna pot, kot vsakemu. Molitev ga dviguje. Zato Jasper Krull vidi novo zemljo. Zato pater Edelrid vidi novo nebo: *Megla se je odstirala, / na velikih dojkah, ki so se pele iz nje, se je / odpirala desna bradavica. Iz nje se je dvignila / Mati Božja z Detetom ob sebi. Ležala je, oprta na levo roko, / in ga dojila. / Nad njo pa ognjemet barv, ki so pršele, / ki so se zlivale proti tlom. Mati z Detetom / je bila v nevidni votlini, iz katere je prihajala / svetloba. / Svetloba je bila mlečna. In mleko je med sesanjem / polzelo dojenčku mimo ustec. / Padalo je na zemljo, / padalo in jo plodilo*. Zaplodilo je tudi čudežno pesnitev Petra Svetine, ki prodira v maternico skrivnosti, iz katere se rojevamo znova in znova. In če se ozremo, smo oko, iz katerega se rojeva svet. *Tako naj bo. Tako naj bo.*

... čudežna pesnitev ...

Kar je Svetina upovedil v pesnitvi, Viljem Gogala pripoveduje – tudi njega navdihuje »notranji Pisec« – v prozi. Ob kateri enakopravno stopa mojstrska risba ruskega umetnika Nikolaja A. Mašukova, rojenega v sibirski vasici, živečega v Sloveniji, ki ji je med drugim daroval stalno razstavo križevega pota na Brezjah. Kranjčan Gogala, diplomirani pravnik in sociolog, poklicno uspešen v tujini, je pri tridesetih letih, kot zapiše, »zaživel odmaknjeno življenje novodobnega puščavništva«. Dve desetletji vandrajoč širom sveta brez denarja in hrane, z rezervnimi hlačami, majico in spodnjicami v nahrbtniku, begunec pred civilizacijo, odprtega srca in globoko zaupajoč v »nebeško zaščito«. In v dobre ljudi kot božje odposlance. Vadi lekcije: lekcije ponižnosti, potrpežljivosti, predaje. Knjiga *POTopis* je »tabernakelj spominov«, ki so legali vanj na osamljenih poteh po prašnih cestah in strmih gorah, na romarskih poteh in številnih avtostopih. Ni mogoče našteti vseh dežel, ki jih je prehodil, lahko pa dihamo njegove pokrajine, ki so se preselile od zunaj navznoter in obratno, kar je ista pot. Romar nas nauči, da turist zahteva, romar pa se zahvaljuje. Ker vidi drugače. »Kdor vidi onkraj, pesnikuje drugačne verze … Prisluhni jim in slišal boš, da je celo trpljenje samo iluzija.« Ki si jih narišemo sami. »Sami ustvarjamo svet; svet, kot ga poznamo, je svet, kot ga potrebujemo,« je ena od mnogih modrosti, ki jih narekuje Glas noremu romarju. »Svet z notranje strani okenskega stekla je svet mirovanja. To mirovanje je izvir vse akcije v zunanjem svetu in z njo vsega gibanja, ki se v mirovanju pričenja in končuje. Nič ne izvira od drugod in nič drugam ne odhaja – vse je en sam krogotok gibajočega se v nepremični lupini, v lupini večnosti.« Gogalova življenjska drža (»verovati, brezmejno verovati – četudi v nemogoče«) in knjiga, ki pričuje o njej, sta otok svetlobe sredi pogoltnega kapitalističnega sveta. Svobodna izbira svojevrstnega obraza »Enega, ki se želi spoznati v podobah njegovih tisočerih obrazov«. Taka edinstvena knjiga zato ni na prodaj – dobite jo pri avtorju. In nima oštevilčenih strani, ker je čas ne zamejuje. Zato pa je njen dotik pečat iz davnine, ki mu je ime prihodnost. Močan pečat. Vidovit!

... edinstvena knjiga ...

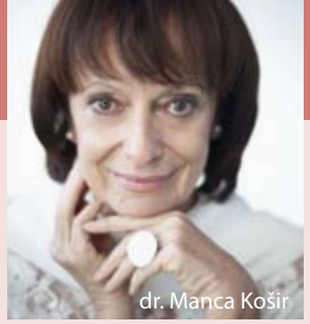
dr. Manca Košir

Peter Svetina
POROČILO O JASPERJU KRULLU
Goga, zbirka Goga,
2018, t. v., 55 str., 15,90 €, JAK

Viljem Gogala
POTOPIS
Popotniško zorenje Viljema Gogale
ilustracije: Nikolaj Mašukov
samozaložba,
2017, t. v., 190 str.

Zoran Hočevar

TOLE ZDAJ

Modrijan, zbirka Bralec,
2018, m. v., 176 str., 14,90 €, JAK

Bi lahko knjigo *Tole zdaj* poimenovali pisateljski dnevnik ali literarizirano poročilo o nastajanju taiste knjige? Glavni lik je hkrati pripovedovalec in pisatelj. Kot bi brali dokumentarni zapis o vzporednem času in prostoru ustvarjanja. Opisi so tako živi, da ob branju sploh nimamo časa za vmesne ocene ali komentarje. Tok pripovedovanja bralca tudi zaradi uporabe izjemno sočnega jezika in pisateljevih urnih časovnih preskokov potegne s seboj, da mu sledi po njegovih mestnih in počitniških poteh, na srečanjih z družino in prijatelji. *Tole zdaj* nas v slogu dokumentarno-igranega filma v hipu prevzame in očara. Tako kot pred dvajsetimi leti roman *Šolen z Brega*, za katerega je Zoran Hočevar prejel Delovo nagrado kresnik za najboljši slovenski roman. > Sonja Juvan

... glavni lik je hkrati pripovedovalec in pisatelj ...

Primož Sturman

GORICA JE NAŠA

Litera, zbirka Piramida,
2018, t. v., 113 str., 24,90 €, JAK

Profesor slovenščine in zgodovine v Trstu je v prvenec provokativnega in obenem ironičnega naslova *Gorica je naša* vključil enajst kratkih zgodb, kjer v ospredje postavlja usode primorskih ljudi od predvojnega časa do današnjih dni. Naj gre za psihiatrične paciente ali za profesorje, za ljubimce, župnike ali za družinske in prijateljske skice, vedno so individualne usode izpostavljene na ozadju, povezanem z zahtevno idejno-politično, etnično in kulturno preteklostjo regije. Posebno vlogo igra meja in njeno prestopanje, ne samo italijanska, temveč danes tudi hrvaška, ki se zdi v enem trenutku povsem neobstoječa, v drugem pa že neprebojni zid in pereča tema. Nekatere zgodbe so nastale na temelju pričevanj in so prežete z nelagodjem, zlasti ko intimistično tečejo v smer, ki nasprotuje zgodovini, kot so jo pisali ti ali oni zmagovalci. Značilna pa je tudi mobilnost Sturmanovih protagonistov, saj se stalno nekam vozijo, peljejo, tavajo in potujejo, na koncu pa se prav daleč niti ne premaknejo. In prav ta hermetičnost kulturnega prostora, ta ujetost v valečo se kepo krajevnih lepot in človeškega kaosa je tisto, kar zanima Sturmana enako, kot je zanimalo zamejske literate pred njim. > Žiga Valetič

Bojan Fekonja

KAKOR NEMIRNA REKA

Primus, zbirka Avtorji,
2018, m. v., 339 str., 25 €

Osrednji romaneskni junak Franc Binder izžareva duh časa, v katerem se znajde čez noč: namesto da bi radostno užival svojo mladost, ga vojna vihra prisili k streznitvi življenjskega sloga večnega osvajalca in lomilca ženskih src. A Franc se (vsaj navidezno) ne da: tudi v najtežjih časih zmore v življenju poiskati drobce radosti, ujete v mamljive čare ženskih nasmehov in spogledljivih pogledov. Njegova nemirna narava ga nese s cveta na cvet, a čutiti je, da ga to kljub vsemu ne izpopolnjuje. Njegov nemir stopnjujejo še zunanje (vojne) okoliščine, nepredvidljive in pogosto tako strašne, da jemljejo dih. Kljub temu ga rešuje njegov večni idealizem, ki ga na koncu pripelje tudi v objem ženske, ki zmore pogasiti njegov večni nemir in mu pokazati pravi smisel življenja ... Avtor romana je tudi v svojem drugem proznem delu – ob prozi piše tudi poezijo in izvrstne likovne stvaritve – osnoval zanimivo zgrajeno zgodbo, polno erotičnih primesi, ki zaradi dognanega pripovednega ritma vleče k branju. > Vesna Sivec Poljanšek

Marija Švajncer

KDO NEKI ME ZASLEDUJE?

Kulturni center Maribor, zbirka Frontier,
2018, m. v., 286 str., 19,90 €

Po angažiranem mladinskem romanu *Očetovi udarci* (2017) naredi Marija Švajncer korak naprej v romanu o mladi ženski, ki se skuša preživljati s priložnostnimi deli, nekako humorno sprijaznjena z nemilo usodo zavrženosti, saj se je je mama odrekla in je zato odraščala v rejniški družini. Čeprav je bila v šoli prizadevna, ji študij filozofije ne leži več tako zelo. Za osamosvojitev je primorana delati v skladišču, kar je vse prej kot enostaven podvig. Samota ji gre kljub vsemu dobro od rok in med poslušanjem radia, ki se izkaže za njenega najboljšega prijatelja, nenehno brusi svoja dokaj napredna mnenja o svetu in življenju. Njena samotnost preraste v osamljenost v trenutku, ko ugotovi, da so ji za petami neznanci s čudnimi vprašanji in še bolj čudnimi nameni ... Gre za pomoto? Naj obvesti policijo? *Kdo neki me zasleduje?* je roman s kontemplativno zasnovo in esejistično-kriminalnim pridihom. > Žiga Valetič

Ernest Petrič

SPOMINI IN SPOZNANJA

Diplomat, pravnik, politik

Knjiga je zapis avtorjevih spominov na pomembnejša obdobja njegovega življenja, zlasti, ko je bil član t. i. Kavčičeve vlade, veleposlanik mdr. v ZDA, pri OZN in na Dunaju, državni sekretar na MZZ in ustavni sodnik.

Knjiga je izšla v zbirki Studia diplomatica Slovenica, Personae.

556 strani, trda vezava s ščitnim ovitkom, € 42,-

Mohorjeva Celovec

Ernest Petrič je „veliko pripomogel k temu, da se je Slovenija po osamosvojitvi tudi mednarodno uveljavila«.
(bivši veleposlanik Andrej Rahten)

NAROČILA: Družina d.o.o., Krekov trg 1, Ljubljana, tel: (01) 360 28 28, narocila@druzina.si

www.mohorjeva.com

Primož Repar

TRIJE DNEVI V ISTRI IN EN DAN PREJ

KUD Apokalipsa, zbirka Apokalipsa,
2018, m. v., 65 str., 15 €

Najnovejša Reparjeva zbirka pred nami izrisuje sintezo pesniškega in filozofskega diskurza, polj, po katerih se avtor tudi sicer najpogosteje giba. A zdi se, da tokrat (po svoje podobno v spremni besedi ugotavlja Milan Dekleva) to počne neprimerno bolj neobremenjeno kot poprej. Filozofske reference so jasne, vprašanja, ki se ponujajo, prav tako, poezija pa ni več polje, ki bi od pišočih kar koli zahtevalo, zanjo se ni treba truditi, saj je vsak trud (lahko) mimikrija. Pesniku uspe seči prek togih zapovedi sloga in načina ter tako besedo prilagoditi točno tistemu, kar se ima iz nje izcimiti, posledično imamo opraviti tako z dobro poezijo kot dobro filozofijo (enim in drugim ali obojim hkrati?). Meje niso več pomembne, morda sploh ne bi nikoli smele obstajati. > Aljaž Krivec

Miklavž Komelj

11

LUD Literatura, zbirka Prišleki,
2018, m. v., 96 str., 19 €, JAK

Naslov najnovejše Komeljeve pesniške zbirke ni tako zelo mističen, kot se morda (za)zdi. Soočeni smo namreč z zbirko enajstih pesnitev, vsaka od teh pa sestoji iz enajstih enajstvrstičnic (izjema je le začetna pesem, posvečena Tomažu Šalamunu). No, morda pa je ob tej matematiki vendarle tudi kaj (ali celo precej) mistike. Pesnitve v pesnikovem opusu bržkone ne zasedajo radikalno posebnega mesta, obenem pa razkrivajo, da je v okviru avtorjevih koordinat še ogromno prostora. Na mestu 11 se srečajo klasične (tudi manj znane) reference, pomešane z verzi, ki jih bodo pozorni bralci zaznali kot odmeve sodobnega (družbenega) dogajanja. In jezik? Vse se vanj zateka, vse se v njem premesti, na videz zlomi in na koncu izide oplemeniteno, še resničnejše kot poprej. > Aljaž Krivec

Vid Sagadin Žigon

SAMOSPEVI MEDUZINIH KAČ

ilustracije: Kaja Brezočnik
ZUK Murakon, 2018, t. v., 80 str., 23 €

Po *Drevoredu* (2010), *Špilungi* (2015) in *Metamorfozah* (2017) je Vid Sagadin Žigon, prevajalec, lektor in »Don Kihot slovenske literarne scene«, kot so ga tudi označili, napisal četrto pesniško zbirko *Samospeve meduzinih kač*, v katerih najdemo šestnajst izrazito zrelih pesniških pripovedi, šestnajst čustveno-miselnih tokov, ki jih razganja tako od surovosti kot od jezikovne vzvišenosti ter od človeškosti, ki se ne boji sama sebe, četudi trepeta v strahu pred nerazumljenim. Jezik pada v vsakdanjo robustno govorico skoraj v Diogenovem slogu, a ga dolgi stavki spet hitro pretočijo nazaj v strugo divjih čustvenih asociacij, vešče ubesedenih, osebnih in obenem arhetipskih, arhetipskih in v daljavi družbenih. Skupno jim je predvsem to, da zadenejo, so med branjem občutene in kot take brez cene. Globoko v intimnost zaseka, ko govori o bratskem odnosu (Das Ist Aber Kein Abel) o ženski (nekajkrat) ali o samem sebi: »*Samoten jezdec sem že od / nekdaj, ne pripadam nikomur, / še sebi ne, kaj šele kakšni grupi, / ne zalezujem nikogar, še sebe ne, / …*« Presežno se v knjigi ponuja tudi skozi črno-belo abstraktnost likovne opreme Kaje Brezočnik. > Žiga Valetič

ROKERJI POJEJO PESNIKE

Zbornik poezije.
Ko pesniki pišejo rokerjem

urejanje: Tonja Jelen
Kulturni center Maribor,
2018, m. v., 230 str., 19 €

Rokerji pojejo pesnike (RPP) je pomemben projekt z dvajsetletno tradicijo, ki je do zdaj navrgel že trinajst cedejev, tole pa je zbornik pesmi, ki so jih zapisali pesnice in pesniki ter posneli različni glasbeni izvajalci – od kantavtorjev in kantavtoric do rock zasedb. Projekt je imel v preteklosti kar nekaj urednikov, že od začetka pa ga nekako povezuje Dušan Hedl, ki v uvodnem sestavku *RPP: Zgodba o uspehu* pojasni celotno genezo ter padce in vzpone projekta, predvsem pa dosežke, ki so v prvi vrsti kvalitativni, notranji in vsebinski. Glasbeniki se vsekakor bolj prilagajajo pesnikom in pesnicam kakor obratno, o čemer pričajo sama besedila, ki niso nujno rimana in še zdaleč ne hitovska, celo ritmična ne nujno. Refren je redka žival, zato pa prednjačijo besedne igre, nepretenciozna ljubezen, eksistencialna ogledala, humorne zamislice, melanholija z družbenega roba ter zablode družbenega centra. Avtorjev, ki so vključeni v zbornik, je več kot osemdeset, toda celota daje vtis ustvarjanja v na pol formalni skupnosti, ki diha kot eno. To je šele začetek. > Žiga Valetič

Esad Babačić

ODREZANI OD NEBA

Goga, zbirka Goga,
2018, t. v., 91 str., 15,90 €, JAK

Vsestranski ustvarjalec Esad Babačić, ki je za svojo poezijo v preteklosti prejel že precej imenitnih nagrad, tudi v svoji najnovejši zbirki ostaja zvest svojemu značilnemu slogu. Morda še bolj kot v preteklosti lahko v njegovih novih pesniških stvaritvah začutimo precejšen val melanholije, na trenutke tudi bivanjske resigniranosti. Kot pogost motiv se pojavlja dež, pa ne toliko v obliki očiščujočega in odrešujočega spiranja vsega prašnega, starega in odvečnega, kot bolj v simbolni podobi za težkost, mračnost, ujetost in celo brezup. Drugi motivi, ki jih Babačić tokrat vplete v svoje pesmi, nakazujejo med drugim tudi (osebno) obračunavanje s preteklostjo. V pesmi *Muzej* tako proti koncu zapiše: »*Zakaj si ne priznaš, / da ne moreš priznati, / da si zgrešil trenutek, / ko so se breze / sklanjale zate.*« Kljub precejšnji melanholičnosti, ki jo pesnik poudarja s skrbno izbranimi besedami, sploh ne gosto posutimi po zbirki, zato pa toliko bolj sporočilnimi, je nekje zadaj, za vso strtostjo in dežnimi kapljami, vendarle čutiti tudi upanje in svetlost, kot ju najdemo denimo v pesnitvi *Prvi september*, kjer na koncu takole zapiše: »*V mojem listju/ ni kamenja. / So samo srečni / konci zemlje. / Rad imam sonce, ki ničesar ne spremeni.*« Babačićeva najnovejša poezija je tehnično dognana in izbrušena, takšna, da bralca nežno preplete s klobčičem čustev, obenem pa zna v njem obuditi tudi marsikaj potisnjenega v pozabo, vse tisto, zaradi česar smo »odrezani od neba«. > Vesna Sivec Poljanšek

Esad Babačić

POGOVARJAL SE JE: SAMO RUGELJ

Miha Mazzini je slovenski pisatelj, scenarist, filmski režiser in kolumnist, ki ves čas prehaja med različnimi pripovednimi žanri: enkrat dobite od njega avtobiografski roman, drugič povsem leposlovnega, vsakih nekaj let izide njegova knjiga kolumen, pa potem spet kaj mladinskega. Zdaj je izšla njegova knjiga kratkih zgodb *Pohlep*, ustvarjanje kratke literarne forme pa ima Mazzini za nekaj najljubšega, kar počne, saj pri kratki zgodbi po njegovem mnenju ne sme biti slabo napisan niti en sam stavek. O njegovi novi knjigi, ki bi jo lahko imeli tudi za neposreden Mazzinijev odmev na duh časa, o junakih, ki so bili počelo nekaterih zgodb, smo z njim opravili kratek pogovor.

»Dober pisatelj ni pamfletist, ki skozi vse svoje junake nabija eno in isto!«

MIHA MAZZINI
POHLEP
Goga, 2018, t. v., 172 str., 19,90 €

Bukla: V eni od zgodb v svoji novi knjigi *Pohlep* zapišeš takole: »Ko na stara leta delaš inventuro, ugotoviš, da je bilo bistvo tvojega življenja opravljeno v enem letu.« Katero leto je bilo, če gledaš nazaj, bistveno za tvoje pisanje ali odločitev za ustvarjanje? Zakaj?

Mazzini: Ne smeš verjeti vsemu, kar zapišem. Dober pisatelj ni pamfletist, ki skozi vse svoje junake nabija eno in isto, marveč jih posluša in jim posodi prste na tipkovnici. (*nasmeh*) Kakšna so bila moja zgodnja leta, je vsaj delno opisano v romanu *Otroštvo* in eden od načinov, ki mi je pomagal preživeti in odrasti samo nalomljen, ne pa zlomljen, je bila ravno zgodnja identifikacija s pisateljem kot načinom bivanja. Torej človek, ki opazuje, beleži, in ko pride čas, napiše. Da je torej priča spregledanih in tistih, ki so brez glasu, kar je bilo njega dni zelo rusko pojmovanje literature.

Bukla: Glede na to, da že dolgo pišeš tudi kolumne, se primerjavi med kolumnami in kratkimi zgodbami skoraj ne moremo izogniti. So kratke zgodbe zate nadaljevanje kolumen ali so kolumne nadaljevanje kratkih zgodb?

Mazzini: Zdi se mi, da kar dobro ločim med enim in drugim. Kratke zgodbe neznansko spoštujem in ne morem verjeti, kako sem jih kot mlad in navdušen bralec jemal zlahka – zame so zdaj najtežja zvrst, ker mora vsak stavek stati na pravem mestu. V romanu je lahko slabo napisan odstavek, v kratki zgodbi pa niti stavek. Pri kolumnah sem vsekakor bolj sproščen, ker avtor pač mora reagirati hitro, napisati v enem dnevu in objaviti, to je pač žurnalistični žanr. Kratke zgodbe pa popravljam in popravljam in popravljam – samo zato, da so videti, kot bi bile napisane zlahka, zlepa in tekoče. Zato sem tudi na svojo prvo platnico kratkih zgodb (*Godbe*, 1989, ponatis 2011) dal Freda Astaira. Lahkotnost njegovega plesa skriva neznansko količino treninga, ki je bila za to potrebna. Mi živimo v družbi amaterizma, kar pomeni, da je vse zadosti dobro, kar kdo nakleplje. Iz tega potem izvira tudi začudenje, če se nekdo nečemu posveti ali celo to resno jemlje, kot jaz resno jemljem svoje pisateljsko delo.

Bukla: Kako se odločaš o tem, kaj bo nastalo iz osnovne ideje: stvarna kolumna z literarnim nastavkom ali pa literarna kolumna s stvarnim nastavkom? Morda lahko vzameva primer zgodbe *Večna ničla*, delavko v korporaciji, ki ji direktor razkrije »skrivnost svojega dela«? Kako je prišlo do te zgodbe?

Mazzini: Če novinarji ne smejo odkrivati svojih virov, pisatelji ne smejo odkrivati svojih navdihov. (*nasmeh*) Prej sem govoril o pričah in pričevanju. Sem priča življenja, ki je v slovenski literaturi redko opisano, torej poslovno-korporativnega življenja, ki je sad nekega časa in dobe. Varnih zaposlitev je vedno manj, smo že v času prekarstva, torej najetih začasnih delavcev brez pravic, ki zase mislijo, da so naslednji Steve Jobs in bodo kar zlepa čudežno obogateli. Ta zgodba je dejansko o tem, da kapitalizem ni več ekonomski sistem, marveč verski. Če po anketah večina milenijcev misli, da bodo kmalu obogateli, in se zato slepijo v svojih one-man-band podjetjih, je to stvar vere, ne računice. K tej značilnosti dodajte še posebno slovensko vrednoto, s katero ocenjujejo vztrajanje pri tlačanskem in nesmiselnem delu in ji pravijo pridnost – pa imamo recept za katastrofo.

Bukla: Si kdaj hazardiral? V zgodbi *Kocka pada* si se zelo avtentično poglobil v psihologijo hazarderja s presenetljivimi karakterističnimi detajli, ko hazarder okoli mize za ruleto opazi znane ljudi, potem pa ugotovi, da so to krupjeji iz prejšnje izmene, ki so po šihtu še sami prišli hazardirat …

Mazzini: Hazardiranje ni moj greh. Kar sem vedel o tem, sem izvedel iz ruskih klasikov. Saj veš, Dostojevski in nebrzdane strasti, eksplozija čustev, Sodoma in Gomora na sto kvadratih. Potem sem pa enkrat v življenju le šel v neki kazino in kakšno razočaranje! Tisti obrazi so ubiti, tu ni veselja, to so ljudje pod nivojem dražljajev. Začel sem razmišljati o človeku, ki bi mu to bilo premalo in bi stopnjeval svoj dotok vzburjenja prek vsake meje, ki bi se šel torej adrenalinsko hazardiranje, in tako je nastala ta zgodba.

Bukla: Zdi se, da tvoja knjižna zbirka *Pohlep* morda najbolj do zdaj odseva družbeno realnost. Misliš, da je pohlep res najbolj očitno ogledalo našega časa? Zakaj?

Mazzini: Absolutno. Vatikan vodi evidenco grehov, ki se jih ljudje pridejo spovedat v spovednice. In pred leti sem gledal te statistike in opazil, da so grehi približno enakomerno razporejeni čez leta in desetletja, razen enega. V osemdesetih letih (v času Thatcherjeve in Reagana) začne v spovednicah pohlep padati in tako rekoč izgine. Danes se ga ne spoveduje nihče več. Kar pomeni, da je postal vrlina. Tak prehod je velik premik v človeškem programiranju, o katerem je vredno pisati. Nasploh imam v svojem pisanju več linij. Ena je zelo osebna, recimo romani *Otroštvo*, *Kralj ropotajočih duhov* itn., druga pa je sad opazovanja družbe. Vsak umetnik, če je svoje življenje vodil zadosti dobro, z leti širi svoje obzorje. Samo nevrotiki ostanejo za venomer pri eni in isti zgodbi in temi.

Bukla: Pri svojih zgodbah o pohlepu pa ne govoriš samo o pohlepu korporacij, direktorjev itn., temveč tudi o pohlepu delavcev, ki si iščejo svoj (finančni) prostor pod soncem za vsako ceno. Tako imaš denimo v zgodbi *Sam svoj gospodar* lik na prvi pogled preproste ženske Marije, ki h glavnemu junaku prihaja likat, skoraj vedno z gipsom na kaki okončini, kasneje pa se izkaže, da se sistematično samopoškoduje in tako ves čas dobiva zavarovalnine. Ali navdih za ta lik izvira iz realnosti?

Mazzini: Aha, spet vprašanje o tem, česar ne smem izdati. Čeprav … Ta zgodba je bila res posledica resničnega srečanja z osebo, ki mi je začela razlagati o tem, kakšen kreten sem, ker delam, medtem ko ona … Pokazala mi je, kako vtakneš roko v kakšno razpoko in kako potegneš, da kost poči. Pa nogo v luknjo itd. Zavarovalnice plačujejo, tebi pa ni treba delati. Kaj je trenutek bolečine proti nekaj mesecem lenarjenja? Pomembno vprašanje. (*nasmeh*)

Bukla: Uf, obenem pa tudi neprijetno!?

Mazzini: Ja, res mi je dalo misliti, o vsem mogočem – tudi o odnosu do sebe, svojega telesa, pa o tem, da vse tiste bolečine in muke odtehtajo kako drugo delo. Saj smo nedavno lahko brali o človeku, ki je dal spremeniti spol iz moškega v žensko, da bi prej prišel do upokojitve. Vse te operacije za nekaj let pokojnin? Hm. Skratka, očitno gre za tiste, ki bi jih v sodobni

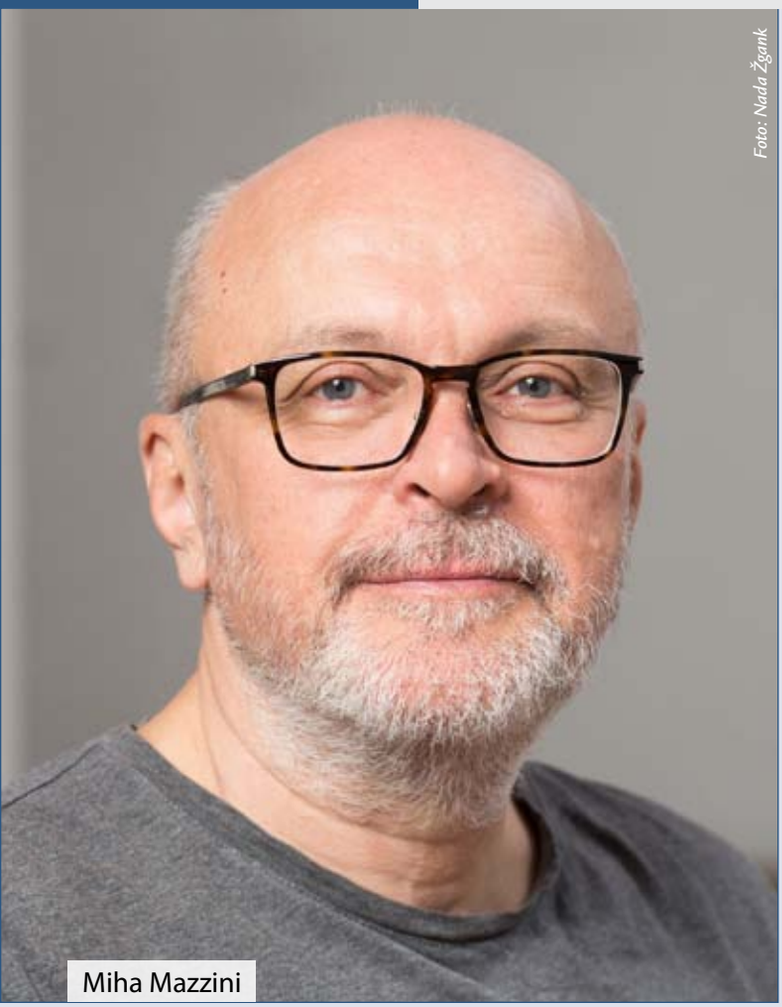
Foto: Nada Žgank

Miha Mazzini

umetnosti dali v kategorijo body-art. Včasih pa bi jih imenovali mazohisti, a s honorarjem.

Bukla: Zadnja zgodba, *Kratka zgodovina branja v predmestju*, se po osnovnem motivu po mojem mnenju malo odmika od naslovne teme, v svojem jedru pa ima junaka, ki podčrtuje knjige iz knjižnice, potem pa opazi, da to počneta še dva druga knjižnična člana. Od kod ideja zanjo?

Mazzini: To je zgodba, o kateri sem dvomil, ali sodi v zbirko, pa me je urednica Jelka Ciglenečki prepričala, naj jo dodam. Ker je o upokojencih, na neki način zaključuje vse te poslovneže in delavce in podjetnike. Nekateri ljudje komentirajo knjige, ki so se jih sposodili v knjižnici, tako da jih gosto popišejo po robovih. In včasih najdeš koga, ki se prepira s prejšnjim komentatorjem. Začelo me je zanimati, kaj če bi se ti ljudje lotili dopisovanja sistematsko prek sposojenih knjig in se nazadnje srečali?

Bukla: Se strinjam, da logično zaokrožuje knjigo. Morda za konec: Kateri so tvoji naslednji projekti? Kdaj pride v kino film po tvojem romanu *Izbrisana*? Slišal sem tudi, da si končal nov roman …

Mazzini: Film *Izbrisana* so lani jeseni izbrali na festivalu v San Sebastianu kot enega od treh nedokončanih filmov, ki so jih prestavili agentom in selektorjem. Zanimanje je bilo veliko, producent je podpisal z agencijo in za zdaj kaže, da bo premiera jeseni na enem od A-festivalov. V slovenskih kinih torej naslednje leto. Nov roman je končan, delam zadnje popravke. Zgodba je nastala, ko sem se zavedel neverjetne razlike: če govorite z moškimi, ki hodijo na spolni turizem na Tajsko, recimo, med njimi vlada čisti realizem. Vedo, da kupujejo, in to je to. Če pa govorite z ženskami, ki hodijo v Afriko ali Jamajko, pa dobite neverjetno romantiko, čudeže ljubezni, bele Masajke in tako dalje. Razlika v pojmovanju istega opravila mi ni dala miru in dolgo sem premišljeval ter zbiral material, preden je nastal roman *Funny*. Testni bralci se hahljajo in krohotajo, pa namenoma izberem najbolj zoprne. Čeprav niso nikoli tako zahtevni, kot sem sam do svojega dela – a tudi meni se zdi super roman.

Bukla: Se veselimo branja! Srečno in hvala za pogovor!

Jure Jakob

LAKOTA

LUD Literatura, zbirka Prišleki, 2018, m. v., 78 str., 19 €, JAK

Jure Jakob tudi v novi zbirki ostaja zasidran v domačem in družinskem okolju, upesnjuje prizore iz narave, vsakdanja opravila, vse to pa z občutenostjo in umirjenostjo, ki jo lahko razumemo tudi kot način bivanja ali odmik od današnjega »ponorelega« sveta. Pesniške podobe so premišljene, izčiščene, na trenutke se zdi, kot bi stali pred naslikanimi krajinami, ožarjenimi z mehko svetlobo. Všeč sta mi spoštljivost, previdnost, tudi hvaležnost, s katero lirski subjekt vstopa v življenje, ki ga ne jemlje za samoumevnega. Tako ga ne smemo niti bralci oz. nam tega ne dopustijo niti same pesmi, saj nas v ozadju ves čas spremlja občutek, da nam lahko na mehki travi vsak hip zdrsne in da se lahko krhko ravnovesje vsak čas sesuje, ali, kot beremo v pesmi *Korenine*: »*Sinoči sem verjel, / da nekateri trenutki minejo, / če jim pustiš čas. / Danes je moja vera slaba. / Nekateri trenutki / poženejo korenine in se razraščajo, / dokler ne izčrpajo zadnje stotinke časa.*« Izjemna zbirka, ki je gotovo ne gre prezreti. > Kristina Sluga

Irena Rozman

WESTERN ZA L. S.

Sophia, zbirka Previharimo viharje, 2018, m. v., 153 str., 15 €, JAK

Branje pričujočega pesniškega prvenca ne gre označiti predvsem kot gibanje po pesniških pokrajinah (kot temu radi rečemo), pravzaprav imamo opraviti s poezijo, ki jo, poleg jasnosti izraza in jezikovne izčiščenosti, zaznamuje predvsem izrazito neposreden spopad z vprašanji osebne, pesniške, filozofske in še kakšne narave. Zdi se, da avtoričina poezija ne vznika iz jasno sledljivih tokov ali šol, temveč se skuša vzpostavljati predvsem sama v sebi, kar je bržkone redka poteza. Temu primerne so pesmi: čeprav je med njimi mogoče zaznati oblikovno podobnost in sorodnost v tonu, se tematike vendarle gibljejo po širokem, za pesniško zbirko celo izrazito širokem polju. A kakor koli obrnemo: gre za zbirko, ki nas zna (oprostite mi to reproduciranje klišejev) po tematsko-jezikovni plati presenetiti s svojo zrelostjo. > Aljaž Krivec

Tone Kuntner

ZAMRZNJENA POMLAD

Karantanija, 2018, t. v., 72 str., 19,90 €

Nova zbirka priljubljenega igralca in pesnika prihaja med bralce v letu pomembnih obletnic, 100. obletnice Cankarjeve smrti in 30. obletnice slovenske Pomladi. Pesmi, kljub ponosu in sreči, ki ju čuti pesnik do domovine, preveva tudi zaskrbljenost. To nakaže že naslov, prispodoba za Slovenijo, ki je obstala, »zamrznila« v primežu današnjega časa, pesnik pa se dotakne tudi drugih bolečih tem, od nizke narodne zavesti, razdora, ki vlada med ljudmi, do odhajanja mladih. Ob tem ves čas poudarja pomembnost družine, doma in občutka pripadnosti domovini. Kuntnerjeve pesmi so premišljeno vpete med Cankarjeve prozne odlomke, celoto pa zaokrožita Menartova pesem *Slovenska pomlad* na začetku zbirke in Prešernova *Elegija svojim rojakom* na koncu. Lirsko-prozni dialog velikanov slovenske literature, ki izpoveduje silovito ljubezen do domovine in slovenskega naroda. > Kristina Sluga

Liv Strömquist

PREPOVEDANI SAD

prevod: Mita Gustinčič Pahor
VigeVageKnjige, 2018, m. v., 144 str., 20 €

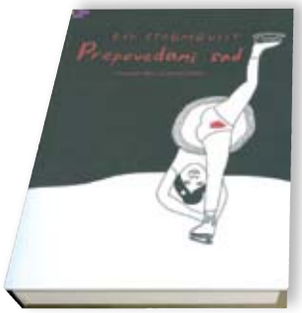

»Nekateri so celo prepričani, da beseda tabu izvira iz polinezijske besede 'tupua', ki pomeni ravno menstruacijo,« je eden od pomembnih stavkov v tem risoromanu, inteligentni, neposredni, grafično raznoliki in pogumni študiji o tem, kako so si moški skozi zgodovino želeli prisvojiti kar se da velik, če se je dalo, pa tudi popoln nadzor nad ženskimi intimnimi organi, od vulve do klitorisa. In kako so vedno znova, vse do današnjih dni, problematizirali in sankcionirali vsakršne (telesne) odklone od vnaprej zamišljenih in na izključno binarnih spolih temelječih. Liv Strömquist (1978) je prebojna švedska striparka, ki se ne ustraši tabu tem, temveč jih razgalja z mešanico bistroumnega humorja in dobro dokumentirane pripovedi, strže z dejstvi iz različnih zgodovinskih obdobij in učinkovito pokaže, kako se je človeška družba bala menstruacije in menstrualne krvi. Zato jo je (po Bettelheimu) potisnila v svojo podzavest, iz katere je potem vzniknila v sanjah, mitih in pravljicah, kot je denimo *Trnuljčica*, po mnenju psihoanalitika ultimativna pravljica o deklici, ki dobi prvo menstruacijo. Še en izvrsten stripovski prevod založbe VigeVageKnjige! > Samo Rugelj

Fjodor Mihajlovič Dostojevski

ZAPISKI IZ MRTVEGA DOMA

prevod: Borut Kraševec
Beletrina, zbirka Beletrina,
2018, t. v., 447 str., 29 €, JAK

F. M. Dostojevski

Bi Dostojevski ustvaril vsa svoja romaneskna veledela, če ne bi izkusil duševnega stanja tik pred izvršitvijo smrtne napovedi, ko se je z obsojenci, med katerimi je bil tudi sam, pošalil car, preden ga je poslal na štiriletno sibirsko katorgo (ki ji je sledila še štiriletna vojaščina)? Težko reči. Vsekakor pa je bilo življenje v sibirskih taboriščnih razmerah (iz katerega izvira najbolj slaven stavek tega najbolj avtobiografskega romana Dostojevskega »Človek je bitje, ki se vsega navadi – mislim, da je to njegova najboljša opredelitev«), v novem, tekočem in sodobnem prevodu Boruta Kraševca, ena od ključnih izkušenj za njegovo kasnejše ustvarjanje. Neživljenjske razmere, ponižanja, hierarhija, kaznilniške legende in bajke, morilci in njihove življenjske zgodbe ter podobno so bile za Dostojevskega prvovrsten laboratorij človeških duš, v katerem je lahko na živih primerih opazoval, kako odreagira človek v različnih okoliščinah, ki jih je taborišče še otežilo. *Zapiski iz mrtvega doma* iz leta 1862 so tako tudi dokumentarni roman, ki nam pokaže, kje je slavni ruski pisatelj dobival inspiracijo za svoja ključna dela in njihove junake, od *Ponižanih in razžaljenih* (1861) prek *Zločina in kazni* (1866), *Idiota* (1869), *Besov* (1872) do romana *Bratje Karamazovi* (1880). Še en Kraševčev izvrsten prevod, v katerem je Dostojevskega veselje brati in tokrat lepo sovpada tudi z izidom sodobne ruske zaporniške klasike *Samostan*, ki je izšla na začetku leta 2018. > Samo Rugelj

Michael Köhlmeier

GOSPODA NA OBALI

prevod: Ana Grmek
eBesede, zbirka Besede,
2018, m. v., 218 str., 11,90 €

Francozi pa tudi Nemci so mojstri literarnobiografskega žanra, pri katerem za osnovo vzamejo resnične osebe in/ali dogodke, potem pa jih literarno prekvasijo na izviren način ter bralcu postrežejo s pravimi pripovednimi in izmišljijskimi bravurami. Tako smo nedavno lahko brali novo knjigo Laurenta Bineta *Sedma funkcija jezika*, v kateri se je lotil francoskih strukturalistov, zdaj pa je izšel podobno – seveda s povsem drugo vsebino – zastavljen roman nemškega pisatelja Michaela Köhlmeierja (1949), ki ga v slovenščini že poznamo po nekaj knjigah (denimo *Köhlmeierjeve antične pripovedke*). Köhlmeier je v romanu *Gospoda na obali* na izviren način povezal dva velika Angleža: znamenitega filmskega igralca in režiserja Charlieja Chaplina in ključnega angleškega državnika 20. stoletja Winstona Churchilla. Srečata se na družabnem srečanju v Ameriki ob koncu dvajsetih let prejšnjega stoletja, med katerim ugotovita, da imata kar nekaj skupnega, med drugim to, da že od mladosti razmišljata o samomoru. Nato pa avtor v prepletu resničnih dogodkov in dodane, izmišljene realnosti (recimo s citiranjem knjig, ki ne obstajajo) obdela obdobje nekako do začetka druge svetovne vojne, ko je Churchill postal ministrski predsednik, ki se je uprl Hitlerju in Nemcem, medtem pa je Chaplin to naredil na svoj filmski način z *Velikim diktatorjem*. Izvrstno! > Samo Rugelj

Hiromi Kawakami

AKTOVKA

prevod: Izok Ilc

Mladinska knjiga, zbirka Roman, 2018, t. v., 216 str., 27,99 €

Hiromi Kawakami

Pripovedni tok japonskega romana je pogosto zelo drugačen od tistega, ki smo ga navajeni pri klasičnih evropskih literarnih delih, ki so pisana z mislijo na dokaj premočrten razvoj osnovne zgodbe. To lepo pokaže mednarodno cenjeni roman *Aktovka*, ki je prvič izšel že leta 2001, saj pisateljica Hiromi Kawakami (1958) pri pripovedovanju zgodbe o glavnih dveh junakih ubira svojo pot. Prvoosebna pripovedovalka romana je Tsukiko, ženska sredi tridesetih let, ki nekega dne po naključju spet sreča svojega nekdanjega profesorja angleščine. Kljub starostni razliki treh desetletij ugotovita, da imata kar nekaj skupnega, zato se začneta družiti. Srečanja so preprosta, odideta v restavracijo, da kaj pojesta, na izlet po gobe in podobno, med njima pa se začne pretakati subtilna energija, ko se pobliže spoznavata in »otipavata« duševnost drug drugega. Ne gre brez prepirov, drobnih zamer in premolkov, a tu so tudi majhne pohvale in komplimenti, uživanje v hrani in pijači, tako da ima človek tu pa tam občutek, da z njima plava v bazenu, ne pa po reki, ki – sicer počasi – teče navzdol. Nenavadna ljubezenska zgodba, ki se na koncu dopolni na nepričakovan način. > Samo Rugelj

Amanda Mihalopulu

ZAKAJ SEM UBILA NAJBOLJŠO PRIJATELJICO

prevedla Klarisa Jovanović

Modrijan, zbirka Bralec, 2018, m. v., 320 str., 17,90 €, JAK

Amanda Mihalopulu

Kar nekaj let preden je Elena Ferrante napisala svoj neapeljski kvartet o najboljših prijateljicah, je grška pisateljica Amanda Mihalopulu (1966) napisala roman *Zakaj sem ubila najboljšo prijateljico* (2003), ki ga poganja zgodba o dveh prijateljicah od mladosti do srednjih let. Ti dve junakinji v prijateljstvo poveže podobno dojemanje Grčije kot tuje dežele, saj sta se, čeprav sta obe Grkinji, tako Maria, pripovedovalka zgodbe, kot Anna, njeno dinamično nasprotje, v domovino njunih staršev vrnili iz tujine – Maria iz Nigerije, Anna pa iz Pariza. Stična točka torej niso kompatibilne osebnostne lastnosti, temveč neprilagojenost okolju, zato različni družinski vzgoji in pogledi na življenje njun prijateljski odnos ves čas ohranjajo v stanju napetosti od zatiranja do samožrtvovanja. Vse skupaj se odvija na ozadju grške družbene realnosti v zadnji četrtini 20. stoletja, v kateri se pretakajo tako demokracija kot zametki totalitarizma, kar se preslika tudi v najintimnejša (prijateljska) razmerja. Intenziven in sodoben grški roman. > Samo Rugelj

Kurt Aust

MRTVI TEK

prevod: Irena Mihelj

Beletrina in ZDSSS, 2018, m. v., 452 str., 29 €

Erik Norse je pomočnik v ekipi Bank White-Team, ki se prvič udeleži največje kolesarske dirke na svetu. Podobnost izmišljenega imena ekipe z resničnim moštvom svetovne kolesarske serije je namerna. Ali pa tudi ne. »*Mrtvi tek* je roman. Vsakršna podobnost med kolesarji dirke Tour de France in resničnimi osebami je naključna in nenamerna,« sicer opozori na začetku kolesarskega romana prve kategorije Kurt Aust, kar je psevdonim za Kurta Østergaarda. Težko mu verjamemo, da tega ni zapisal le zaradi pravne zaščite. Sam trdi, da je poskusil ustvariti kolikor mogoče realno sliko Toura, pri čemer je bil deležen neprecenljive strokovne pomoči z več strani. To je mogoče v napetem trilerju opaziti skoraj na vsaki strani, saj fikcija skozi vrstice sili v naš, realen svet, kjer je krutost kolesarskega poklica očitna samo udeležencem in poznavalcem.

Mrtvemu teku uspeva v izmišljeni kriminalni zgodbi nazorno opisati, kako so videti trije tedni maksimalnega srčnega utripa, hitrosti in bolečine, kjer vsi iščejo priložnost le zase. Zaplet je jasen že na začetku. Kolesarski pomočnik Erik mora pomagati kapetanu moštva osvojiti rumeno majico, hkrati pa je v kolesarski karavani tudi tisti, ki je ubil kolesarskega mehanika Louisa Bardouxa. Vedel je preveč o umazani igri v kolesarskem svetu. Policija pa je Erika bolj ali manj prisilila, naj ji pomaga pri preiskavi. Z nečim ga držijo v šahu.

Mrtvi tek naj bi bil triler o dirki Tour de France. Doping, dogovorjeni rezultati, prirejanje dirk, intrige, spletke, vrečke krvi na letalih, odvržene injekcije, laži, smrt in milijoni evrov. Podobnost z realnostjo ni samo naključna, kajti glavni akterji kolesarskega cirkusa so že zdavnaj pozabili, da se je največja kolesarska dirka na svetu prelevila v fantazijski svet. In v njem je mrtvi tek pravilo. Ne izjema. > Blaž Mazi

BRALEC
Modrijan
AMANDA MIHALOPULU
ZAKAJ SEM UBILA NAJBOLJŠO PRIJATELJICO
www.modrijan.si
080 23 64

Joanna Bator

TEMNO, SKORAJ NOČ

prevod: Jana Unuk
Cankarjeva založba,
2018, t. v., 525 str., 37,99 €

Temno, skoraj noč je večplastni roman, ki je hkrati žanrska kriminalka in dokument časa. Novinarka velikega poljskega časopisa se v rodno mesto vrne preiskovat nepojasnjena izginotja treh otrok, ob tem pa se sooči s številnimi temačnimi skrivnostmi dobesednega in metaforičnega podzemlja, Fritzlovih kleti vseh nas. Zgodovinskih. Političnih. Intimnih. Kolektivnih. Posamičnih. Aktualnih. Ideoloških. Metafizičnih. Fizičnih.

Joanna Bator, tudi sama novinarka in pogosto nagrajevana avtorica (*Japonska pahljača*, *Peščena gora*), piše tako, da se bralec ne more ustaviti. Ne samo da ga z obvladanjem žanra brez trenutka predaha drži v stalni napetosti, ki meji na tresavico – ob tem ga sooča s trpkim vračanjem nikoli povsem reflektiranih in predelanih temačnih obdobij zgodovine, ki je podobna poglavja pisala vse od Baltika do Jadrana, na prizorišču širjenja fašizma 21. stoletja. Mikrozgodba, makroresnica. Novinarski prijemi, ki se mešajo z magičnim realizmom. Forenzičen pristop, ki spominja na najboljše televizijske serije. Osupljiv občutek za podrobnosti in neprizanesljiva psihoanaliza. Časa in prostora. *Temno, skoraj noč* je popoln roman, ki se – tudi zaradi fantastičnega prevoda – bere tako, kot da ga bi skupaj napisali Primo Levi, Gabriel Marquez, Hanna Arendt in Svetlana Aleksijevič. Bolje preprosto ne gre. Absolutno ključno branje za razumevanje nekdanjih, sedanjih in, žal, tudi prihodnjih dogodkov v Srednji in Vzhodni Evropi.

Vodnik po, ja, Fritzlovih kleteh. Po odurnosti njihove domačnosti. Samo prvo preprogo je treba dvigniti. > BV

Marko Pogačar

BOG NE BO POMAGAL

prevod: Jurij Hudolin
V. B. Z.,
2018, t. v., 160 str., 24,90 €

Zdi se, da je v Pogačarjevo pisanje (tokrat gre za kratko prozo) mogoče vstopiti na najrazličnejše načine. Čeprav se ga drži oznaka postjugoslovanskega pisca, pa je obenem (preveden je v nekaj deset jezikov) zanimiv tudi v širšem prostoru, in čeprav se lahko strinjamo, da imamo opraviti s kratko prozo, je vendarle zaznati tudi povsem pesniške prelome v jeziku na eni strani ter izrazito idejno sledljivost na drugi (slednje bi morda pripisali esejistiki). Kljub temu da je možna vstopna točka filozofija (kar v spremni besedi dobro prikaže Robert Bobnič), je zbirka izrazito zanimiv literarnovedni primer. Najmanjši skupni imenovalec lahko najdemo v odnosu do modernizma, ki je povsem razprl ustvarjalne možnosti, pa naj bo forma še tako toga (slednja tudi pri Pogačarju ni nič nenavadnega), a se tega vendarle (pre)redko zavedamo. Avtor pa se in to tudi dodobra izkoristi. > Aljaž Krivec

Goran Stojičić

NESPEČNI

prevod: Tatjana Cestnik
Mladinska knjiga,
2018, m. v., 246 str., 22,98 €

Goran Stojičić (1965) je srbski pisatelj, *Nespečni* pa njegova prva – multimedijska – knjiga kratkih zgodb, ki jih lahko berete ob poslušanju posebej izbrane glasbe, do katere pridete z aktiviranjem QR-kode na začetni strani vsake od njih. Poleg tega je knjigo ilustriral Slavimir Stojanović, tudi pri nas dobro znan oblikovalec. Seveda pa so najbolj pomembne zgodbe, njihova struktura in preobrati, Stojičićevo napeljevanje bralca, da misli, kako ga avtor pelje v eno smer, potem pa mu na koncu postreže z drugo perspektivo. Večinoma ljubezenske, vsekakor pa skoraj vedno zgodbe o (tesnih) medsebojnih odnosih so včasih silovite, spet drugič pa tudi lirične, enkrat zasnovane na fragmentarnih dialogih, ko mora bralec izluščiti, kdo je pravzaprav pripovedovalec dogajanja, spet drugič pregledne v svojem poteku, a s presenečenjem na koncu, kot denimo zgodba, ki opisuje življenje nekega para, moškega in ženske, za katerega pa se na koncu izkaže, da se v resnici nista nikoli srečala, čeprav sta živela samo nekaj ulic stran. *Nespečni* je knjiga kratkih zgodb, ki da ljubezni nove pripovedne in doživljajske pospeške. > Samo Rugelj

Dalila Heuse
SRAMEŽLJIVOST OBČUTIJ
Roman
(200 strani, 23,50 €)

Klemen Jelinčič Boeta
PROTESTANTSKE CERKVE IN SKUPNOSTI
(264 strani, 25,00 €)

1857
Celjska Mohorjeva družba
Prva slovenska založba

www.mohorjeva.org • info@celjska-mohorjeva.si
tel.: 03 490 14 20 ali 01 244 36 50

Vse bralce, ki jih zanimajo dobre knjige vabimo, da postanejo Buklini prijatelji tudi na **Facebooku**.

S klikom do dobre knjige!

www.bukla.si
knjigarna

UMco d. d.,
Leskoškova 12,
1000 Ljubljana
tel. 01/520 18 39
knjigarna@umco.si

UMco

Amrita Pritam

PINJAR

prevod: Maja Kraigher

Modrijan, 2018, m. v., 120 str., 12,90 €

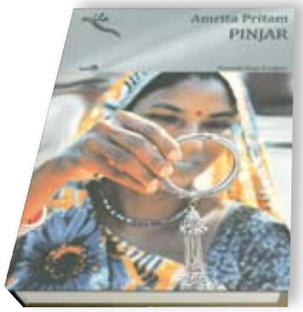

Naslov te indijske novele prevajajo kot *Okostnjak*, po njem pa je bil posnet tudi film, ki je nosil naslov *Kletka*. Ne brez razloga. V zgodbi o položaju indijskih žensk, ki jo je že leta 1950 napisala indijska pisateljica Amrita Pritam (1919–2005), namreč nastopa hindujsko dekle Puro, ki živi svoje mlado življenje v pričakovanju dogovorjene poroke s hindujcem. Vendar pa vmes grobo poseže musliman Rashid, ki jo ugrabi in zlorabi, vse z namenom poravnavanja zgodovinskih krivic med družinama v preteklosti. Puro mu rodi sina in mlada dva zaživita skupaj kljub vsem razlikam, saj se, četudi bi bilo to možno, Puro ne bi mogla več vrniti v svojo družino. Njeno življenje se kot metafora položaja indijskih žensk odigrava na odru ločitve Indije in Pakistana leta 1947, kar je obenem tudi pogled na brutalno zgodovino indijskega podkontinenta, kjer se je spisala marsikatera žalostna osebna zgodba. Moderna klasika indijske literature. > Samo Rugelj

Benoît Duteurtre

KNJIGA ZA ODRASLE

prevod: Luka Novak

Totaliteta, 2018, t. v., 221 str., 24,90 €

»Človeška biologija se mi je vedno zdela depresivna. Na plažnem produ generacijski ringaraja ponuja med drugim nekaj komičnih plati, kot na primer poteze, ki hočeš nočeš povezujejo brate in bratrance: velike nosove pri enih, rdeče pege pri drugih, vse to, kar nas zvaja na nivo členov neke verige in nas opominja, da smo igralci v komediji brez meja.« Francoski pisatelj in muzikolog Benoît Duteurtre (1960) je avtor mnogih romanov, v svojem fragmentarnem, avtobiografsko podloženem leposlovnem delu *Knjiga za odrasle* iz leta 2016 pa se na žlahtno neposreden način sprašuje o končnosti, ko preiskuje življenjske usode znanih in manj znanih ljudi, kot zrel človek razmišlja o življenjskem ciklu, ki se ga kot mladenič še ni povsem zavedal, opazuje zakone narave in biologije, ki jim je (vse bolj) podvržen. Roman (z več kot primernim naslovom) o tem, kako si človeška bitja podajajo štafeto iz generacije v generacijo, kar posameznik po navadi opazi šele takrat, ko jo bo počasi sam moral podati naprej. > Samo Rugelj

Andrej Nikolaidis

MADŽARSKI STAVEK

prevod: Dijana Matković

LUD Šerpa, 2018, m. v., 96 str., 14 €, JAK

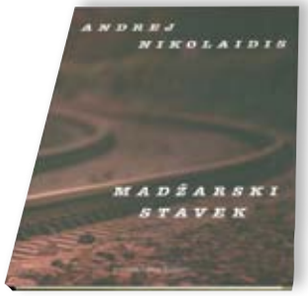

Po romanu *Mimesis* gre za drugo slovensko izdajo črnogorskega pisatelja. Roman (s podnaslovom *Žaloigra*) je zasnovan na presečišču, trenju med pripovedovalcem in junakom Joejem (ali pa govorimo o isti osebi?), s čigar samomorom (ta je v jasni idejni navezavi s samomorom Walterja Benjamina) se knjiga začne. A tovrstna idejna zasnova je le ena od mnogih plati besedila, ki zaradi jezikovne posebnosti (gre namreč za skoraj 100 strani dolgo poved) ne pusti dihati. Vsakič, ko v glavi zaključimo misel, jo pisatelj raztegne, podpre ali pa odpre novo in nam tako v divjem tempu posreduje vse od dovtipov, komentarjev srednjeevropske realnosti, filozofskih pasaž, predvsem pa ne ostane dolžan ustaljenim družbenim prepričanjem, občim mestom, ki jih domiselno pervertira in tako ponuja vedno večji štof, ki nam naj da misliti. > Aljaž Krivec

© Mladinska knjiga Vse materialne avtorske pravice so last Mladinske knjige.

PRIČARAJO NASMEŠEK,
SPRAVIJO V JOK,
OSTANEJO V SPOMINU

Zgodba o krhkosti in moči posameznika, ki ostane sam – premislek o tem, kako vzgajamo fante v može. Nova knjiga avtorja uspešnice *Mož z imenom Ove*.

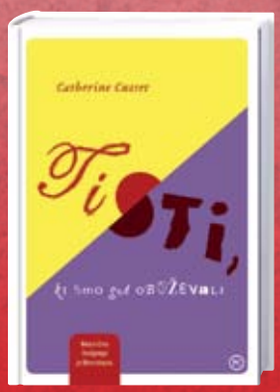

Pretresljiva zgodba o junaku, ki posega po zvezdah in pada v globino. Ožji izbor za Goncourtovo nagrado.

V mali afriški državi izbruhne vojna. Otroštva je konec. Goncourtova nagrada za prvenec.

Najhitreje do knjig:
v knjigarnah
www.emka.si
080 12 05

KAPUČINO

Svetovne uspešnice: berljive, duhovite, ganljive, zabavne, iskrive.

DRAGO JANČAR

POSTAJE

Popotni zapiski, premisleki, zgodbe

Cankarjeva založba, zbirka S poti, 2018, m. v., 360 str., 29,99 €, JAK

Drago Jančar

Skoraj hkrati s četrtim kresnikom, ki ga je za svoj roman *In ljubezen tudi* prejel Drago Jančar, je kot najnovejša knjiga potopisne zbirke *S poti* (ki je dobila svoj logotip) izšla še Jančarjeva zbirka potopisnih spisov iz obdobja od leta 2000 do leta 2013, ki je na koncu začinjena še s šestimi kratkimi zgodbami s prepoznavno geografsko konotacijo. Besedila so različnih tipov in so nastala ob raznih spodbudah; nekatera so že bila napisana in objavljena ob različnih priložnostih, denimo ob bivanju v različnih pisateljskih rezidencah, ob Jančarjevem srečevanju z njegovimi sodobniki ali ob pripetljajih ob izhajanju njegovih knjig, druga so v tej knjigi objavljena prvič. Jančar se v njih kaže kot pronicljiv, bistroumen opazovalec in komentator sveta v katerega vstopa ter ljudi, ki jih srečuje. Aktualni trenutek posameznega dogodka, srečanja ali opažanja zna postaviti v širši družbeni ali zgodovinski kontekst, ga literarno nadgraditi, iz svojih priložnostnih spisov pa spleta širše zastavljeno fresko, ki ji s svojim izpiljenim pisanjem vdihuje prepoznaven osebni pečat. Poletni Jančar za vse, ki so že prebrali njegove dosedanje romane, pa bi radi brali še kaj izpod peresa našega najbolj nagrajenega literata. > SAMO RUGELJ

ANTON TOMAŽIČ

V OBJEMU SLOVENSKE POMLADI

Spomini, dokumenti, magnetogrami, odzivi, slike časa

Mohorjeva Celovec, 2018, t. v., 538 str., 69,90 €

Prva leta po največjem dosežku Slovencev v zgodovini so bila čas predvsem samoslavilnih prikazov dogodkov in vloge avtorjev v njih, z večjim časovnim odmikom pa se povečuje tudi verodostojnost sodb in ocen, ki jih prinašajo. Knjiga Antona Tomažiča *V objemu slovenske pomladi* je eno tistih del, ki četrt stoletja pozneje ponujajo dobro argumentiran, umirjen, a do storjenih napak tudi kritičen vpogled v dogajanje, ki je, deloma tudi prikrito očem javnosti, pripeljalo do referenduma o osamosvojitvi in nato do uresničitve izglasovane odločitve. Tomažič je bil v obdobju Demosa poslanec pa tudi vključen v dejavnosti in razprave, v katerih so se oblikovale poznejše odločitve v skupščini, tako da je spadal v krog najbolje obveščenih. Podnaslov – *Spomini, dokumenti, magnetogrami, odzivi, slike časa* – opozarja na različne plasti in gradiva v knjigi, pri čemer sta posebej pomembni avtorjeva osebna izkušnja in zgodba za osamosvojitev ključne Slovenske demokratične zveze, ki ji je pripadal. Piko na i jim dajejo sklepna razmišljanja v Epilogu, kjer Tomažič svoj sprehod skozi tri desetletja slovenske pomladi sklene z razočaranjem nad demokratično zrelostjo slovenskega volilnega telesa, navede pa tudi razloge za zaostajanje za državami, ki so bile pred osamosvojitvijo daleč za nami. > IZTOK ILICH

... argumentiran, umirjen, a tudi kritičen vpogled ...

PISATI IN PREŽIVETI

4.–9. 9. 2018 www.vilenica.si

vilenica

33. MEDNARODNI LITERARNI FESTIVAL

33. Mednarodni literarni festival Vilenica v organizaciji Društva slovenskih pisateljev in Kulturnega društva Vilenica iz Sežane se bo odvijal **med 4. in 9. septembrom** v Celju, Hrastniku, Kočevju, Kopru, Lipici, Ljubljani, Lokvi, Sežani, Štanjelu in Trstu ter v jami Vilenica. V festivalskem tednu se bo predstavilo 22 avtorjev iz 15 držav sveta. Tokratna Vilenica bo pod festivalskim naslovom ***Pisati in preživeti*** izpostavila odnos subjekta do materialne realnosti, in to z vprašanjem: Kaj pomeni biti oziroma delovati kot avtorica/avtor v začetku 21. stoletja? Osrednje ime festivala je **prejemnik nagrade Vilenica 2018**, nemški pisatelj bolgarskega rodu **Ilija Trojanow**. Gre za različnost odprtega, transkulturnega pisatelja, ki je doma v več svetovih. Festival postavlja **v središče** tudi **slovensko pisateljico Mojco Kumerdej**, ki se s strastno zavzetostjo, eruditsko in izjemno artikulirano posveča nastanjanju svoje literature. Na literarnih branjih, ki predstavljajo stalnico vileniškega programa, se bodo predstavili: **David Bandelj**, **Primož Repar**, **Simona Semenič**, **Brian Henry, Uršuľa Koval, Immanuel Mifsud, Jurij Andruhovič**, **Andrij Ljubka**, **Petr Borkovec**, **Petre Barbu**, **Shota Iatashvili**, **Noémi Kiss**, **Karin Peschka**, **Stuart Ross** in **Éilís Ní Dhuibhne**. Posebna pozornost bo z izidom antologije in gostovanjem avtorjev namenjena književnosti Malte. Ob izidu **antologije sodobne malteške književnosti** z naslovom ***Wara Settembru*** bo festival gostil **Clare Azzopardi**, **Loranne Vella**, **Norberta Bugejo** in že omenjenega **Immanuela Mifsuda**.

Vabljeni na Vilenico!

Društvo slovenskih pisateljev Slovene Writers' Association

Kulturno društvo VILENICA

JAK JAVNA AGENCIJA ZA KNJIGO RS

CEI CENTRAL EUROPEAN INITIATIVE

OBČINA SEŽANA

Generalni medijski pokrovitelj primorske novice

Bojan Grobovšek

TRST, LJUBLJANA, DUNAJ IN ŠIRNI SVET

Reminiscence in razmišljanja

Totaliteta, 2018, t. v., 443 str., 28,90 €

Profesor, diplomat in publicist Bojan Grobovšek je odraščal v Trstu in v Gradcu, maturiral je v Ljubljani, kot veleposlanik pa se je selil iz Poljske v Argentino in nato še v Švico. Pred nekaj leti, ko je Slovenija že pozabila sanje o drugi Švici in je začela upati na nemško-francoski vlak – še preden se je del države začel spogledovati z avtoritarno zaostalostjo madžarskega tipa –, je Grobovšek napisal odmevno knjigo *Zakaj Slovenija ni Švica*. Tokrat se v svetovljanskem duhu, ki ga zasledimo tudi v vse bolj pogostem pisanju drugih slovenskih veleposlanikov, vrača z obsežno avtobiografsko pripovedjo, skozi katero predela več kot pol stoletja družbenopolitičnih sprememb v regiji – prek dogodkov, ki so se zgodili intimno njemu ter njegovim bližnjim, predvsem pa skozi poklic, ki ga je opravljal. V uvodu razmišlja tudi o znamenitem *Včerajšnjem svetu* Stefana Zweiga in ugotavlja, da je današnji čas presenetljivo podoben obdobju med svetovnima vojnama, obenem pa je do Zweiga kritičen in ga ne želi posnemati. Zanimivejši sestavki govorijo o osebnih srečanjih in stikih, ki jih je imel avtor z Djilasom, Wiesenthalom, Vidalijem in nekaterimi drugimi mednarodno pomembnimi političnimi akterji. > Žiga Valetič

Matjaž Gruden

ŽIVE NAJ VSI NARODI

Kolumne 2016–2018

eBesede, 2018, m. v., 177 str., 19,90 €

Pravnik Matjaž Gruden že četrt stoletja dela kot diplomat v evropskih institucijah ter z veččlansko družino živi v Strasbourgu. Je izrazito ambiciozen in delaven človek, zagovornik liberalno-demokratične zasnove sodobne Evrope, v svojih razmišljanjih, ki jih je zadnja tri leta objavljal časnik *Večer*, pa v prvi plan postavlja vprašanja človekovih pravic. To je pomenljivo predvsem ob dejstvu, da je konservativni tabor v razvitem svetu zadnja desetletja trkal na vest sveta ravno s človekovimi pravicami, nenadoma pa se je prav ta stran začela odločno oddaljevati od teh idej, tako da so celo ZDA nedavno napovedale umik iz Sveta Združenih narodov za človekove pravice. Zaradi tega so Grudnova besedila vse prej kot pogrešljiva, saj kot pravnik še vedno preverja lastno vest in s tem tudi vest javnosti, volivk in volivcev, bralk in bralcev, tudi tistih, ki se volitvam izogibajo. Teme, ki jih večkrat postavlja eno ob drugo, so populizem, holokavst, brexit, delitve, demokracija, svoboda govora, verska svoboda, družbena kohezija itd., pri čemer to vedno počne zelo neposredno in v pogosto presenetljivih ali v slovenskem prostoru ne dovolj elegantno izraženih trkih. Kolumne, ki si gotovo zaslužijo zbirno knjigo. Kot je ta. > Žiga Valetič

Jure Apih

ZA LEPO MISEL DAM CEKIN

Festfest, 2018, m. v., 135 str., 12 €

V knjigi je objavljen izbor pomislekov v rubriki *Nedelovih sedem*, ki so izhajali med novembrom 2015 in februarjem 2018. Avtor Jure Apih, pionir slovenskega marketinga, je rubriko duhovito, odmerjeno ter in medias res pisal več let. Popularna rubrika je ponujala pomisleke na vse teme, ki so še vedno dnevno aktualne. Ali se zaradi napadov v Parizu počutite manj varni, ali je treba prepovedati burko in nikab, kako boste glasovali na referendumu o izenačitvi istospolnih parov, katere misli in verzi Franceta Prešerna so vam ostali v mislih, moč in čar filmskih podob, kaj vzbujajo velikonočni prazniki, kako spremljate evropsko prvenstvo, pomlad, brexit, Katalonija, kaj berete, ustavite spravo, kako vozite … To je samo izsek tem, ki jih je Apih redno obdeloval. »Knjiga ni le umetno dihanje, ki lahko za nekaj časa podaljša življenje, in ne kamnita klada, ki vklesane črke ohrani v nedogled. Knjiga je snopič papirja, zvezek potiskanih listov v knjižni polici, kjer mirno čaka, da jo kdo vzame v roke, obriše prah z nje in jo morda odpre. Od tu naprej se začne drama,« je avtor napisal na zadnjih platnicah. Pred vami je knjiga izbranih zapiskov in izbrušenih mnenj za prav vsak dan. > Jedrt Jež Furlan

KRATKE ZGODBE DOLGO V NOČ

Zbirka kratkih zgodb govori o človeških usodah: o ljubezni in življenju, naključjih in zmotah, srečevanju in razhodih, ki se vas bodo dotaknile, vas presenetile, ganile, da knjige ne boste odložili – dolgo v noč.

Z ilustracijami priznanega oblikovalca Slavimira Stojanovića

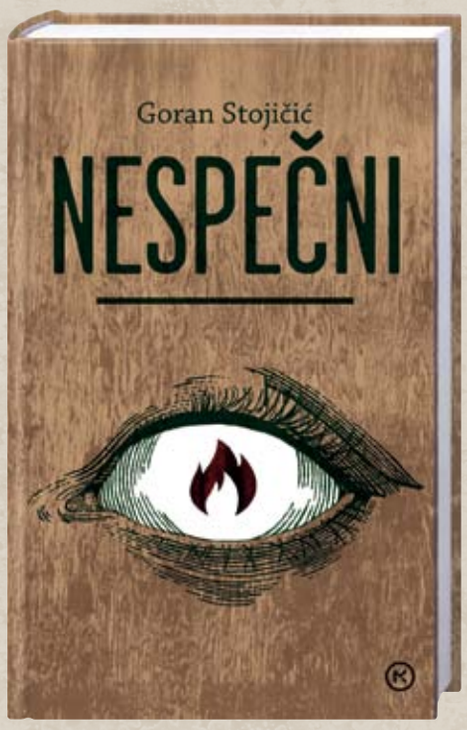

Ilustracija: Slavimir Stojanović

Kratke zgodbe so opremljene s QR- kodo, ki vas poveže s posebej izbrano glasbo Davida Bowieja, Toma Waitsa, Amy Winehouse in drugih.

Vse materialne avtorske pravice so last Mladinske knjige

© Mladinska knjiga

Najhitreje do knjige: v knjigarnah
www.emka.si 080 12 05

MARKO MARINČIČ

CARMINA DOCTA

Katul in nova poezija

Znanstvena založba Filozofske fakultete, zbirka Razprave FF, 2018, m. v., 185 str., 19,90 €

Starorimski lirik Gaj Valerij Katúl (1. stol. pr. Kr.) je danes širšemu bralstvu znan predvsem po pesmih svoji izvoljenki »Lezbiji«. V njih – vsaj dozdevno – spontano, iskreno in neprisiljeno izliva svoje doživljanje njunega razmerja od začetne vzhičenosti do poznejšega razočaranja in zagrenjenosti. V naših predstavah je tako postal nekakšen prototip »romantika«, viharnega in strastnega pisca; irski pesnik William Butler Yeats, denimo, v pesmi *Učenjaki* precej pristransko izpostavi nasprotje med Katulom kot polnokrvnim pesnikom in med »učenimi, častivrednimi« plešci, ki secirajo njegovo delo: »Le kaj bi rekli, Bog, ko bi Katul jim križal pot?«

Vendar ni nujno, da je vsaka teoretična razprava o poeziji, Katulovi ali drugi, suhoparen plod pedantnega plešca. Podrobno branje in razčlembo drugih antičnih besedil in doslejšnjih raziskav je mogoče vpreči tudi v inovativno in duhovito raziskavo o razsežnostih Katulovih pesmi. Takšno razpravo o Katulu in njegovih pesniških somišljenikih, »neoterikih« ali »novejših pesnikih«, je letos pod naslovom *Carmina docta: Katul in nova poezija* izdal dr. Marko Marinčič – znanstvenik in prevajalec, Sovretov nagrajenec, ki se je na svoji poti že intenzivno srečeval s Katulom.

Marinčič uvede svojo monografijo s poglavjem o Katulovi najslavnejši temi, »Lezbiji«, vendar ne s konvencionalnega gledišča. Kot opozori, je imela oznaka Lesbia, »ženska z Lezbosa«, poleg pesniškega tudi potencialen negativni predznak, pa ne zaradi lezbičnih razmerij med tamkajšnjimi prebivalkami, ampak zato, ker je Lezbos veljal za otok prostitutk. Prav ta dvojnost se kaže v Katulovih opisih Lezbije: če pri zaljubljenih izlivih samoumevno pomislimo na navezavo na poezijo (lirika najslavnejše Lezbošanke Sapfo je bila pomemben navdih za Katulovo umetnost), se tudi poznejše zmerljivke posrečeno ujamejo z drugo platjo lezboške javne podobe. In teh zmerljivk ni malo, kajti v marsikdaj dobesedno »straniščni« poeziji razočarani pesnik obračunava po eni strani z Lezbijo, po drugi strani pa s številnimi sodobniki, tudi z Julijem Cezarjem.

Svojo dovzetnost za izmuzljivo večpomenskost in ambivalentnost dokazuje Marinčič tudi v naslednjih poglavjih: »Novi pesniki«, »Katulov aleksandrinski program« in »Magnum opus: 64. pesem«. Medtem ko v »Novih pesnikih« pretresa vprašanja o naravi in predstavnikih pesniške »moderne«, ki ji je pripadal Katul, se v zadnjih dveh posveča področjem in razsežnostim Katulove poezije, ki so med nefilologi slabše poznani. V razpravi o 64. pesmi, Katulovem najambicioznejšem projektu, se nam poleg množice antičnih del, ki kažejo motivne ali strukturne sorodnosti s tem kratkim epom, morda najbolj zapiše v spomin razmišljanje, kako razumeti zgodbi, ki sestavljata pesem: kot kontrast optimistično – pesimistično? In če je tako, katera je svetla in katera temna? Za sklep še poudarimo, da je slovenski prevod 64. pesmi (izjemoma v prostem verzu) v tej knjigi dočakal prvo objavo. > NADA GROŠELJ

MLADI IN MEDIJI

Subkulture XVI

urejanje: Andrej Naterer

Kulturni center Maribor, zbirka Frontier, 2018, m. v., 152 str., 29 €

V zbirki *Frontier* je izšlo kar nekaj tematskih zbornikov pod krovnim naslovom *Subkulture*, poleg tega smo pred dvema letoma brali spodoben teoretični premislek *V vrtincu subkultur*, v katerem se je Jasna Babić ozrla v moderno zgodovino tega fenomena. Nova izdaja z naslovom *Mladi in mediji* dopolnjuje omenjena besedila z vidika sedanjosti, ki je neizbežno vezana na internet (kiberkultura), kot v svojem eseju ugotavlja Marinka Krel. V drugem eseju se študentki Glorija Grbavac in Matea Ferk posvetita kulturološkim razlikam med ameriškim stripovskim junakom Supermanom in japonskim manga fenomenom *Death Note*, v sodobnih subkulturah namreč najdemo tudi močno identifikacijo s stripovskimi svetovi. Preostali eseji se dotikajo popularne glasbe, alternativne mariborske scene, odnosa mladih do staranja in pa rabe družbenih medijev med mladimi migranti z območja nekdanje Jugoslavije, ki za tovrstno komunikacijo v povprečju porabijo več kot pet ur dnevno. Seveda niso edini. > ŽIGA VALETIČ

RAFAEL ARGULLOL

PREKLETA POPOLNOST

Spisi o žrtvovanju in slavljenju lepote

prevod: Urša Zabukovec

LUD Literatura, zbirka Labirint, 2018, t. v., 194 str., 25 €, JAK

Rafael Argullol je pesnik, pisatelj, esejist, filozof in profesor; objavil je več kot trideset knjig različnih žanrov, za katere je prejel tudi številne nagrade. Pisatelj zase pravi, da je vernik, a da verjame v »minljive bogove«, v »globoko edinost med čutnim in duhovnim«. V esejističnih razmišljanjih piše o subjektivnem popotovanju v slikarstvu, odnosu med človekom in naravo, ločenosti narave od človeka, romantičnem konceptu junaka in o nomadskosti, ki je zanj nekakšno simbolno stanje modernih umetnikov, med katere prišteva tudi sebe. Pisatelj pogosto potuje, utrinki in doživetja s potovanj pa so integralni element njegovih esejev. Na potovanjih išče odgovore, ki mu jih zastavljajo knjige – omogočajo mu neprestano soočanje z drugim oziroma drugostjo, prek katere se šele lahko približamo samim sebi. Zase trdi, da ni ne optimist ne pesimist, a so njegove slutnje temačne. > SABINA BURKELJCA

LARISA VRHUNC

VPLIVI SPEKTRALNE GLASBE

na slovensko kompozicijsko ustvarjalnost zadnjih desetletij

Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2018, m. v., 319 str., 24,90 €

Spektralna glasba je v kontekstu muzikološke zgodovine dokaj svež pojav, saj so se prvi skladatelji t. i. spektralnega gibanja pojavljali od sedemdesetih let prejšnjega stoletja dalje. Ta glasba je manj linearna in po definiciji izhaja iz akustičnih lastnosti zvoka, ki se razvija v času, medtem ko harmonijo, melodiko, ritem, orkestracijo in formo nadomeščajo tako imenovani spektri. Glede na obseg in temeljitost knjige lahko rečemo, da je Larisa Vrhunc, ki je tudi sama ena od skladateljic in skladateljev, ki so se jih dotaknile ideje spektralne glasbe, napisala pomembno, tako rekoč temeljno delo za naš prostor, saj strokovno podrobno oriše zgodovino tega gibanja, pretekle vplive, ključne predstavnike, tehnične značilnosti, muzikalično matematiko, družbene ideje, oblike zapisovanja in v tretjem delu naredi tudi analizo izbranih del slovenskih skladateljev ter celo kratke intervjuje z njimi. Na prvi pogled ozka strokovna knjiga, vendar sila resna in z idejami, ki bodo v oddaljeni prihodnosti verjetno kompatibilne tudi z vse bolj razširjeno (eksperimentalno) elektroniko. > ŽIGA VALETIČ

Bojana Cvejić

KOREOGRAFIRANJE PROBLEMOV

Izrazni pojmi v evropskem sodobnem plesu

prevod: Aljoša Kravanja, Barbara Skubic

Maska, 2018, m. v., 252 str., 19 €

Bojana Cvejić je performerka, koreografinja, poučuje na referenčni sodobnoplesni šoli P.A.R.T.S v Bruslju, je tudi izredna profesorica za ples in plesno teorijo KHIO v Oslu. Objavila je številne knjige in študije s področja teorije in filozofije sodobnih performativnih umetnosti. Pred nami je doktorsko delo, ki osvetljuje razmerje med filozofijo in sodobno eksperimentalno koreografsko prakso skozi dela trenutno najbolj naprednih koreografskih imen: Xavier Le Roy, Jonathan Burrows in Jan Ritsema, Boris Charmatz, Eszter Salamon in Mette Ingvartsen, večino smo jih videli tudi v Sloveniji z avtorico dela vred. Deleuze, Spinoza, Bergson so filozofi telesa, gibanja in časa, prek katerih preverja in predvsem analizira koreografije v izbranih predstavah. Vsekakor je treba poudariti, da avtorica natančno, tudi grafično preči ustvarjalne in koreografske postopke. Pokaže nam na povezanost teorij in praks ali kot zapiše Stefan Hölscher, avtor spremne besede, »kako lahko koreografija v nekaterih sodobnih delih proizvaja koncepte, ki izražajo probleme tako, da radikalno postavljajo pod vprašaj naša pričakovanja o plešočem telesu, vključno z njegovim odnosom do prostora, časa in giba«. Nujno branje za plesalce, plesalke, koreografe, koreografinje, kar je še ostalo plesne publicistike, kritike in vsekakor ne maloštevilčno sodobnoplesno občinstvo. > Jedrt Jež Furlan

... sodobni ples! ...

Geoff Dyer

BUT BEAUTIFUL

Knjiga o jazzu

prevod: Tina Mahkota

Cankarjeva založba,

2018, t. v., 287 str., 29,99 €, JAK

Kako pisati o glasbi, še posebej o pretekli glasbi, jazzu, glasbi (improvizacije), ki je imela v času nastajanja svoje nekonvencionalne genije z legendarnimi zgodbami in anekdotami, ki so se ohranile do današnjih dni? Zdi se, da je pisatelj in esejist Geoff Dyer, v slovenščini že znan po svojem potopisu *Joga za tiste, ki se jim je ne da početi*, s knjigo *But beautiful* iz leta 1992 našel idealno zmes oblike in vsebine. S kombinacijo literarnih fragmentov, ki uvajajo vsako od devetih apokrifnih biografij devetih jazzovskih glasbenikov in komponistov, ter spretno popisanimi (ključnimi) delčki lepopisno navdahnjenih življenjepisov vsake od teh glasbenih legend, ki so pomembno prispevale k tej glasbeni zvrsti ali pa bile celo njen konstitutivni del, je pred nami spletel enkratno notno črtovje, na katerem poplesava jazz z vsemi svojimi specifikami tako v smislu svojega nastanka kot izvajanja, obenem pa se pred nami razkrivajo zavite življenjske poti vsakega od junakov, ki so morali za to, da so lahko ustvarjali in igrali to glasbo, pogosto žrtvovati prav vse, kar so imeli. Knjiga o jazzu, ki je že postala moderna klasika in edina knjiga o jazzu, ki jo je za branje o njem priporočil sloviti pianist Keith Jarrett, najbrž največji jazzovski improvizator našega časa. > Samo Rugelj

MIHA ŠALEHAR

je izdal knjigo kolumn.

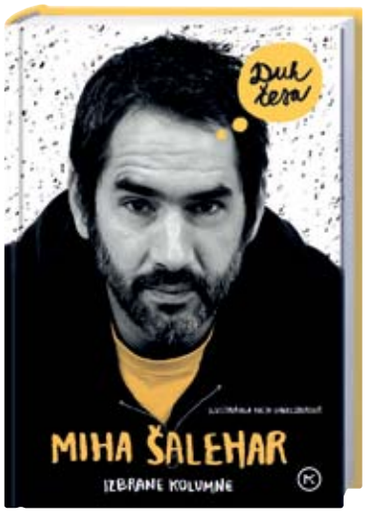

O tem, kako na sončni strani Alp prebiva povprečen slovenski živelj, katere avte na lizing kupuje, kakšno »silno zdravo, ob polni luni trgano« hrano uživa, katere premnoge intolerance ga zdelujejo in koliko nalepk zvestobe mu še manjka do popolne sreče.

Odgovori na ta in druga zagatna vprašanja v zbirki enega naših najbolj duhovitih in neposrednih kolumnistov.

Najhitreje do knjige: v knjigarnah www.emka.si 080 12 05 www.svetknjige.si

© Mladinska knjiga Vse materialne avtorske pravice so last Mladinske knjige Ilustracija: Maja Engelsberger

POGOVARJALA SE JE: VESNA SIVEC POLJANŠEK

Poslušalci radia Val 202 poznajo Miho Šaleharja kot voditelja brez dlake na jeziku, zato so ga že zdavnaj vzeli za svojega. Pod kožo je v preteklosti zlezel tudi gledalcem glasbenih oddaj, kot so bile *Videospotnice*, *Aritmija*, *Tranzistor* in druge, zadnja leta pa s svojim ostrim in pogosto tudi zelo kritičnim pogledom na vsakodnevno dogajanje navdušuje številne bralce svojih kolumn za razne medije. Vrsto Mihovih »udarnih« kolumn iz preteklosti in nekaj novih, še neobjavljenih, je založba Mladinska knjiga pred kratkim izdala v knjižni obliki z naslovom *Duh česa*.

»Ne domišljam si več, da bi lahko karkoli spremenil s svojim komentiranjem.«

MIHA ŠALEHAR
DUH ČESA
Izbrane kolumne
ilustracije: Neja Engelsberger
Mladinska knjiga,
2018, t. v., 258 str., 22,98 €

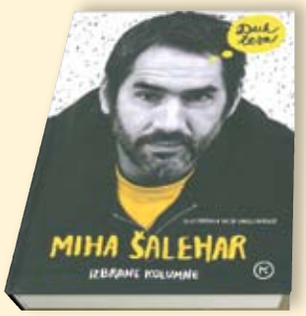

Najin pogovor je potekal v sproščenem in iskrivem duhu, takšnem, kot je pač Miha, ki je takoj na začetku tudi predlagal neformalno tikanje. Človek lahko v pogovoru z njim hitro spozna, da je nenarejen in verjetno je prav to tisto, zaradi česar je med svojimi poslušalci pa tudi bralci tako priljubljen. Prav med najinim pogovorom v okolici nacionalnega radia se je ob mizi ustavil tudi eden od poslušalcev, ki se mu je zahvalil, ker se je pred nedavnim nekje fotografiral z njegovo soprogo. »Ne, s tabo se pa danes ne bom,« je bil Miha neposreden, ko je videl, da poslušalec iz žepa vleče telefon, a ta mu tega ni zameril, še več, povedal mu je, kako navdušeno spremlja njegovo delo, nato pa se je spoštljivo poslovil.

»Da, takšne stvari mi godijo, komu pa ne,« je bil iskren Miha, nato pa je dodal, da tovrstnih potrditev vendarle potrebuje vedno manj. Ker zori in se spreminja. In vse to je moč (za)čutiti tudi v njegovi knjigi kolumn, okrog katere se je vrtel najin pogovor in ki bralca pogosto nasmejijo, mu postavljajo ogledalo ter ponujajo marsikaj v razmislek.

Bukla: Menda so te morali na založbi prepričevati kar nekaj časa, da si potem vendarle pristal na to, da izdaš svoje kolumne v knjižni obliki. Zakaj?
Šalehar: Mogoče sem bil malo zadržan do njihove ideje, ker se mi je zdelo, da mora biti tisto, kar izdaš v knjižni obliki, spisano prav v ta namen. Naposled smo se odločili za formo, ki poleg že objavljenih kolumn vključuje nekaj novih, še ne objavljenih, vse skupaj pa smo nadgradili z ilustracijami moje partnerke Neje.

Ob tem moram povedati, da v resnici močno sovražim pozicijo kolumnista, res mi gre na živce. Zdi se mi prav trapasto, da te nekdo plačuje za tvoje mnenje. Število prodanih izvodov časopisa potem tvojemu mnenju dviguje pomembnost, tudi zato sem bil na začetku zadržan do ideje o izidu kolumn v knjižni obliki. Kolumne namreč pišem zgolj zato, da preživim, nobene romantike ni v tem in ne navdiha, nič, čista obrt.
Bukla: Ampak tudi obrti se je treba priučiti.
Šalehar: Če obvladaš ločila, skladnjo in rodilnik, lahko to počne skoraj vsak.
Bukla: Mislim, da se mnogi tvoji bralci ne bi strinjali s tem, saj v tvojem pisanju opažajo mnogo več kot zgolj obrtniško delo. Ampak vrniva se k samim začetkom, k tvoji prvi kolumni, ki si jo napisal za *Mladino*. Verjetno te niso povabili k sodelovanju zgolj zato, ker so vedeli, da znaš stati za svojimi mnenji, ampak se jim je zdelo, da se v tebi skriva večji potencial …
Šalehar: Sploh ne vem, kdo me je našel, morda Štamcar. A niso me poiskali na podlagi kakšnega mojega predhodnega pisanja. Bilo je v času televizijske oddaje *Videospotnice*, verjetno sem v njej po njihovem mnenju na zanimiv način vrtel jezik, pa so me potem povprašali, ali bi poskusil. In sem, in je bilo čisto zanimivo.
Bukla: Menda si zanje napisal le nekaj kolumn …
Šalehar: Mislim, da tri ali štiri. Potem sem nehal, ker se mi zdi, da je prišlo med mano in urednikom do nekega konflikta.
Bukla: Se pustiš vplivati urednikom ali pa ti, nasprotno, pustijo proste roke pri pisanju? Tudi v knjigi v eni od objavljenih kolumn pojasnjuješ svoj odnos do naročenih uredniških člankov.
Šalehar: Uredniki imajo po navadi radi mir pred mano, zato nekih pritiskov ali usmerjanj ni bilo nikoli. Za povrh tudi ne bi nikdar delal v medijih, kjer bi moral zaradi določene medijske blagovne znamke razmišljati z določenega vidika ali pa pripadati določeni politični provenienci. V bistvu me moti, da ljudje razmišljajo v tem smislu, češ, aha, zdaj boš pisal za *Finance*, torej boš postal neoliberalec.
Bukla: Očitno pogosto poslušaš tovrstne stvari, saj v kolumnah omenjaš, kako te številni poskušajo popredalčkati in ti nadeti določeno politično usmeritev.
Šalehar: V resnici sem po naravi zelo odprt in nimam nekih omejujočih prepričanj. Moti me prepričanost slovenskega komentatorskega prostora, da moraš biti prepričan o nečem. A če pustiva politiko ob strani in govoriva le o vsesplošni potrebi človeštva, da te ljudje nekam popredalčkajo, lahko rečem le to, da tudi sam to včasih počnem, zato svojim bralcem tega pravzaprav sploh ne smem zameriti. Tako je pač udobneje, strah nas je, če nismo v predalu. Ker če smo, vemo, kam gremo, kaj je naš cilj, odstopanja od tega ni, če pa tega ne veš, si pa v stiski …
Bukla: To je verjetno tista marsikdaj lažna varnost, o kateri precej razpredaš v povezavi s srednjim družbenim razredom. O Mojcah in Boštjanih, tipičnih likih omenjenega sloja, si napisal kar nekaj kolumn.
Šalehar: Vse skupaj me frustrira in me spravlja v stisko, saj se ob opazovanju življenja srednjega razreda sprašujem, ali je to smisel našega življenja, našega obstoja. Je naše poslanstvo to, da smo neka zdrava sredina, ki petdeset ur svojega časa na teden zapravi za delo, otroke nam medtem vzgajajo institucije, mi pa potem zato lahko ob koncu tedna preživimo dve uri v nakupovalnih središčih in potem še dve nadaljnji uri drugim razpečujemo svoj življenjski slog preko družbenih omrežij in tako ustvarjamo neke norme?! Je takšno življenje res prava smer? Za zdaj si na to še ne znam odgovoriti, ampak to, v kar nas ukaluplja ali usmerja naše tržno gospodarstvo s potrošnjo kot ključno vrednoto, je posledica tega, da smo popolnoma blazni, naše vrednote so zamegljene, mi pa nikakor nismo v stiku z bistvom, z bogom, s samim sabo. Mi smo v bistvu nesrečniki, ki se osrečujemo z materialnim, to poganja celotni sistem.
Bukla: Ali zase lahko rečeš, da si v stiku s sabo?
Šalehar: Malo pretenciozno bi bilo, če bi trdil, da sem in da vem, kaj je prava pot, vem pa, da to, kar mi vsiljujejo oglasi za avte, hrano in kreme proti celulitu, ni to, za kar sem bil postavljen na ta svet in kar me bo osrečilo.
Bukla: Pozabil si omeniti še mehčalec, o katerem pogosto razpredaš ne le v izdanih kolumnah, ampak tudi v svojih drugih razmišljanjih. Povej, prosim, kaj je s tem mehčalcem.
Šalehar: Mehčalec je lepa metafora za blaznost potrošniškega trenutka, ki mu pripadamo. Govori o tem, kako je lahko neka nepomembna stvar, ki naj

Foto: Saša Kovačič

Miha Šalehar

bi služila mehčanju tvoje majice, prerasla v neko pretirano osladnost. Ima blazno močno sporočilo, da prihajaš iz čistega, sterilnega okolja, si blazno dišeč, mehčalec je merilo sreče.

Toda z leti vse bolj spoznavam, da v resnici ne želim več nikomur soliti pameti, kako naj živi. Za to mi je resnično vse bolj vseeno. Morda pa ta knjiga napoveduje tudi to, da bom nehal razmišljati o tem, kako živijo drugi in bom zato posledično nehal pisati kolumne.

Bukla: Pa misliš, da jih boš res lahko prenehal? Na začetku knjige namreč omeniš, da jih poleg golega preživetja pišeš tudi zato, ker ne znaš reči »ne«.

Šalehar: S tem »ne« je problem drugje, pravijo, da gre za prvobitno obliko izkazovanja ljubezni do samega sebe. Ampak potem spet tehtaš … svobodnjak sem, treba je plačati prispevke, položnice pa dopust in podobno … S polno ritjo je lažje reči »ne« …

Bukla: V uvodu v svojo zbirko kolumn omenjaš, da ti gredo na živce kolumnisti, ki imajo ob strani svojih kolumn sliko, s katere silno resno gledajo v svet. Ampak ali ni paradoks, da tudi sam zdaj z naslovnice knjige precej resno in razmišljujoče zreš v svet?

Šalehar: Joj, ta naslovnica (nasmeh), to je pa čista nesreča! Moja Neja je narisala ogromno mojih karikatur, a likovni urednik Pavle Učakar z Mladinske knjige je menil, da bo vse skupaj izpadlo bolje, če bo na naslovnici moja fotografija. In ker se zelo nerad slikam, so imeli potem na založbi ogromno dela, da so iz arhiva Vala 202 le izbrskali neko fotografijo. Nastala je za potrebe radia in na to fotografiranje sem pred tem že dvakrat zamudil. Ko sem se tretjič, bilo je ob osmih zjutraj, le pojavil, sem imel strahotnega mačka, saj sva se s prijateljem prejšnji dan pošteno napila (*smeh*). Od tod ta resnost, to je čista prevara …

Bukla: Ustaviva se še pri naslovu tvoje knjige *Duh česa*. Kateri duh pa tebe osebno najbolj preveva?

Šalehar: Uf, teh duhov je več, jaz sem precej razcepljena osebnost. Ne vem, na katerega Miho naletiš v nekem času.

Bukla: Duh česa te recimo preveva ta hip? Morda duh opolnomočenja, ker si nekaj dosegel?

Šalehar: Če sem čisto iskren, moram povedati, da ob izidu knjige ne čutim česa posebnega, res ne. Celo malo trapasto se mi zdi vse skupaj. Morda sem v mlajših letih potreboval več pozornosti. Ampak z leti se potem začneš spraševati o smislu nastopaških internacij, ki jim poklicno pripadam samo zato, ker počnem, kar počnem. To je zagotovo neka terapija, nekaj mora biti s tabo narobe. Normalen človek pač nima take službe, da mora biti ob torkih zjutraj na radiu največja faca in igrati poklicnega pametnjakoviča. Ta poza me je začela malo motiti …

Bukla: Bi bilo potemtakem lahko pisanje tudi neke vrste terapija, da presežeš ujetost v omenjeno pozo, v svoj lik?

Šalehar: Ne, čisto ničesar terapevtskega nisem zaznal ob tem delu, res gre za čisto obrt. Če bi mi kdo na uro toliko plačal kot za kolumno, bi raje polagal »knauf«, ker znam tudi to.

Bukla: V eni od kolumn opisuješ Slavca, moškega v srednjih letih, ki se ga spominjaš iz svojega otroštva predvsem po njegovi namrgodeni drži in pritoževanjem nad celim svetom. Je kaj tega Slavca tudi v tebi?

Šalehar: Po mojem sem ga res počrpal malo tudi iz sebe, morda sem tudi sam tisti namrgodeni tip, ki se ves čas pritožuje nad nečim. Mogoče sem si pa nastavil ogledalo, predvsem zato, ker bi se v tem pogledu rad spremenil. No, ali pa sem se malo celo že. Predvsem si ne domišljam več, da bi lahko karkoli spremenil s svojim komentiranjem. Spoznal sem, da se je pametnejše umakniti in sobivati z ljudmi, s katerimi rad sobivaš, kot pa da prepričuješ tiste, s katerimi se ne strinjaš.

Bukla: So bližnji tisti, ki so te spremenili?

Šalehar: Veliko ima pri tem opraviti čas, svoje je naredila tudi moja osebna drža, da ničesar, ne sebe ne sveta, ne jemljem preveč resno. Predvsem pa je tu oseba, ki je v mojem življenju zelo pomembna, to je moja Neja. Ona me je naučila, kako je treba opazovati sebe in svoje vzgibe.

Bukla: Prav Neja je tista, ki je, kot si omenil že na začetku pogovora, ustvarila vse ilustracije v tvoji knjigi. Si se za to potezo odločil predvsem zato, ker te tako dobro pozna in si ji tudi zato najbolj zaupal?

Šalehar: Absolutno! Njeno delo relativizira mojo resnost. Skozi svoje ilustracije me na neki način »zafrkava« in opozarja, da sem nedosleden in nekonsistenten, občasno tudi hinavski do stališč, ki jih na veliko zastopam in propagiram. To se mi zdi res super, to sem jaz.

Bukla: Je ona tudi tvoja prva bralka kolumn?

Šalehar: Ne, to so kar bralci medija, za katerega v določenem trenutku pišem kolumne. Teh pred objavo ne dajem v branje, me pa seveda kasneje zanimajo njihovi odzivi, saj smo konec koncev vsi ljudje. Iskreno povedano imam rad, da me ljudje gladijo po dlaki navzdol (*nasmeh*). Kritiko prenašam, zdi se mi na mestu, pa vendar boli.

Bukla: Pred objavo kolumn, ki si jih moral ustvariti dodatno, naknadno za svojo knjigo, si se, nasprotno, kot si vajen sicer, verjetno vendarle posvetoval z urednico in jo prosil za mnenje.

Šalehar: Joj, to je bila pa res muka, kolumne sem pisal zelo na silo. In tu se moram res zahvaliti svoji urednici Nini Žitko Pucer, ki mi je izdatno pomagala pri delu. Če mi ne bi »težila«, ne bi ničesar spravil skupaj.

Bukla: Imaš v načrtu, da bi v prihodnje še kaj napisal?

Šalehar: Ja (*navdušeno*), to pa ja, razmišljam, da bi se lotil česa leposlovnega. A ta hip še zbiram pogum. In, iskreno, nimam »zicledra« za kaj takšnega. Pa vendar … to me zelo zanima.

Bukla: Ali lahko vsaj okvirno namigneš, o čem bi pisal?

Šalehar: Ena ljubših stvari, ki sem jo prebral v zadnjih desetih letih, je bila knjiga *Mein Kampf* Marka Zorka. Avtobiografija, v kateri na neresen način obračunaš sam s sabo. Evo, to bi se mi pa zdelo terapevtsko … Mogoče bom res nehal pisati o drugih in bom pisal le še o samem sebi. Če bo to potem sploh še koga zanimalo …

France Cukjati

SLOVENSKE PODOBE ZLA

Celjska Mohorjeva družba,
2018, t. v., 460 str., 35 €

Med knjižnimi kritikami nekdanjega sockomunističnega sistema, ki je izdahnil pred skoraj tremi desetletji, prihaja tudi novo delo Franceta Cukjatija, zdravnika, politika in nekdanjega predsednika državnega zbora. Obsežne *Slovenske podobe zla* pričajo o bratomornosti in se tudi na ovitku sklicujejo na preroško Prešernovo kitico o krvavi razdeljenosti Slovencev. Psihološko-religiozno-politično študijo avtor zasnuje na pričevanjih grozot, ki jih je med drugo svetovno vojno izvajala partizanska oz. komunistična stran, ostalo nekako zaobide. In res je šlo za grozote, včasih storjene iz vojnega maščevanja, drugič iz čiste objestnosti, tretjič iz hlepenja po oblasti, posledice tistih dejanj pa so se, kot dokazuje Cukjati, zamolčano, a neizbrisno zasidrale v prihodnjo slovensko družbo: v družine, posameznike, ekonomijo in sodstvo. Po eni strani so trpeli potomci in svojci, po drugi strani so trpeli tudi mnogi krvniki, ki jim množični poboji, v katerih so sodelovali, pogosto niso dali spati ali živeti. Ne vsem, seveda, kot ugotavlja v navedkih, kamor večkrat vključi tudi psihologa Vida Pečjaka. A Cukjati z demokratično spravo, ki je bila v veliki meri dosežena ob osamosvojitvi, ni docela zadovoljen, saj se namesto v prihodnost zazira k svetopisemskim razlagam dobrega in zla, potomcem komunističnih zločincev pa mirno nalaga težo stvari, ki so manj njihove, kot se komu zdi. V vsakem primeru so zgodovinske knjige bolj kot pa parket dnevne politike tisto polje, kjer lahko iz sebe spravimo tisto, kar nam pač leži na duši. In to je storil tudi avtor. > Žiga Valetič

Natan Bernot

DELO IN ENERGIJA ZA GOSPODARSKI IN KULTURNI RAZVOJ SLOVENIJE

Organizacija dela
Chiara, 2018, m. v., 464 str., 30 €

Energija je ključ za vsakodnevno življenje in premikanje vsakega živega bitja pa tudi družbe kot celote, zato je njena problematika veliko širša in pomembnejša, kot se zdi na pogled. Natan Bernot (1931), inženir strojništva in kanuist, specialist za jedrsko tehniko, je glavnino svojega publicističnega življenja posvetil ravno knjigam o njenem pridobivanju in vplivu na človeško družbo ter njen razvoj. V svoji obsežni monografiji, ki je v preteklosti že izšla pod nekaj drugačnimi naslovi ter v manj dodelani obliki, je iz perspektive dela in energije pogledal na gospodarski in kulturni razvoj Slovenije in tudi širše. Njegova sintetična študija je interdisciplinarnega značaja, giblje se med etnografijo, zgodovino, splošnimi ekonomskimi gibanji in inženirstvom, v njej pa skuša nazorno in sistematično pokazati, kako je potekal razvoj po svetu glede na to, kakšna energija je bila na voljo v določenem časovnem obdobju. Zajema čas nekako od konca fevdalizma naprej in vseskozi osvetljuje, kako sta ravno učinkovita raba energije ter njeno usmerjanje v smotrno ekonomsko izkoriščanje pogosto pomenili tisti ključni ježiček na tehtnici, s katerim je lahko ena država ali pa eno podjetje prehitela drugo. Knjiga, ki vas popelje od parnih strojev do jedrske tehnologije, od triciklov do robotike ter od zemeljskega plina do ekonomskega modela delovanja sodobnega elektrosistema, s katerim se, tudi s samostojno izbiro ponudnika, v današnjih časih sooča tudi vsak državljan. Izjemno delo! > Samo Rugelj

DOSTOJNO DELO

Ne živim, da delam,
ampak delam, da živim

urejanje: Borut Brezar
Gibanje za dostojno delo in socialno družbo,
2018, m. v., 164 str., brezplačno

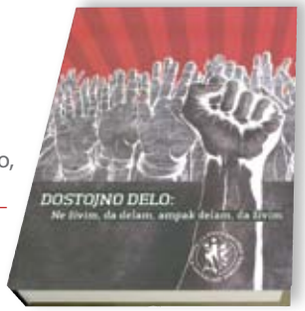

Dostojno delo je delo, ki posamezniku in njegovi družini omogoča, da v primernem času zasluži dovolj za dostojno življenje: da plača stanovanje in stroške, hrano, obleko, dopust, da si privošči prostočasne dejavnosti, uživa v kulturnih dogodkih in športnih aktivnostih. Poleg dostojnega plačila gredo tu načela enakosti, dostojnosti in varnih pogojev dela z roko v roki. Prekarno delo je popolno nasprotje dostojnega dela. Takoj uvodoma preberemo opozorilo, da je tako imenovano svobodnjaštvo delo, ki so si ga, za razliko od prekarcev, izbrali delavke in delavci sami ter od njega dostojno živijo. V knjigi beremo o prekarstvu iz prve roke, saj so vse prispevke napisali prekarci. Novinarka, študentka magistrskega študija, ki se prekarno preživlja z delom v gostinstvu na študentsko napotnico, pravnik, ki opozarja na razlike med zakonodajo, celo ustavo in popolnoma drugačno realno podobo. Knjiga je prekarski prerez od Prekmurja do Rusije. Od znanstvenih do agencijskih delavcev. Zajeten, zgoščen, oseben in znanstven prerez v nebo vpijočega sedanjega stanja. »Nočemo sočutja ali pomilovanja. Zahtevamo spremembe. Pa ne takih, ki bi nas skušale vrniti nekam v preteklost, ampak take, ki bodo za prekarce – delavce 21. stoletja,« zapišejo ob robu razprav. Samo upamo lahko, da jo bodo snovalci raznih političnih koalicij, tisti, ki nam bodo vladali – vzeli v roke, prebrali in se aktivno lotili tudi reševanja hitro rastočega prekarstva. > Jedrt Jež Furlan

Ellen Meiksins Wood

SVOBODA IN LASTNINA

Socialna zgodovina zahodne politične misli od renesanse do razsvetljenstva

prevod: Nada Grošelj
Sophia, zbirka Naprej!,
2017, m. v., 494 str., 25 €, JAK

Kako so bili skozi zgodovino novega veka med seboj povezani pojmi človekovega eksistencialnega osvobajanja ter njegovih zmožnosti (in pravic), da pridejo do (zasebne) lastnine, s katero se lahko preživljajo? Kako je na to vplivala misel najvidnejših intelektualcev in angažirancev tistega časa? Kako so se ti procesi razlikovali v različnih delih Evrope glede na njihove zgodovinske procese, denimo pri renesančni mestni državi, španskem imperiju, obdobju Nizozemske republike, francoskem absolutizmu, angleški revoluciji itn.? Vse to in še več najdete v tej izjemni knjigi. Priznana zgodovinarka in politologinja ter teoretičarka socialne zgodovine in historičnega materializma Ellen Meiksins Wood (1942–2016) je v toku kariere s svojim raziskovalnim delom skoraj skonstruirala lastno socialno svetovno zgodovino. V že prevedeni knjigi *Od državljanov do gospode* je v tem smislu pregledala zgodovino od antike do srednjega veka, v svoji najboljši knjigi *Svoboda in lastnina*, njenem poslednjem delu (iz leta 2012) pa je v tem smislu analizirala ekonomiko lastnine (posameznikov) in njenega spreminjanja iz fevdalnega v zgodnjeindustrijsko obdobje, ki je nekako sovpadalo z obdobjem prehoda renesanse v razsvetljenstvo. V tej eruditski študiji ima avtorica to obdobje za ključno tudi v smislu nastajanja novih družbenih idej, ki so dajale človeku in njegovemu življenju veliko večjo vrednost, konec tega obdobja pa je bil tudi čas, denimo v Franciji, v katerem se je zahodna politična misel vrtela okoli nerazdružljive enotnosti politične in ekonomske misli, zaradi česar so ideje o enakosti tedaj močno odmevale in se na svojstven način začele prelivati v prihodnost, vse do današnjih dni. Priporočamo! > Samo Rugelj

Darja Zaviršek

SKRB KOT NASILJE

Založba /*cf., Oranžna zbirka,
2018, m. v., 299 str., 22 €, JAK

Skrb za hendikepirane, skrb za migrante, skrb za otroke, skrb za ženske … To je samo nekaj vrsti skrbi, ki se lahko hitro sprevržejo v novo obliko nadzorovanja, tudi kaznovanja, v novo obliko nasilja, v neopatriarhat, trdi sociologinja Darja Zaviršek, redna profesorica na ljubljanski Fakulteti za družbene vede, v svoji novi in izvirni monografiji *Skrb kot nasilje*, podkrepljeni z mnogimi dejanskimi primeri iz različnih področij družbenega življenja. Strah pred neznanim, pred neprijetnim, in skrb zanj, tako po njenem mnenju postaneta politični kategoriji, ki proizvajata takšno ali drugačno zapiranje in izolacijo drugačnih, pod krinko skrbi za diskriminirane družbene skupine pa neoliberalne vlade te procese izkoriščajo za to, da prikrijejo kapitalne vzroke za nasilje: ekonomsko pustošenje že tako revnih držav, iz katerih prihajajo migranti, povečevanje neenakosti v postsocialističnih državah, torej tudi v Sloveniji, pa tudi postopno izginjanje srednjega sloja na Zahodu. Skrb za šibkejšega kot prefinjena neoliberalna kategorija! > Samo Rugelj

Sven Ellmers

SVOBODA IN EKONOMIJA

prevod: Alfred Leskovec
Sophia, zbirka Naprej!,
2017, m. v., 271 str., 18 €, JAK

Teoretično delo Svena Ellmersa (1979), raziskovalca na nemški oldenburški univerzi, je podrobna analiza teorij civilne družbe pri Heglu, Marxu in Axlu Honnethu, razdeljena pa je na štiri glavne dele. V prvem dobimo ekspozicijo in marksistično kritiko Heglove filozofije ekonomije, v drugem kritiko Honnethovega poskusa rekonstrukcije Heglove filozofije pravice, v tretjem kritiko Kantovega pojmovanja refleksivne svobode, v zaključnem četrtem pa ekspozicijo in kritično sprejemanje heglovskega pojmovanja refleksivne svobode. Avtor pokaže, da Heglovo pojmovanje refleksivne svobode kljub vsem kritikam daje ustrezne iztočnice za kritiko kapitalističnega gospodarstva in ekonomije ter je zato poučno za razmišljanje tako o komunizmu kot tudi o razmerju med individualnim in družbenim. Knjiga, ki jo lahko berete v kompletu s *Svobodo in lastnino* avtorice Ellen Meiksins Wood. > Samo Rugelj

Predrag Tašić

SLOVENIJA, BALKAN, EVROPA

Po meri živali ali človeka
Kupa komunikacije,
2017, m. v., 300 str., 29,90 €

Tašićeva knjiga (i)zbranih razmišljanj o lokalni in svetovni politiki je dobrodošla predvsem zaradi dveh osnovnih izhodišč. Prvo je gotovo to, da skuša (kot nakaže že na začetku) o težavah političnega stanja pri nas (in v drugih državah bivše Jugoslavije) razmišljati mimo prizme delitev v sodobni politiki, ki bi njegovo razmišljanje lahko takoj speljale v »neprevprašane resnice«. Drugo pa je to, da skuša Slovenijo misliti skozi prizmo širše geopolitične slike, pogosto vezane tudi na realnost območja nekdanje Jugoslavije, nečesa, kar smo v tranzicijskem času bržkone sebi v škodo zanemarili in pozabili, četudi se morda prav tam skrivajo ključi za reševanje nekaterih težav. Pred nami se je tako izpisala knjiga neobremenjenih in jasno uperjenih razmislekov. > Aljaž Krivec

Peter Mlakar

NAD

NSK, 2017, m. v., 172 str., 18 €

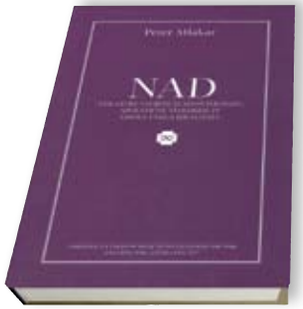

V okviru Oddelka za čisto in praktično filozofijo pri NSK Peter Mlakar že dvajset let piše filozofske knjižice, med katerimi so bile tudi *Uvod v Boga* (1997), *Omračitev uma* (2007), pa roman *Vojna* (2011), *Mišljenje, ki to ni* (2014) in druge. Najnovejša nosi naslov *Nad*, Mlakar pa jo v svojem kontrastnem, raztrganem, a v širšem objemu vendarle kohezivnem slogu začne z večpomenskim stavkom: »Nič ni nad Vsem.« In nadaljuje z majhnimi koraki petih esejev, ki jih prešije z brezkompromisnim preizpraševanjem tega svojega »Nad« (Nadmirovanja, Nadbitnosti) kot nečesa presežnega, transcendenčnega, predbitnega in predničnega (Boga), ki bi lahko bil tudi in samo produkt uma. Mlakarjeva filozofija se sicer obrača k referencam, a je obenem neposredna. V drugem delu knjige se iz Nada obrne k sebstvu, k nasebnosti jaza in k naravi mišljenja ter zavesti. »Kot je Bog Bog, je sebstvo sebstvo,« zaključi in esejem doda dve pridigi ter besedilo proslave ob dnevu državnosti. > Žiga Valetič

Mark O'Connell

ŽIVETI KOT STROJ

Pustolovščine med kiborgi, utopisti, hekerji in futuristi, ki rešujejo preprosto vprašanje smrti

prevod: Samo Kuščer
Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2018, m. v., 250 str., 10,90 €

Nedavno je izšla domača esejistična knjiga *Čas nesmrtnosti*, v kateri je zdravnik in pisatelj Alojz Ihan premišljal o sodobnih znanstvenih konceptih, s katerimi si želijo določeni ljudje podaljšati življenje vse do nesmrtnosti. Irski novinar Mark O'Connell se je v svojem nagrajenem knjižnem prvencu podobne teme, torej kako se, denimo, transhumanisti tehnološko in filozofsko spopadajo s problemom smrti, lotil malce drugače, žurnalistično, z obiskom ključnih lokacij, kjer se v sedanjem času že izvaja pot proti nesmrtnosti. Tako bralca popelje od »delawarskih posod« korporacije Alcor, v kateri za nedoločen čas počivajo telesa (ali pa samo glave, odvisno od odločitve posameznika, ki se je dal zamrzniti) tistih, ki so temu podjetju zaupali svojo posmrtnost v upanju, da jih pripelje do novega življenja, pa do računalniških laboratorijev, v katerih se resno ukvarjajo z možnostjo popolne emulacije, torej nekakšnega kopiranja oziroma pretakanja strukture in vsebine možganov, s čimer bi nekoč v prihodnosti lahko prišli do tega, da bi zavest ločili od prehitro minljivega telesa. Knjiga se na trenutke bere kot znanstvena fantastika, vendar jo avtor zna zmehčati z osebnimi vložki svojega družinskega ali pa osebnega življenja, ob katerih izraža dvom glede prizadevanj mnogih ljudi pa tudi podjetij, da naravno omejena življenja z naprednimi tehnologijami podaljšajo do futuristične nedoločenosti. Provokativna knjiga o mejah sodobne znanosti, ki se brišejo na vse bolj nevidnem spoju biološkega in tehnološkega. > Samo Rugelj

Cena: 10,90 EUR

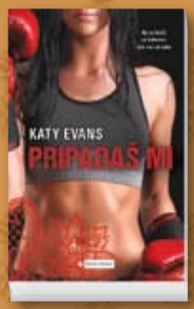

Cena: 12,90 EUR

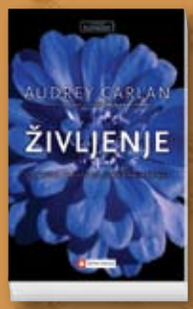

Cena: 10,90 EUR

Cena: 10,90 EUR

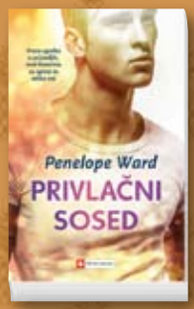

Cena: 12,90 EUR

Cena: 10,90 EUR

Cena: 12,90 EUR

Cena: 12,90 EUR

Cena: 12,90 EUR

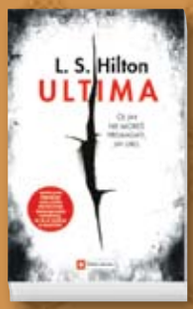

Cena: 12,90 EUR

Cena: 12,90 EUR

Cena: 10,90 EUR

Cena: 10,90 EUR

Cena: 14,90 EUR

Cena: 12,90 EUR

Cena: 16,90 EUR

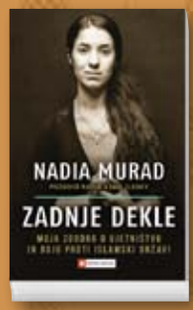

Cena: 12,90 EUR

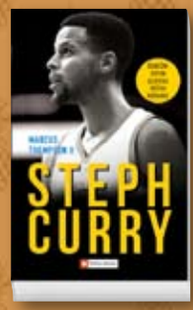

Cena: 12,90 EUR

Cena: 10,90 EUR

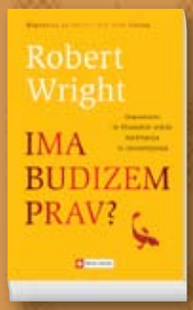

Cena: 12,90 EUR

Cena: 12,90 EUR

Cena: 5,99 EUR

Cena: 5,99 EUR

Cena: 5,99 EUR

Z nami na dopust!

ŽEPNA KNJIGA

UČILA

NOVA KNJIGA KRALJICE ŠVEDSKIH KRIMINALK

Z VEČ KOT 20 MILIJONI IZVODOV PRODANIH KNJIG, KI JO BEREJO V 60 JEZIKIH!

10,90 EUR

Cena: 12,90 EUR

Cena: 12,90 EUR

Cena: 12,90 EUR

Cena: 14,90 EUR

Cena: 16,90 EUR

Cena: 14,90 EUR

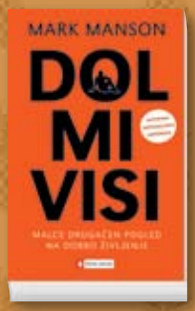

10,90 EUR

Cena: 12,90 EUR

Cena: 12,90 EUR

Cena: 14,90 EUR

Cena: 12,90 EUR

Cena: 14,90 EUR

Cena: 12,90 EUR

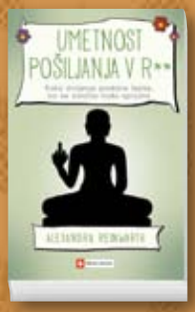

Cena: 10,90 EUR

Cena: 12,90 EUR

Cena: 14,90 EUR

IZID: JULIJ

Cena: 10,90 EUR

Cena: 12,90 EUR

Cena: 16,90 EUR

Cena: 12,90 EUR

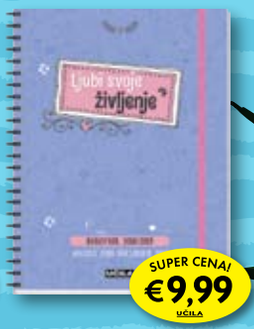

Felix KNJIGARNA

LJUBLJANA: Citypark • Čopova 7 • Kolosej • Miklošičeva 11 • Mercator center Šiška • Pasaža Maximarketa • Supernova Rudnik;
CELJE: Citycenter • Planet Tuš; **KAMNIK**: Qlandia; **KOPER**: Planet Koper; **KRANJ**: TC Savski otok;
MARIBOR: Mercator center Tabor • Qlandia; **NOVA GORICA**: Qlandia; **NOVO MESTO**: Qlandia

www.felix.si

NUJNO BRANJE ZA VSE UPORNIŠKE PUNCE SVETA!

Že sredi pomladi so zaposleni na Javni agenciji za knjigo pod vodstvom nove direktorice Renate Zamida začeli knjižno promocijsko akcijo in na socialnih omrežjih vsak posebej priporočali knjige za letošnje poletje. Ker virtualna sfera dosega le en del bralcev, smo se pri *Bukli* odločili, da njihove predloge prenesemo še v tiskano obliko in z njimi postrežemo še *Buklinim* bralcem. Izbrani knjižni naslovi kažejo, da na JAKu radi berejo in imajo vsak svoj kupček idej, kaj bi lahko brali tudi vi. Vabljeni!

JAK JAVNA AGENCIJA ZA KNJIGO RS

In kakšen je vaš poletni bralni seznam?

Direktorica Renata Zamida je izbrala tri romane, ki kar kličejo po dopustu v Italiji ali pa vsaj blizu nje:

• **Andre Aciman:** ***Pokliči me po svojem imenu***
(Modrijan, prevod Jana Ambrožič)
Ena najbolj opojnih in čudovitih ljubezenskih zgodb, kar sem jih prebrala v zadnjih letih. Ob branju kar slišiš petje škržatov in čutiš južnoitalijansko sonce na koži. Hvala založbi Modrijan za ponatis, vsekakor priporočam tudi ogled istoimenskega filma.

• **Mojca Širok:** ***Pogodba*** (Mladinska knjiga)
Politični triler v najboljši maniri, Rim pa večno privlačna lokacija, umori gor ali dol. Knjigo je najbolje prebrati na dušek!

• **Anja Mugerli:** ***Spovin*** (Litera)
Roman, ki ni bil zaman kresnikov nominiranec – ne skrbite, če ne razumete naslova, roman je berljiva, napeta ter človeško topla vinska štorija, ki vas popelje v Goriška brda in ponuja vse, od romantičnih sončnih zahodov, družinske drame, do sosedskih razprtij.

Anja Kovač je zadolžena za projekt častnega gostovanja Slovenije na knjižnem sejmu v Frankfurtu leta 2022 in za mednarodno sodelovanje. Njeni trije predlogi za poletni bralni oddih pa so naslednji:

• **Stanka Hrastelj:** ***Prva dama*** (Mladinska knjiga)
V tem kratkem in intenzivnem romanu, v katerem je svetopisemska zgodba o Batšebi in kralju Davidu postavljena v sodobni Sloveniji podobno vzporedno vesolje, je Stanka Hrastelj zopet prekosila samo sebe (pa še marsikoga drugega zraven). Predrzna, humorna in ostra zgodba, ki ne kritizira, le nastavlja ogledalo, je krasno poletno branje, zaradi katerega se boste na plaži ves čas po malem pridušeno hahljali (in pri tem skoraj pozabili na tisto neprijetno zvijanje nekje v predelu želodca).

• **Taiye Selasi:** ***Gana naj gre*** (Beletrina, prevod Jernej Županič)
Velika zgodba neke razpadle družine, ki se razteza čez tri kontinente in več desetletij ter nas o »afriški« zgodovini mimogrede nauči več kot celoten pouk zgodovine v osnovni in srednji šoli skupaj. Na prvi pogled idealno lahko poletno branje izpod prstov briljantne Taiye Selasi, ki je letos gostovala na festivalu Festival Literature sveta - Fabula, je pravzaprav inteligentna poglobljena analiza medčloveških odnosov, ki vam bo dala misliti. Pripravite beležke, ta knjiga je neusahljiv vir citatov.

• **Yuval Noah Harari:** ***Homo Deus: Kratka zgodovina prihodnosti*** (Mladinska knjiga, prevod Polona Mertelj)
Po na mah prebrani Hararijevi prvi knjigi *Homo Sapiens: Kratka zgodovina človeštva* sem se lotila še njegove druge knjige, ki pogled obrne iz zgodovine človeške vrste v prihodnost in preigra možne scenarije kaj nas čaka. Razburljivo, zabavno in poučno branje, ki skozi serijo anekdot in znanstvenih dognanj nakaže, da človeška vrsta ni prav nič posebnega in najverjetneje tudi večnega ne. Da pa to nikakor ni razlog za obup – prej nasprotno.

Vlasta Vičič se ukvarja predvsem s področjem založništva, velja za našo najbolj strastno bralko. Malo je knjig, ki jih Vlasta ni vzela v roke, zato je njena presoja še toliko bolj dragocena:

• **Ščuka:** ***Gabriele D'Annunzio, pesnik, zapeljivec in vojni pridigar***
(Modrijan, prevod Andrej E. Skubic)
Še ena iz vrste odličnih biografij, s katerimi nam streže založba. Učna ura iz vzpona fašizma in fanatičnega populizma, ki se bere kot napeta zgodba o želji po moči, oblasti in seksu. Vam zveni znano?

• **Svetlana Slapšak:** ***Istomesečniki*** (Goga, prevod Seta Knop)
Čudovita, iskrena in topla zgodba o prijateljstvu, ljubezni in vojni, ja, tisti zadnji, tudi naši vojni, ob kateri je Dušan Jovanović postal feminist in v kateri so med glavnimi junaki tudi dva mačka in pes.

• **Laurent Binet:** ***Sedma funkcija jezika*** (Mladinska knjiga, prevod Suzana Koncut)
Kriminalka, v kateri nastopajo znameniti sodobni filozofi, od Lacana do Eca, da o Juliji Kristevi in Parizu sploh ne govorimo, duhovita in ironična, v sijajnem prevodu, in seveda, kdor obvlada sedmo funkcijo jezika, vedno zmaguje, tudi na volitvah.

Tjaša Urankar je vodja bralnih projektov Rastem s knjigo, Knjigajmo migajmo in Pot knjige. Rada se druži s knjigo in športom, zato je tudi njen poletni bralni seznam v tem duhu:

• **Tadej Golob,** ***Dajte Gogiju žogo!, Goran Dragić, od Ilirije do Miamija*** (Sportelement)
Odkrijte delček mozaika zlate slovenske košarkarske pravljice in se prepustite spretnemu zapisu Tadeja Goloba, ki razkriva časovno zaporedje poteka dogodkov Goranove življenjske zgodbe, od Ilirije do Miamija v obliki intervjujev, izjav, izpiskov iz časopisov ... Z užitkom sem prebrala to zgodbo o uspehu, ki me je popeljala v svet moje košarkarske mladosti.

• **Samo Rugelj:** ***Triglavske poti*** (UMco)
Spretno zapisana pripoved Sama Ruglja, urednika, založnika in publicista, (so)avtorja mnogih knjig, ki pritegne takoj. Privoščila sem si bralni dan na domači terasi. In potem sem šla - v mislih (s knjigo v roki) - z Mojco in Samom - peš na Triglav. Zanimiva zgodba, polna prepletenih osebnih zgodb, oda prijateljstvu in naravi. Iz knjige: »Triglav. Vem, da je tam nekje.«

• **Mathias Enard:** ***Kompas*** (Mladinska knjiga, prevod Suzana Koncut)
Mathias Enard se mi je v spomin vtisnil tako z odmevnim nastopom na festivalu Fabula, kot tudi z večplastno pripovedjo o vplivu Orienta na evropsko zgodovino, ki jo spelje skozi labirint estetike v literaturi in glasbi. Glavni junak, avstrijski muzikolog Franz Ritter, obuja spomine na Sarah, svojo izbranko, s katero odstirata zgodovino in pozabljena umetniška dela. Pripoved, ki poboža mojo zgodovinsko dušo. Nobenega naključja ni, vse je povezano, bi rekla Sarah.

Miha Marinč se na Javni agenciji za knjigo ukvarja s knjižničnim nadomestilom, kar pomeni, da so okoli njega neprestano kupi papirjev in dokumentov. Zelo rad pa bere tudi knjige! Tole je njegov spisek:

• **Alen Jelen:** ***Nočni pogovori: Igralci v etru*** (MGL)
V knjigi so objavljeni pogovori s slovenskimi igralkami in igralci, ki jih je na Radiu Slovenija pripravljal Alen Jelen. Pogovori bralstvu knjige (ter seveda gledalcem in gledalkam predstav) ponujajo vpogled v življenje igralcev in igralk, ki so zaznamovali/e slovensko gledališko ustvarjalnost ter v sam proces ustvarjalnega dela v gledališču. Gre za sproščene, vendar dovolj tehtne zapise, ki so idealni za poletno branje.

• **Marjan Tomšič:** ***Grenko morje*** (Kmečki glas)
Spomenik primorskim ženskam, ki so odhajale v Egipt, da bi lahko preživele svojo družino. Tudi ta Tomšičeva knjiga kaže, da so ženske, posebej na Primorskem, držale vse štiri vogale hiše, in to brez pomoči »muš«. Te so četrti vogal podpirale v primeru šavrink, ki jih spoznavamo v drugih Tomšičevih delih.

• **Tone Partljič:** ***Sebastjan in most*** (Beletrina)
Avtor zgodbo gradi okoli gradnje glavnega mariborskega mostu. Knjiga predstavlja odličen vpogled v življenje v Mariboru in na hudomušen način opisuje razlike med navadami rojenih Mariborčanov in tistih, ki so se v Maribor preselili z okupirane Primorske.

O svojih ljubih knjigah poroča tudi Mojca Bergant Dražetić, ki je vodja projekta ViA (Vključujemo in aktiviramo!). Takole pravi: Vse tri knjige so prežete z žensko energijo, ljubeznijo (na tak ali drugačen način), nežnostjo, zavite v tančico skrivnosti … meni ljube poletne knjige:

• **Elena Ferrante:** ***Genialna prijateljica*** (Cankarjeva založba, prevod Anita Jadrič) je vsekakor ena od knjig o ljubezni in prijateljstvu, ki smo jih lansko leto vsi brali. Sprva sem bila zaradi velike publicitete malce zadržana, a ne za dolgo, saj me je Lilin svet posrkal vase in komaj čakam na nadaljevanje neapeljske zgodbe …

• **Brina Svit:** ***Odveč srce*** (Cankarjeva založba) je ena tistih knjig, ki so z mano že zelo dolgo, še iz študentskih let. Vsakih nekaj let jo preberem in vsakič malce drugače. Ena tistih knjig, ki jih prvič prebereš na dušek in veš, da se boš k njej še vrnil. Tudi obiski Bleda niso nikoli več enaki, a zgodba kar kliče, da se tja vračaš.

• **Milan Dekleva:** ***Telo iz črk*** (Cankarjeva založba) je bila prva knjiga, ki me je spremljala na mojih jutranjih vožnjah na vlaku v službo. Brala sem jo zelo počasi, saj si nisem želela, da se konča. Vrhunski oris Alme Karlin in njene, prevečkrat prezrte, življenjske poti me je potegnil vase. Vesela sem, da je knjiga vključena tudi v projekt »Vključujemo in aktiviramo!«, ki ga z velikim veseljem koordiniram na Javni agenciji za knjigo.

Tina Deu skrbi za komuniciranje in promocijo, doma pa o knjigah veliko komunicira tudi s svojimi tremi sinovi – še pred koncem šole so razpravljali o tem, katere se splača vzeti v roke, ko bodo počitnice:

• **Miki Muster:** ***Dogodivščine Zvitorepca, Trdonje in Lakotnika*** (Buch)
Mustrovi trije junaki ostajajo večni, to vemo vsi. Njihove zgodbe so napete, a v njih ni zlobe in nasilja - čeprav gre velikokrat za življenje ali smrt, se na koncu nikomur ne zgodi nič hudega. Otroci pa preko dogodivščin, v katerih se znajdejo Zvitorepec, Trdonja in Lakotnik, potujejo od Afrike do vesolja, se ustavijo v ameriški preriji ali pa se zasidrajo na katerem od čudežnih otokov. Počitnice v njihovi družbi bodo super doživetje!

• **Janja Vidmar:** ***Elvis Škorc, genialni štor*** (Miš)
»Odbito in duhovito o tem, zakaj je kriza biti mulec z nekaj kilcami viška,« vsebino zadnjega mladinskega romana Janje Vidmar razloži kratek zapis na platnici. Če prištejemo še očeta, ki je najraje v fitnesu, mamo v sitni fazi, babico na rolerjih in sestro, ki ji iz žepov padajo hrošči in pajki, imamo pravo zmešnjavo najstniških težav, ki so na humoren način prepletene z resnimi temami. Krasno branje za mlade in tudi malo starejše ljudi, ki so že pozabili, kako je, ko si star štirinajst let.

• **Jo Nesbø:** ***zbirka Doktor Proktor*** (Didakta, prevod Marija Zlatnar Moe)
Mladinski romani svetovno priznanega in nagrajenega avtorja kriminalk Joja Nesba so polni humorja, pustolovščin in pozitivnih vrednot, predvsem pa so napeti od prve do zadnje strani. Ne bo jih zmanjkalo vse do konca počitnic, saj doktor Proktor zaplete, ki so iz knjige v knjigo bolj nori in smešni, rešuje v štirih nadaljevanjih. Zabavno branje, ob katerem se bodo otroci na glas krohotali.

Jana Bales je zadolžena za mednarodno sodelovanje. Zaupala nam je, kaj bodo to poletje brali pri njih doma:

• **Različni avtorji:** ***Čudežni vrt*** (Mladinska knjiga, ilustracije: Jelka Reichman)
Čudežni vrt bo poletno branje za mojega mlajšega otroka. Pravljice in pesmice legendarnih slovenskih avtorjev, večino izmed njih smo kot otroci poslušali tudi sami, opremljene s prelepimi ilustracijami Jelke Reichman, ki me je očarala že kot majhno deklico.

• **Marjan Manček:** ***Mančkarada - Zgodbice, pesmice in stripeki*** (Mladinska knjiga)
Za hčer sem izbrala *Mančkarado*, zajetno knjigo zgodbic, pesmic in stripov, ki do zdaj najbolj celovito predstavlja opus duhovitega Marjana Mančka. Njegovi stripi so odlična motivacija za bralce začetnike, saj jih zapeljejo v branje na spontan in zabaven način.

• **Jesper Juul:** ***Vodja krdela - vodenje družine z ljubeznijo*** (Didakta, prevod Lidija Liberšar)
Zase sem to poletje izbrala zadnje delo svetovno priznanega danskega družinskega terapevta in avtorja Jesperja Juula, *Vodja krdela*. V njem avtor osvetljuje, kako najti pravo ravnovesje med potrebo otrok po odločnem vodstvu in empatijo ter spoštovanjem njihovih osebnih meja. Kvalitetne knjige o vzgoji vedno rada preberem – kadar gre za vzgojo, nikoli ne moremo biti dovolj modri.

MARTIN HEIDEGGER

KAJ SE PRAVI MISLITI?

prevod: Aleš Košar

Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2017, m. v., 242 str., 24,90 €

»Do tega, kaj se pravi misliti, dospemo, če sami mislimo. Da bi se tak poskus posrečil, moramo biti pripravljeni učiti se misliti. A brž, ko se spustimo v učenje, smo že priznali, da še ne zmoremo misliti. Vendar se človek imenuje ta, ki zmore misliti – in to upravičeno. Je namreč umno živo bitje.« S to preprosto, a vratolomno skico se odpre knjiga predavanj nemškega filozofa Martina Heideggerja iz semestrov 1951/1952, v katerih ugotavlja, da je mišljenje potrebno tudi v času tehnološkega, znanstvenega in industrijskega napredka, pri čemer ne zamenjuje mislenja (iz besede misliti) z menjenjem (iz besede meniti). To je – če razlikovanje apliciramo na sodobnost – zlasti pomenljivo v času, ko veliko ljudi na internetu in v medijih razsipava s svojimi mnenji, kar samo po sebi ne pomeni, da tu kdor koli resnično misli. Grozi nam torej nevarnost lahkomiselnosti, ugotavlja mislec. Prevajalec Aleš Košar je vsekakor stal pred zahtevnim izzivom, saj se Heidegger pogosto obrača v analize grškega in nemškega izrazoslovja, ki ga je treba čim bolj verodostojno ubesediti in kulturno interpretirati za slovensko bralstvo. Na trenutke tudi z jezikovnimi inovacijami. > ŽIGA VALETIČ

ALAN WATTS

KNJIGA O TABUJU SPOZNANJA, KDO STE

prevod: Jedrt Lapuh Maležič

V. B. Z., zbirka Prestop, 2018, m. v., 115 str., 24,90 €

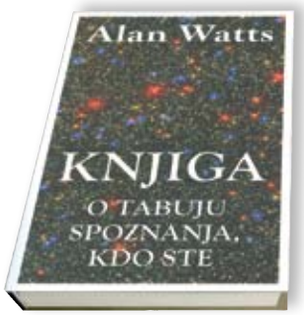

Alan Watts je bil osrednja osebnost pri predstavljanju vzhodne filozofske in religiozne miselnosti zahodnim bralcem. Kot najstnik je postal budist in pridobil sloves ikone alternativne subkulture. Avtor v predgovoru pojasni, da ta knjiga raziskuje neprepoznani tabu – našo tajno zaroto, da se ne bomo zmenili za to, kdo ali kaj v resnici smo. Njegova teza se glasi: »Prevladujoče občutje samega sebe kot ločenega ega, ujetega v kožno vrečo /je/ zgolj halucinacija, ki se ne ujema ne z zahodno znanostjo ne z eksperimentalno filozofskimi verstvi vzhodnega sveta, zlasti ne z osrednjo in začetno filozofijo vedante iz hinduizma. Na podlagi te halucinacije je prišlo do napačne rabe tehnologije z namenom nasilne podreditve človekovega naravnega okolja, kar bo sčasoma privedlo do njegovega uničenja.« Filozofska knjiga (*The Book*), ki je bila prvič objavljena leta 1966, je bila večkrat prevedena in ponatisnjena. > SABINA BURKELJCA

Spletni antikvariat

www.bukvarna.net

Dobre knjige iz starih časov

SPREHODI PO NARAVI IN Z NARAVO

zbirka 'S terena'

Elizabeth Kolbert: ŠESTO IZUMRTJE
Nenaravna zgodovina

Izjemna knjiga o izumiranju rastlin in živali kot posledici človekovega vpliva.
PULITZERJEVA NAGRADA!
NAJBOLJŠA KNJIGA STVARNE LITERATURE PO IZBORU *GUARDIANA*!

NOVO!

384 strani

Samo Rugelj: TRIGLAVSKE POTI
Hvalnica hoji in potepanja na vrh Slovenije

(So)avtor uspešnic *Delaj, teci, živi* in *Ultrablues* nas v svojevrstni odi prijateljstvu in naravi popelje v osrčje slovenskih gora!
»Prijetno in osvežujoče branje!«
– Vladimir Habjan, *Planinski vestnik*

NOVO!

288 strani

Florence Williams: NARAVA ZDRAVI IN POPRAVI
Zakaj narava pripomore, da smo srečnejši, ustvarjalnejši in bolj zdravi

Smela raziskava o obnovitveni moči narave izpod peresa nagrajene avtorice!

NOVO!

367 strani

Andrea Wulf: IZNAJDBA NARAVE
Pustolovščine Alexandra von Humboldta, izgubljenega junaka znanosti

»Vrhunska biografija!« – The Economist
»Vznemiljiva pustolovščina!« – Bill Bryson
NAGRADA COSTA ZA NAJBOLJŠO BIOGRAFIJO

680 strani

Carin Bondar: SEKS V SVETU NARAVE
O spolnosti in parjenju z vseh strani

Zgoščeno in zabavno raziskovanje »kljunčkanja« v svetu narave priznane biologinje, ki sodeluje z mediji kot so National Geographic, Discovery, Science Channel in Animal planet.

388 strani

Robyn Davidson: POTI
O ženski, ki je sama prepotovala 2700 kilometrov avstralske divjine

»Ta knjiga bo ostala na seznamu najboljših knjig o popotništvu in raziskovanju.«
–Doris Lessing, Nobelova nagrajenka
»Nepozabno močna knjiga.«
– Cheryl Strayed, avtorica knjige *Divja*

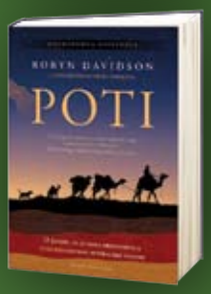

339 strani

Naročila sprejemamo: • 01/520 18 39
• knjigarna@umco.si • na spletni strani **www.bukla.si**
Knjige založbe UMco so na voljo tudi v bolje založenih knjigarnah!

UMco

pogovarjala se je: Julija Potrč

Društvo slovenskih književnih prevajalcev je letošnjo Lavrinovo diplomo, priznanje za izjemen prispevek na področju posredovanja slovenske književnosti v druge jezikovne kulture, podelilo Kariju Klemeli, priznanemu prevajalcu in neutrudnemu posredovalcu slovenske kulture na Finskem.

Kari Klemelä, letošnji dobitnik Lavrinove diplome

Bukla: Najprej obvezno vprašanje za začetek. Kako to, da ste se odločili prevajati slovensko književnost? Kot prevajalcu iz ruščine in angleščine vam najbrž ni primanjkovalo naročil, ali pač?

Klemelä: Na Finskem sem prvi in edini, ki prevaja in izdaja slovensko književnost in književnost drugih jezikovnih območij bivše Jugoslavije iz izvornih jezikov. Pred mano je slavist Jooseppi Julius Mikkola (1866–1946) prevedel en roman Ivana Cankarja, *Martina Kačurja* (1906). V tistih časih je s svojo ženo, prav tako pisateljico Mailo Talvio, potoval v Slovenijo in se najbrž spoznal z Otonom Župančičem in Cankarjem. Po stopinjah Mikkole sem se odločil zakorakati leta 1997, ko sem po desetih delovnih letih prevajanje iz ruščine opustil, a sem kljub temu želel ostati pri slovanskih jezikih. V prevod so mi namreč neprestano ponujali monografije o Stalinu, in čeprav bi imel dela več kot dovolj, sem se hotel tako psihično kot tudi fizično čim bolj distancirati od Stalinove in kasneje tudi Putinove Rusije.

Za slovenščino sem se odločil tudi zato, ker sem študiral primerjalno književnost in ker je bila književnost južnoslovanskih jezikov na Finskem slabo poznana. Želel sem si prevajati književnost, a se nisem mogel omejiti samo na majhno slovensko jezikovno področje. Do zdaj sem prevedel približno 30 del iz južnoslovanskih jezikov, od tega polovico iz slovenščine, ki mi je najbliže. Morda ne bom imel naslednika, a zame sta bili Slovenija in slovenščina ena najboljših izbir, Slovenija je postala moja druga domovina. Pozimi, ko je na Finskem hladno in temno, se zelo dobro počutim v Izoli, kjer sem leta 2014 kupil stanovanje.

Bukla: Leta 2005 ste na Finskem ustanovili svojo založbo, Mansarda. Kaj je botrovalo tej odločitvi?

Klemelä: Do leta 2005 sem knjige v prevod ponujal finskim založnikom in približno deset jih je tudi res izšlo – vse pri različnih, večinoma manjših založbah. A za takšne mojstre peresa, kot so Bartol, Petan, Jančar, Kiš in Albahari, ni bilo nikjer posluha. Tako sem se odločil, da jih bom izdal sam. Ime založbe je poklon Danilu Kišu, poleg tega tako na Finskem kot v Sloveniji prevajam v mansardi.

Nekaterim kolegom se je moja odločitev zdela popolnoma nora: Saj vendar nihče ne izdaja svojih prevodov! Bil pa sem deležen tudi spoštovanja in zanimanja, o mojem delu so začeli pisati in po 22 letih trdega dela sem prejel svojo prvo večletno državno štipendijo, ki mi je finančno pomagala in mi vrnila zaupanje v moje poslanstvo. Kot prevajalec južnoslovanskih književnosti se še vedno počutim kot »privilegiran izbranec«. Žal se je veliko mojih dobrih starih znancev že poslovilo: Debeljak, Kovič, Petan, Šalamun, Verč, Vincetič.

Foto: Markku Ulander

Kari Klemelä

Bukla: Kako velik se vam zdi pomen književnega prevajalca kot posrednika med dvema kulturama, v vašem primeru med finsko in slovensko?

Klemelä: V Sloveniji imajo prevodi finske književnosti veliko večjo težo kot prevodi slovenske književnosti na Finskem. V Sloveniji vsi poznajo vsaj Arta Paasilinno, na Finskem pa zna le redkokdo našteti vsaj enega pisatelja ali pisateljico iz Slovenije ali območja bivše Jugoslavije. Podobno nesorazmerje obstaja med nami in še marsikatero drugo državo, celo Estonijo, čeprav estonščina spada v isto jezikovno skupino kot finščina. Mislim, da glavni vzrok tiči v brezbrižnosti Fincev – če povem kar brez dlake na jeziku. Označili so me že za navdušenca nad »eksotičnimi« jeziki, na začetku so me nekateri celo grajali, ker sem opustil prevajanje iz ruščine, češ: »Ruščina je za nas, Fince, vsakdanji rženi kruh, neka slovenščina pa le priboljšek.« Ko sem leta 2008 izdal izbor sodobne slovenske poezije, sem se knjigi odločil dati provokativen naslov: *Marcipan*.

Kljub temu moram poudariti, da imajo moji prevodi sicer majhno število bralcev, so pa ti zato toliko bolj navdušeni. Skoraj vsak moj prevod je bil označen kot delo kulturnega pomena: »Neverjetno, kakšne kriminalke pišejo po svetu!« (Maja Novak: *Izza kongresa …*). Ali: »Ta roman lahko brez dvoma označim kot pravo odkritje prevodne književnosti, na katerega človek le redko naleti pri večjih založbah, ki igrajo na bolj preverjene karte.« (Jančar: *To noč sem jo videl*).

Poleg pozitivnih kritik sem prejel tudi številne nagrade in priznanja, na primer priznanje Fundacije Alfreda Kordelina na Finskem leta 2017 in Pretnarjevo nagrado leta 2008.

Moja vloga posrednika je prišla do izraza tudi pri priporočilih gostov za festivale, torej slovenskih gostov za finske festivale in obratno. Čez nekaj časa sem opazil, da je vse več gostov takšnih, ki jih nisem priporočil jaz: informacije o festivalih so se razširile, ustvarili so se novi krogi poznanstev in kulturne izmenjave so šle svojo smer. V Lahtiju vsako drugo leto organiziramo srečanje pisateljev, ki se ga je udeležilo že več gostov iz Slovenije, nazadnje Drago Jančar.

Bukla: Ali se je na Finskem poznavanje Slovenije in slovenske književnosti v zadnjih desetletjih kaj spremenilo?

Klemelä: Če slovenska književnost nekoč na Finskem ni bila poznana in se je ni prevajalo, je zdaj položaj bistveno boljši, čeprav bi še vedno težko govorili o kakem »velikem bumu«. A kljub temu vse več Fincev pozna Slovenijo. Dolga leta sem se udeleževal knjižnega sejma v Turkuju v sodelovanju z Društvom finsko-slovenskega prijateljstva, pa o Sloveniji nikoli nisem slišal slabe besede. Obiskovalci so se praviloma delili na dve skupini: tiste, ki so bili radovedni, čeprav še niso obiskali države, in tiste, ki so že bili v Sloveniji in so se hoteli vrniti. Fincem je Slovenija

všeč predvsem zaradi naravnih lepot, raznolike pokrajine in gostoljubnih ljudi.

Bukla: Kakšen je položaj književnega prevajalca na Finskem?

Klemelä: Na to vprašanje težko odgovorim, saj se moje delo zelo razlikuje od dela povprečnega prevajalca, poleg tega sem bil dolga leta izključen iz »notranjih krogov«. Naveličal sem se nepotizma in pustil, da moje delo govori samo zase. Zadnja leta sicer že tako skromni honorarji zamujajo, pravice so se zmanjšale, mnogi so zamenjali poklic, Društvo prevajalcev je razpadlo.

Kot prevajalcu in založniku mi je uspelo obstati s pomočjo različnih subvencij, na Finskem me je med drugim podprl Center za promocijo finske književnosti FILI, v Sloveniji pa JAK in Trubarjev sklad. Tako majhnih založb, kot je moja, EU ne subvencionira več, v preteklosti pa so me dvakrat podprli. S subvencijami sem plačal avtorske pravice, oblikovanje knjig na podlagi mojih fotografij, tisk in trženje. Tisto, kar je ostalo, in pa skromni prihodki od prodaje so bili sprva moj edini dohodek. Na srečo trenutno prejemam državno kulturno štipendijo, pri kateri so začeli leta 2008 izplačevati tudi dodatek za pokojnino, ki ga prejemnik nakaže zavarovalnici. Pred tem so le redki prejemniki kulturne štipendije lahko iz svojih skromnih prejemkov izplačevali 21 % prispevka za pokojnino.

Bukla: Ste tudi ustanovitelj Društva finsko-slovenskega prijateljstva, Slovenia-seura. S kakšnim namenom je bilo ustanovljeno in ali še vedno živi?

Klemelä: Društvo finsko-slovenskega prijateljstva sem ustanovil, ker se je zelo lepo navezovalo na moja siceršnja prizadevanja po večji prepoznavnosti Slovenije in njene kulture na Finskem, poleg tega so za ustanovitev Društva obstajali tudi povsem praktični razlogi: na koncu 90. let je večina Fincev slabo poznala Slovenijo, pogosto so jo zamenjevali s Slovaško in bili celo prepričani, da bi bilo nevarno potovati tja. Žal je naše delo dolga leta oviralo dejstvo, da so nekateri hoteli Društvo videti kot nekakšen podaljšek slovenskega veleposlaništva.

Trenutno ima Društvo skoraj 200 članov – večinoma so to Finci, precej pa je tudi Slovencev. V vodstvu so aktivne osebe, ki imajo povezave s predstavniki različnih področij v obeh državah. Na društvu vsako leto organiziramo lepo število dogodkov, med drugim smo organizirali že tečaj slovenščine, pripravo slovenskih jedi in veliko drugega. Vsakoletno potovanje v Slovenijo s pokušanjem slovenskih vin je postalo že tradicionalno. Prihodnost našega Društva, ki bo februarja 2019 praznovalo 20. obletnico ustanovitve, je videti svetla, saj se zdi, da zanimanje Fincev za Slovenijo neprestano narašča.

20. STOLETJE V SLIKI IN BESEDI

urejanje: Richard Overy
prevod: Mojca Vodušek
Mladinska knjiga, 2018, t. v., 320 str., 39,90 €

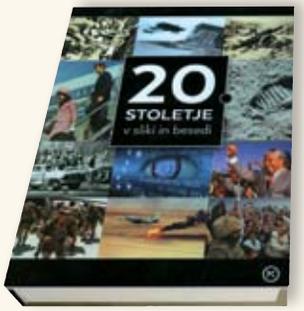

Dvajseto stoletje, ki je v tej knjigi potegnjeno do svetovne krize, ki se je začela leta 2007, in do arabske pomladi, ki smo jo doživeli v letih 2010–2011, ni bilo dolgo samo zaradi dveh največjih vojn v zgodovini človeštva, temveč je svojo izjemno raznolikost pokazalo na različnih področjih človekovega bivanja. Dvajseto stoletje je bilo dolgo tudi zaradi tega, ker je bilo to stoletje avtomobilov, ki so v tem času doživeli nesluten razvoj tako v tehnološkem kot oblikovnem smislu, ker je bilo stoletje filma in kinematografije, ki je pogledu na ta čas dalo čisto drugo dimenzijo in zorni kot, ker je bilo stoletje osvajanj, v katerem smo ljudje prišli na najbolj južno in na najvišjo točko našega planeta. V tem stoletju smo začeli osvajati zrak in prileteli na drugo nebesno telo, v njem pa se je revolucionarno moderniziralo kmetijstvo in pridelava hrane nasploh. Prav tako so se v 20. stoletju rodili rokenrol, moderna umetnost in arhitektura, hkrati pa so v njem skušali odstaviti ameriškega predsednika zato, ker se je preveč svobodno obnašal s svojo praktikantko v svoji ovalni pisarni, kar je bil samo uvod v tabloidno prihodnost 21. stoletja. Pregledna knjiga *20. stoletje* nam v sliki in besedi ter v dvostranskih pregledih, ki so domišljeni tako grafično kot vsebinsko, pogosto pa se raztezajo čez več let, skuša predstaviti večino ključnih in globalno vplivnih dogodkov v tem času. To počne tudi s prekrivanjem dogodkov, nekateri so potekali dlje časa, eni so vplivali na druge, spet tretji imajo neposredne posledice tudi za sedanje življenje. Tako je ta knjiga obenem zgoščen pregled pomembnih družbenopolitičnih dogodkov, ki so zaznamovali to obdobje. Izvrstno knjižno darilo ob koncu šolskega leta! > Samo Rugelj

Fedja Klavora

HAUPTMAN VOGRIN

Bil je bela vrana
Mohorjeva Celovec, 2018, t. v., 188 str., 24 €

Sedemdeset let po drugi svetovni vojni še vedno prihajajo na dan zgodbe, ki že popisane dogodke postavljajo v novo luč. Zgodba o stotniku Vogrinu že z naslovom opozarja, da razkriva nekaj izjemnega – belo vrano med nemškimi oficirji. »Dobri Nemec«, omenjan tudi v drugi literaturi, je bil stotnik Max Vogrin, od jeseni 1943 do jeseni 1944 poveljujoči častnik v Bovcu, ki v nasprotju z ravnanjem okupacijskih oblasti ni preganjal partizanov in pritiskal na civilno prebivalstvo. Avtor knjige se je ob pomislekih in dvomih, ki so se mu ob tem oglasili, temeljiteje posvetil njegovi zgodbi, da bi dognal, zakaj in kako je bilo to mogoče. Začel je zbirati pričevanja domačinov in iskati gradivo pri Vogrinovih sorodnikih in v arhivih; dragocen je bil tudi dnevnik, ki ga je takrat pisala njegova mama Vera Klavora. Ostal je brez dokončnega odgovora, potrdil pa je, da je bil Vogrin po materi slovenskega rodu in da se je kot avstrijski vojak bojeval že na soški fronti in nato proti generalu Maistru. Bovčanom je ta kontroverzni mož po drugi vojni ostal v lepem spominu – čeprav so ga njegovi dnevniki in pisma kazali kot zagrizenega militarista in nacista, ki je bil, spet težko razumljivo, poročen z Judinjo in očitno naklonjen Slovencem. > Iztok Ilich

Viljem Černo

NA IZPOSTAVLJENEM MESTU

Zadruga Novi Matajur, 2017, m. v., 292 str., 18 €

Profesor Viljem Černo (1937–2017) iz Barda v Terski dolini v Benečiji bo ostal živ v spominu vsakogar, ki ga je spoznal – čeprav morda le bežno –, saj je kljub krhki postavi za glavo in več presegal večino ljudi okrog sebe. Kot učitelj, pesnik ter nepopustljiv in osebno pogumen borec za pravico rojakov do uporabe in ohranjanja materinščine, si je več kot zaslužil tudi knjižni spomenik. S pričujočim zbornikom, obogatenim z dokumentarnimi fotografijami, mu ga je postavil publicist, urednik in politik Igor Tuta. Vanj je vključil Černove spominske in druge osebne zapise, različne spise in intervjuje, pričevanja sodobnikov ter zgovorne utemeljitve nagrad in priznanj, ki jih je ta neuklonljivi Čedermac našega časa prejel na slovenski in italijanski strani. > Iztok Ilich

Rosie Walsh

MOŠKI, KI NI POKLICAL

prevod: Danica Križman

Mladinska knjiga, zbirka Kapučino, 2018, t. v., 359 str., 29,99 €

Simpatična avtorica, rojena na angleškem podeželju, je več let delala na televiziji in v gledališču ter pisala zabaven blog o svojih neposrečenih zmenkih. Njene zgodbe je opazila urednica žanrskih romanov ugledne angleške založbe in ji naročila, naj se loti pisanja knjige. Prve štiri ljubezenske štorije je tako napisala pod psevdonimom Lucy Robinson, pod pričujočo, svojo peto pripoved, pa se je prvič podpisala s pravim imenom. Romantično zgodbo z nepričakovanim preobratom so še pred izidom razglasili za ljubezensko zgodbo leta in sočasno z izvirnikom jo lahko beremo tudi v slovenščini. Sarah, na pragu tridesetih let, ob krajšem obisku domačih krajev naključno sreča očarljivega domačina Eddija, sorodno dušo. Skupaj preživita sedem nepozabnih dni. Po sladkem obetu skupne prihodnosti pa Eddi nepričakovano izgine in ne pokliče več. Ko se odstirajo tančice njunega kratkotrajnega razmerja, spoznavamo tudi žalostno družinsko zgodbo in vzroke njenega pobega na drugi konec sveta. Toda zakaj je iz njenega življenja pobegnil Eddi? Se mu je kaj zgodilo? S pomočjo prijateljev in družine se poda v smeri drobnih sledi, ki ji ne dajo miru in jo na koncu pripeljejo do … nje same. Več kot vabljivo poletno branje. > Beti Hlebec

Helen Hardt

HREPENENJE

prevod: Maša Sitar

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2018, m. v., 285 str., 10,90 €

Ameriška avtorica Helen Hardt je v slovenščini novo ime, napisala pa je že več kot 20 sodobnih, zgodovinskih in erotičnih romanov. *Hrepenenje* je prvi del sage o bratih Steel, v katerem svojo zgodbo pripovedujeta Talon Steel in Jade Roberts. Jade je prišla živet k najboljši prijateljici Marjorie Steel, ko jo je zaročenec pustil pred oltarjem. Tam spozna njenega brata Talona, ki pa ni preveč družaben. Neke noči ga Jade zaloti, da sam poseda v temi in strmi v kozarec vode, zato predvideva, da ima Talon travme iz let služenja v vojski, v resnici pa razlogi segajo še v njegovo otroštvo, ko se je zgodilo nekaj, za kar vesta le njegova brata. Talon se zaradi tega ne zapleta v resne zveze in nezadržna strast, zaradi katere se Jade in Talon ne moreta upirati drug drugemu, že preveč spominja na zvezo. Morda pa bi se zanjo lahko pobral iz tega brezna zlorabe, ki ga zaznamuje že skoraj vse življenje? > Klara Jarc

Clélie Avit

TUKAJ SEM

prevod: Špela Žakelj

Celjska Mohorjeva družba, 2018, m. v., 184 str., 22,50 €

Thibaultov brat polomljen leži v bolnišnici. Z avtom je pijan povzročil prometno nesrečo, v kateri sta umrli dve najstnici, in Thibault mu tega nikakor ne more odpustiti. Med izogibanjem bratu in družini pomotoma vstopi v bolnišnično sobo, v kateri leži Elsa, priklopljena na številne aparate. Elsa je po nesreči na ledeniku v komi že pet mesecev in zdravniki ne pričakujejo izboljšanja, njena družina pa se odloča o tem, ali bi jo odklopili z aparatov, ki jo držijo pri življenju. Thibault sprva ve le tisto, kar piše na tablici ob vznožju Elsine postelje, pa vendar si želi, da bi se neznanka prebudila in bi v komi ostal njegov brat. Elso začne skrivoma obiskovati vsakič, ko pripelje mamo v bolnišnico, ne ve pa, da ga Elsa sliši. Sluh je edino čutilo, ki ji deluje in Thibaultovi obiski jo vedno razveselijo in navdihujejo, da bi vsem pokazala, da je še tu, preden bo prepozno ... Mlada francoska avtorica Clélie Avit je leta 2015 prejela nagrado novi talent za mlade in obetavne avtorje. Pisatelje je tisto leto navdihoval citat Marcela Pagnola: »Vsi so mislili, da je nemogoče. Potem pa je prišel neki nevednež, ki tega ni vedel, in mu je uspelo.« > Klara Jarc

Teresa Medeiros

TVOJA DO JUTRA

prevod: Irma Kukovič

Hiša knjig, Založba KMŠ, 2018, m. v., 339 str., 12,99 €

Ameriško avtorico Tereso Medeiros smo lahko v slovenščini prvič brali šele letos. V ZDA je že dolgo cenjena v svojem žanru, njene knjige pa se pogosto znajdejo na lestvicah najbolj prodajanih knjig. V tem zgodovinskem ljubezenskem romanu se Gabriel Fairchild iz pomorske bitke vrne poškodovan in slep. V vojsko je stopil, da bi svoji zaročenki Cecily dokazal, da je vreden njene ljubezni, po vrnitvi pa je bridko razočaran, saj ta zbeži iz bolnišnice, ko ga vidi. Gabriel se vrne na posestvo svoje družine in naganja strah v kosti služabnikov. Prestrašiti ne more edino svoje nove negovalke Samanthe Wickersham – ne prežene je niti z zverinskim obnašanjem, niti z nemogočimi zahtevami. Samantha je namreč odločena, da bo Gabrielu pomagala, da se nauči dostojno živeti kljub slepoti. Med bitko ostrih jezikov in trme pa med njima vse bolj raste zaupanje in se prebuja strast. Toda Samantha nekaj skriva in Gabriel ne bo potreboval oči pač pa srce, da bo razkritje lahko sprejel ... > Klara Jarc

Martha Hall Kelly

DEKLETA ŠPANSKEGA BEZGA

prevod: Alenka Perger

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2018, m. v., 523 str., 16,90 €

Kako malo vemo o ženskah v drugi svetovni vojni, tako junakinjah kot zločinkah, prikaže ta epsko zasnovan zgodovinski roman, ki prepleta zgodbe treh močnih ženskih likov. Prva je resnična zgodovinska oseba, Caroline Ferriday, ameriška filantropinja in nekdanja igralka, ki je dneve tik pred vojno preživljala na vse bolj zaposlenem francoskem konzulatu. Druga, tudi resnična zgodovinska oseba, je Herta Oberhauser, hladna in ambiciozna mlada Nemka, ki je sprejela službo v enem najbolj zloglasnih koncentracijskih taborišč, Ravensbrücku. Tu je skupaj z moškimi kolegi opravljala grozljive posege, zaradi katerih so imele preživele taboriščnice posledice vse življenje. Je tudi edina ženska, ki ji je bilo kot zdravnici sojeno na nürnberških procesih. Potem pa je tukaj še Kasia, mlada in nadvse pogumna Poljakinja, ki je skupaj s sestro zaprta v taborišču. Njena zgodba predstavlja skupino taboriščnic, ki so, zahvaljujoč Caroline, Ravensbrück preživele in doživele vsaj malo pravice. V tem prvencu ameriške pisateljice, ki se je pred izdajo uspešnice ukvarjala s pisanjem oglasnih sporočil, se torej prepletajo zgodbe junakinje, vojne zločinke in žrtve. Zdaj piše dva nova romana, katerih zgodbi nas bosta popeljali v čas pred dogajanjem *Deklet španskega bezga*. Deli vsekakor nestrpno pričakujemo. > Vanja Jazbec

JOANNA SHUPE

BARON

prevod: Irena Furlan

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2018, m. v., 332 str., 12,90 €

Že ob koncu 19. stoletja so bili popularni mediji, ki so se pogovarjali z duhovi pokojnih. Ava Jones, ki mora v New Yorku poskrbeti za mlajša brata in sestro, v tem vidi priložnost in postane Madam Zolikoff ter vodi seanse in prerokovanja. Uspešen železniški baron William Sloane načrtuje poroko s primerno damo iz višje družbe, in se poda v politično kampanjo z znancem, ki je redna stranka Madame Zolikoff. Da bi preprečil morebiten škandal, poskuša podkupiti in izsiljevati Avo, vendar kmalu ugotovi, da je njena volja trdna. Škandal verjetno bo, a komu mar, če pa spoznaš ljubezen svojega življenja! > KLARA JARC

SUSAN WIGGS

KONJARJEVA HČI; Prigode Calhounovih, knj. 2

prevod: Vesna Česnik Korošec

Hiša knjig, Založba KMŠ, 2018, m. v., 458 str., 12,99 €

Hunter Calhoun, ovdoveli plantažnik z ameriškega juga, se po ženinini nenadni smrti zateče k pijači, ob tem pa povsem zanemari svoja otroka pa tudi svoje nekdaj cvetoče posestvo, ki vse bolj propada, kot je propadel tudi posel s plemenskimi dirkalnimi konji. Ko se Hunter že skoraj odloči ubiti irskega plemenskega konja, na katerega je stavil vse svoje premoženje, ga sin njegovega bratranca prepriča, da ga odpelje h konjarju, ki ima posebno moč. A Hunter namesto zdravilca živali na osamljenem otoku najde njegovo mikavno temnolaso mlado hčer, ki je po očetu podedovala moč razumevanja živali. Osamljeni vdovec spozna, kako plehko in nesrečno je živel pred srečanjem z Elizo. Bo mladenki, ki zna v vseh živih bitjih prižgati ljubezen in zaupanje, uspelo ogreti (tudi) srce zakrknjenega vdovca? Nežna zgodba, ki boža dušo, bo navdušila vse ljubitelje poetičnega ljubezenskega branja. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

LISA KLEYPAS

SRCE VEDNO ZMAGA; serija Ravenelovi, knj. 2

prevod: Neža Kralj

Mladinska knjiga, zbirka Oddih, 2018, t. v., 407 str., 32,99 €

V drugem delu serije o Ravenelovih se sramežljiva Helen odloči, da mora za lastno srečo poskrbeti sama. Poljub, ki ji ga je pred kratkim netaktno ukradel Rhys Winterborne, bogat podjetnik brez porekla, jo je povsem šokiral. Kljub temu da sta posledično po vmešavanju njene družine razdrla kratko zaroko, ga Helen skrivaj obišče in z njim sklene kupčijo – poročil se bo z njo, če bo takoj zdaj postala njegova, potem pa bo treba prepričati še njeno aristokratsko družino. Rhys in Helen se obožujeta, vendar pa ima Helen skrivnost, pravzaprav dve, ki bi ji ju lahko vročekrvni zaročenec hudo zameril. Si mu drzne zaupati in živeti s posledicami? > KLARA JARC

TABEA BACH

OTOK KAMELIJ

prevod: Neža Božič

Mladinska knjiga, zbirka Oddih, 2018, t. v., 310 str., 32,99 €

Lepa in poslovno zelo uspešna finančna svetovalka Sylvia nekega dne izve, da je po teti podedovala opustelo vrtnarijo v oddaljeni francoski Bretanji. Zaradi številnih delovnih obveznosti nima časa za urejanje dokumentov in za prodajo pooblasti svojega moža Holgerja, ki se tudi sicer ukvarja z nepremičninami po Evropi. Po spletu čudnih naključij ji neki posli padejo v vodo in v njenem vedno natrpanem urniku se najde luknja za počitnice. Kaj pa če bi šla pogledat podedovano premoženje? Čudovita bretonska pokrajina in njeni prebivalci jo povsem zasvojijo, da o čednem vrtnarju na romantičnem podedovanem otočku sploh ne govorimo … A njen zadolženi mož ima z otokom drugačne načrte. Prvenec nemške avtorice, ki bo menda kmalu dobil tudi nadaljevanje, je več kot primeren za romantično počitniško sanjarjenje. > BETI HLEBEC

Hiša knjig

Zakopana voda
K. A. Tucker

Prisežem pri svojem življenju
Renée Carlino

Ukradena Mackenzijeva nevesta
Zgodbe Škotskega višavja, 8. knjiga
Jennifer Ashley

Ena sama velika skušnjava
Maloryjevi 9. knjiga
Johanna Lindsey

Njegova za vselej
Catherine Bybee

Anniejina pesem
Catherine Anderson

BREZPLAČNA dostava za vse nakupe romanc že **nad 25 €**. Uporabite kodo **POSTNINA25**!

Distribucija Avrora
e: info@galarna.si
t: 040 922 521

www.galarna.si

Luke Allnutt

LASTIMO SI NEBO

prevod: Ana Koren
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2018, m. v., 374 str., 12,90 €

Ganljiva zgodba o mladi družini Coates, ki povezuje očeta Roba, mamo Anno in šestletnega sinka Jacka, pripoveduje o soočanju z usodnimi razlogi in posledicami, ki življenje obrnejo na glavo. Srečno družinico pretrese bolezen najmlajšega člana, ki mu odkrijejo tumor na možganih. Kako starši in okolica sprejmejo to tragično diagnozo, kako se bojujejo z njo? Tradicionalna medicina malemu Jacku ne more obljubiti ozdravitve, zato oče odpelje sinka v Prago na eksperimentalno zdravljenje, kar povzroči hud razdor med Jackovo mamo in očetom. Ta je podlegel internetni prevari, ki jo je ustvaril oče umrlega dečka z enako diagnozo. Spletno laž je razširil zato, ker se ni mogel soočiti s sinovim neuspešnim zdravljenjem, izvajalec katerega se na koncu vendarle znajde za zapahi. Čeprav se Jackovi starši ločijo, saj oče Rob postane alkoholik in skupno življenje z njim za Anno postane nemogoče, je konec napisan v znamenju sprave in soočenja z nenadomestljivo izgubo. > Sonja Juvan

Anne Gracie

MOJ POPOLNI VALČEK

Merridewove sestre, knj. 2
prevod: Esther Košir
Hiša knjig, Založba KMŠ,
2018, m. v., 461 str., 12,99 €

Že nekaj let je minilo od prevoda prve knjige iz serije Merridewove sestre, zdaj pa smo dočakali nadaljevanje. Hope Merridew je lepotica, ki se razposajeno giblje v visoki družbi, je mlada, lepa in oboževana. Nikakor ni takšne vrste ženska, kot jo išče Sebastian Rayne za svojo ženo; njegovi dolgo izgubljeni sestri namreč potrebujeta materinsko figuro, ki se zaveda, da obstajajo tudi temnejše plati življenja, še posebej v svetu revnih in nemočnih. Tudi sam je namreč iz revščine do uspeha prišel s svojimi sposobnostmi in žrtvovanjem. Našel je poplno kandidatko za ženo in ji začel dvoriti, vendar ga neprestano fascinira in priteguje neprimerna Hope, ki se s svojimi sestrami odlično ujame tudi z njegovima sestricama. Se je morda motil o njej in je pod brezskrbno fasado več karakterja in življenjskih izkušenj? To je prisrčna ljubezenska zgodba s kančkom bridkosti, malce humorja in strasti ter koncem, ki v srcu pusti prijeten občutek ... > Klara Jarc

Johanna Lindsey

ZIMSKE STRASTI

prevod: Ljubica Karim Rodošek
Hiša knjig, Založba KMŠ,
2018, m. v., 478 str., 12,99 €

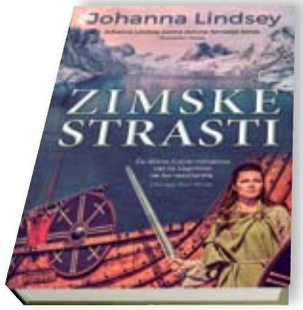

Že enajsta v slovenščino prevedena romanca priljubljene ameriške avtorice, ki je slovenskim bralkam in bralcem znana predvsem po seriji o Maloryjevih, pustolovskih zgodbah o piratih in drugih zgodovinskih romanih, nas tokrat popelje v družbo Vikingov. Ker napis na naslovnici obljublja, da avtorica pozna skrivne fantazije žensk, je presenetljivo, da se romanca med ognjevito keltsko plemkinjo Brenno in neusmiljenim Vikingom Garrickom začne s krutim pobojem Brenninih najbližjih ter nadaljuje z ugrabitvijo in prisilnim služenjem v tuji deželi. Sicer sta si junaka kljub okoliščinam, v katerih sta se znašla, vidno naklonjena. A vendar bosta morala premagati marsikatero oviro, saj je kruto vikinško življenje polno sovražnikov, tako znotraj klana kot zunaj, v hladu veličastnih fjordov. Zimska romanca, ki bo zagotovo ohladila vroče poletne dni. > Vanja Jazbec

Jan Weiler

PUBERZVER

Prigode iz družinskega življenja
prevod: Valentina Smej Novak
Vida, 2018, m. v., 111 str., 17,90 €

Puberzver je pogosta živalska vrsta. V družini se pojavi kar naenkrat, približno trinajst let po prihodu dojenčka. Občutke in dogodivščine, ki jih popisuje avtor, bodo prepoznali vsi, ki so že kdaj stopili v stik s puberzverjo: bodisi jo imajo doma ali pa opazujejo razvijajajoče se zametke. In ne, življenje s pubertetnikom pod isto streho ni prav nič romantično. Nemški pisatelj in novinar Jan Weiler je oče dveh puberzveri, svoja opažanja in izkušnje pa je strnil v več kratkih zgodb. Zapisane so brez dlake na jeziku in bralcu prinašajo občutek olajšanja, saj spravidi, da ni sam. Zabavna, a še kako resnična knjiga je v Nemčiji doživela že 23 ponatisov in dve nadaljevanji, po njej so posneli družinski film in televizijsko nanizanko. Da boste vedeli, o čem je govor, pripenjam kratek odlomek iz knjige: »Pozno zvečer mi je Karla poslala esemes iz postelje. Pisalo je: 'Oči, hvala, XO.' Preguglal sem. Sporočala mi je, da mi pošilja poljub in objem. Bil sem ganjen in sem ji odgovoril. Napisal sem 'LPSPS'. Esemesala mi je nazaj šest vprašajev. Te okrajšave ni poznala. Pa sem ji poslal še v neokrajšani obliki. 'Lepo popoldne sva preživela skupaj.'« Sproščujoče branje v sodobnem jeziku. > Beti Hlebec

Stephen King

KONEC IZMENE

Trilogija o Billu Hodgesu, knj. 3
prevod: Anja Bakan
Hiša knjig, Založba KMŠ,
2018, m. v., 448 str., 13,99 €

Stephen King

Tik preden se zdani, je vedno najtemneje, je prvi stavek kriminalke *Konec izmene* iz leta 2016 in nekaj takega bi lahko rekli tudi za sklepni del trilogije o upokojenem kriminalistu Billu Hodgesu, ki se tokrat spet sreča z Bradyjem Hartsfieldom, gospodom Mercedesom iz prvega dela te tridelne kriminalne serije. Hodges ima zdaj v svojem poslu tudi partnerko, družabnico Holly Gibney, vendar trenutke svetlobe spet prekine nevihta, saj zboli za rakom trebušne slinavke s črnogledimi napovedmi. Seveda pa ga to ne ustavi pri raziskovanju serije (samo)umorov, ki so tako ali drugače povezani z gospodom Mercedesom. Ta sicer že dolgo vegetira na kliniki za možganske poškodbe, vendar vse bolj kaže, da je Hartsfield po poškodbi dobil nove, celo nadnaravne sposobnosti telepatije in telekineze, s katerimi lahko vpliva na ljudi in predmete okoli sebe. Je on tisti, ki je za vsemi temi samomori? Dvojna dirka s časom za postaranega Billa Hodgesa se začne! > Samo Rugelj

RUTH WARE

IGRA LAŽI

prevod: Neža Ropret

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2018, m. v., 368 str., 12,90 €

Štiri dobre prijateljice so pred skoraj dvema desetletjema obiskovale dekliški internat na odmaknjenem angleškem podeželju, kjer so za zabavo tekmovale v igri laži. Z njo so skušale ljudi domiselno prepričati o nezaslišanih zgodbah. Toda nekaj je šlo hudo narobe, saj so bile izključene iz šole, pred dnevi pa so v tamkajšnji bližini odkrili staro truplo … Po *Povabilu* in *Ženski v kabini številka 10* nova uspešnica britanske pisateljice o tem, kaj se zgodi, če dolgo zamolčana dejanja grozijo, da z vso silo izbruhnejo na plan. Lahkotna psihološka srhljivka, ki namesto z neposredno nevarnostjo ali nasiljem napetost stopnjuje s postopnim razkrivanjem skrivnosti. Roman, ki ga prebereš na mah. > ALEŠ CIMPRIČ

MICHAEL KATZ KREFELD

GROB GREHA

prevod: Anja Furlan

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2018, m. v., 383 str., 12,90 €

Odkar je pred tremi leti izgubil življenjsko partnerko Evo, ki jo je nekdo kruto umoril, nekdanji detektiv Ravn ni več tak, kot je bil nekdaj. Po svetu tovori občutek krivde, ker ne njemu in ne njegovim kolegom do danes ni uspelo razkriti motiva za njen umor. Ravnu življenje lajša le štirinožec Møffe, ki ga zvesto spremlja na občasnih ne prav pomembnih detektivskih raziskovanjih za naročnika, odvetnika Lohmana. Prav on Ravna posredno privede do bogatega podjetnika Ferdinanda Mesmerja, ki nekdanjega bleščečega detektiva najame, da bi našel njegovega že deset let pogrešanega sina. Ravn se po začetnem obotavljanju loti ponujenega dela, ki ga privede do raziskovanja delovanja zloglasne verske sekte. Je Mesmerjev sin eden od njenih vodij ali samo nedolžna žrtev skrbno načrtovanih sektaških dejanj? Kriminalni roman priljubljenega skandinavskega avtorja iz serije o detektivu Ravnu bo znova navdušil vse ljubitelje tovrstnega napetega branja. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

ROBERT BRYNDZA

ZADNJI DIH; Erika Foster, knj. 4

prevod: Eva Žerjav

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2018, m. v., 361 str., 12,90 €

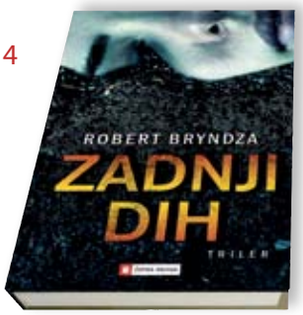

Dogajanje zgodbe je postavljeno v London leta 2016 in 2017. Inšpektorica Erika Foster je kazensko prestavljena v majhno pisarno, kjer prešteva žrtve in storilce za statistične razpredelnice. Na vsak način bi se rada vključila v preiskovalno ekipo, ki preučuje umore mladih deklet. Morilec jih nečloveško izmaliči in njihova trupla odvrže v zabojnike za smeti. Erika po tragični smrti komisarja Sparksa prevzame vodenje skupine, ki išče okrutnega morilca. Bralec približno na polovici romana dobi namig, kdo bi lahko bil zločinec, in prav to ga pritegne, da knjigo prebere do konca v enem zamahu! Čeprav je roman kriminalka, resno opozarja na pasti svetovnega spleta, ki ga lahko vešči poznavalci ustvarjanja lažnih profilov obrnejo v prid svoji prikriti patološki osebnosti. Kot pravi E. A. Poe: Najstrašnejše pošasti prežijo v naših dušah … > SONJA JUVAN

Sedem popolnih dni, potem pa se je za njim izgubila vsaka sled …

Zakaj?

ROMANCA LETA

Presunljiva ljubezenska zgodba za vse, ki ste kdaj čakali na klic, ki ga ni bilo.

© Mladinska knjiga Vse materialne avtorske pravice so last Mladinske knjige.

Najhitreje do knjige:
v knjigarnah www.emka.si 080 12 05

Max Leonard

ŠEPET VRHOV

Obsedenost cestnega kolesarstva z gorami

prevod: Jolanda Blokar

Aktivni mediji, 2018, m. v., 330 str., 25 €

Zakaj se cestni kolesarji podajajo v gore, se sprašujejo samo tisti, ki niso nikdar uzrli doline s piedestala gorskega prelaza. Max Leonard vendarle priznava: »Kakor koli obračamo, je kolesarjenje na gorske prelaze težko – tako težko, da se zdi običajnim ljudem absurdno. Po drugi strani je lahkotno vzpenjanje in prehitevanje tekmecev za marsikoga vrhunec kolesarskih doživetij.« Prav gore so prizorišče, kjer nastajajo legende in velika imena kolesarske zgodovine. Kar nekaj knjig govori o tem, kje so gore, kako dolge ali visoke so. *Šepet vrhov* pa je prva knjiga, ki se resno loti vprašanja, zakaj so evropski gorski masivi Wembley ali Kolosej profesionalnega kolesarstva? Zakaj amaterski kolesarji romajo na te visoke odročne ceste in kaj na njih vidijo in doživijo?

Odgovori so po večletnem raziskovanju najvišjih evropskih cest naravnost osupljivi. »Brez česa nikakor ne morejo kolesarji, ki bi radi vozili v gorah? Brez gora, seveda. In koles. Toda pravo vprašanje so ceste. Zdi se, da so igrišča za cestne kolesarje, ki so jih zgradili samo zanje. Jasno, da jih v resnici niso, ampak kaj za vraga iščejo v teh negostoljubnih in samotnih koncih? Trakovi asfalta od nikoder vodijo nikamor in združujejo človekove največje gradbene dosežke z nepredstavljivimi geološkimi silami, ki so pred milijoni let ustvarile pokrajino, po kateri se zdaj vijejo. Toda če človek pomisli, da so ti nedostopni vrhovi stoletja oblikovali naravno – vendar v vojnah oblegano – pregrado med evropskimi narodi, ceste dobijo svoj smisel.«

Knjiga *Šepet vrhov* je zgodba o obsedenosti ali, bolje rečeno, o več obsedenostih: v njej avtor potuje ob boku nekaterih gorskih zasvojencev in najosupljivejših športnikov ter raziskovalcev; prečeše tudi preostali svet, pokuka v preteklost vse do najzgodnejših geoloških dob, si ogleda robove civilizacije in prelomnice znanstvenega napredka. »Moj cilj je bil sestaviti celovito sliko občutij, čustev, naravnih, telesnih in zgodovinskih stvari, ljudi in kultur, ki jih najdemo v gorah,« piše tudi avtor knjige o zadnjeuvrščenih kolesarjih na Dirki po Franciji – *Rdeče laterne*, ki je pri nas postala prava uspešnica.

Leonard pustolovščine, potopise in svet profesionalnega kolesarstva staplja v neverjetno zgodbo. Od vojnih bitk, zaradi katerih so ustvarili alpske ceste, do vrhuncev največjih kolesarskih dirk v zgodovini. *Šepet vrhov* je zgodba o kolesarskem pogumu, žrtvovanju, vojnah in ljubeznih, obsesiji in celo slonih na vrhu Alp. > Blaž Mazi

Robert Louis Stevenson

POPOTOVANJE Z OSLICO ČEZ SEVENE

prevod: Anja Radaljac

UMco, zbirka 'S terena',

2018, m. v., 162 str., 18,90 €

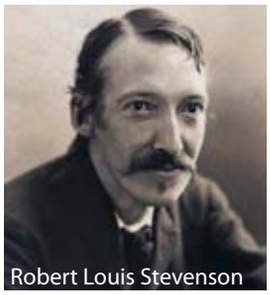
Robert Louis Stevenson

Popotovanje z oslico čez Sevene je drugo objavljeno delo škotskega pisatelja, pesnika, potopisca in esejista Roberta Louisa Stevensona, najbolj znanega po knjigi *Otok zakladov.* Giblje se med leposlovnim in stvarnim besedilom ter je, po merilih angleškega časopisa *Guardian*, še vedno na vrhu najboljših neleposlovnih knjig vseh časov. V marsikaterem pogledu pa je ta pripoved o potovanju postala zgled za mnoge kasnejše potopisce.

Tik preden se je Stevenson podal na svoj dvanajst dni dolg pohod z oslico čez Sevene, med katerim je prepešačil približno dvesto kilometrov, se je njegova ljubimka vrnila v Ameriko k svojemu možu. Tako se je Stevenson znašel na razpotju življenja: naj ostane v Evropi in si gradi pisateljsko kariero ali naj sledi ljubimki? Četudi Stevenson v tej knjigi ljubljene osebe nikjer ne omeni, je dilemo, s katero se je soočal, čutiti v podtonih teksta; avtor večkrat uvede krajše refleksije o ljubezni. Zato gotovo ni presenetljivo, da se je naposled odločil, da bo poslušal svoje srce.

Iskrivo ter doživeto opisano potepanje čez francosko hribovje, z vsemi popotnimi pripetljaji vred, je Stevensonu bržkone služilo tudi kot prostor za premislek, za zasebnost, s katerim se je lahko osvobodil pritiskov domačega okolja ter sprejel odločitve, obenem pa je potovanje lahko izkoristil za pridobivanje snovi za novo knjižno delo. Vse to še zdaleč ni bilo zaman: *Popotovanje z oslico čez Sevene* je v svoji neposredni aktualnosti preživelo vse do današnjih dni.

www.bukla.si

Keir Radnedge

SVETOVNO PRVENSTVO V NOGOMETU FIFA RUSIJA 2018; Uradna knjiga

prevod: Jure Šešet

Učila International, 2018, m. v., 128 str., 12,99 €

Kevin Pettman

DEJSTVA IN ZANIMIVOSTI

Svetovno prvenstvo v nogometu FIFA Rusija 2018

prevod: Simon Demšar

Učila International, 2018, t. v., 63 str., 9,99 €

Nogometna vročica te dni zajema staro in mlado. Vse oči so zazrte v največji nogometni dogodek, najbolj množično spremljani športni spektakel na planetu, ki prvič poteka v Vzhodni Evropi – natančneje v Rusiji. Od prvega svetovnega prvenstva, leta 1930 v Južni Ameriki, v Urugvaju, ko je brez kvalifikacij sodelovalo 13 ekip, je zdaj število članic FIFE narastlo na 211 držav, ki so si vse želele sodelovati, kvalifikacije pa so omogočile udeležbo 32 moštvom, ki se bodo pomerila v 64 tekmah na 12 prizoriščih v 11 ruskih mestih. Od srede junija naprej izjemna moštva pritegujejo mednarodno pozornost na stadionih od Sankt Peterburga na severu do Sočija na jugu ter od Kaliningrada na zahodu do Jekaterinburga na vzhodu. Če bi pa radi izvedeli kaj več o njihovih junakih, imeli na enem mestu zbrano, koga je še posebej treba imeti na očeh, kdo so zvezdniški napadalci, branilci, vezisti, vratarji, kakšne so njihove statistike in druge zanimivosti, potem sta pričujoči knjigi s številnimi dejstvi in zanimivostmi pa tudi s preglednimi razpredelnicami tekem za vpis rezultatov prav primerni za vas. > Renate Rugelj

Trevor Shaw

ŠKOCJANSKE JAME

1920–1940

ZRC SAZU, 2018, m. v., 186 str., 19 €

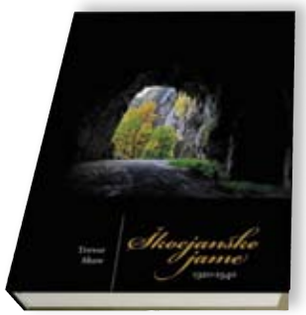

Slovensko kraško podzemlje je že dobri dve stoletji cilj raziskovalcev in radovedneže z vseh koncev sveta. Najznamenitejša je Postojnska jama, najlepši, kot menijo mnogi – zato tudi vpisan v seznam Unescove svetovne dediščine –, pa je splet Škocjanskih jam s 160 metri globokima udornima dolinama. Njihova zgodovina v obdobju med svetovnima vojnama, času največjih sprememb z urejanjem poti in novega dostopa, pa kljub temu še ni bila podrobno raziskana. Ta dolg zdaj odpravlja pričujoča – v angleščini napisana ter z dokumentarnim slikovnim gradivom in povzetkom v slovenščini dopolnjena – knjiga Trevorja Shawa. Avtor, po poklicu ladijski inženir, »po duši« pa raziskovalec slovenskega Krasa, se je v desetletjih, ko je vsako leto po tri mesece preživel v Sloveniji, največ posvečal prav Škocjanskim jamam. O svojih odkritjih je objavil vrsto strokovnih člankov ter zaradi svoje predanosti postal častni član ZRC SAZU in slovenski državljan. > Iztok Ilich

Mariza Perat

PO ROMARSKIH STOPINJAH NAŠIH PREDNIKOV

Goriška Mohorjeva družba, 2018, m. v., 224 str., 18 €

V knjigi je predstavljenih osemnajst romarskih poti oz. »Marijinih božjih poti« k cerkvam, ki so po Sloveniji in včasih tudi malo čez mejo posvečene Jezusovi materi. Avtorica Mariza Perat jih je med letoma 2013 in 2015 popisala za tednik *Novi glas*, zdaj pa so zbrane v nekakšnem romarskem potopisu, ki ob obravnavanih cerkvah pojasnjuje zgodovinske okoliščine njihove izgradnje ter njihovo kulturno vzpostavitev, seveda z vzporednimi romarskimi pomeni, informacijami in interpretacijami. Večinoma gre za nekaj stoletij stara sakralna poslopja, ki imajo v katoliškem okolju posebno mesto tudi zaradi različnih čudežev, ki so spodbujali in še danes spodbujajo verne romarje k obiskovanju. Največkrat gre za razkošne in umetnostno bogate cerkve, nekaj pa je tudi skromnejših in arhitekturno bolj privlačnih, kot je denimo tista v Vitovljah nad Osekom. Knjiga je opremljena z barvitim slikovnim gradivom. > Žiga Valetič

NAJLEPŠI KRAJI NA SVETU

100 najbolj navdihujočih krajev na Zemlji

prevod: Niki Neubauer

Mladinska knjiga, 2018, t. v., 320 str., 39,99 €

Kateri so najlepši kraji na svetu? Je to denimo egiptovski Abu Simbel, kjer sta templja, ki ju je zgradil Ramzes II.? Ali pa atenska Akropola, ki stoji na utrjenem griču antičnih svetišč in templjev v osrčju grške prestolnice, kjer se je čas ustavil že dolgo nazaj? Je to morda ameriški narodni park Yellowstone, kjer se mešajo gejzirji in neokrnjena narava ter skoraj ni sledov človeške civilizacije? Morda so to Benetke, mesto muzej, ali pa celo Volkswagnova steklena tovarna v Dresdnu, kjer sestavljajo luskuzne avtomobile v okolju, polnem svetlobe in na tleh, prekritih z najfinejšim parketom? Na to vprašanje seveda ni enotnega odgovora, vendar pa nam ta knjiga, ki nas pelje po vsem svetu in kaže vse od zgodovine do narave, torej od čudes človekove arhitekture do dih jemajočih in pogosto še zmeraj precej samotnih stvaritev narave, jasno pokaže, da naš planet buhti v svoji raznolikosti, ne glede na to, kdo je (bil) zaslužen zanjo. Avstralski Uluru, bolivijsko slano jezero Sala de Uyuni, indijski Varanasi, ameriška Mesa Verde in vojska iz terakote v tej knjigi dihajo z ramo ob rami, navdihujejo in dražijo, ter tistim, ki si lahko privoščijo potovanja po svetu ponuja mnogo idej, kam se je še nujno treba odpraviti. Knjiga, ki jo pregleduješ s široko odprtimi očmi! > Samo Rugelj

Javier Marías

BENETKE, INTERIER

prevod: Marjeta Drobnič

Cankarjeva založba, zbirka S poti, 2018, m. v., 44 str., 14,99 €

Španskega pisatelja Javierja Maríasa (1951) v slovenščini že dobro poznamo, saj imamo prevedenih več njegovih del (recimo trilogijo *Tvoj obraz jutri*), tokrat pa se nam predstavlja še skozi potopisno perspektivo, skozi kolekcijo utrinkov, ki jih je napisal o Benetkah. Že naslov pove, da gre za razmišljanja in opažanja o Benetkah od znotraj, saj je Marías v tem mestu iz razlogov, ki so za knjigo nepomembni, preživel kar nekaj časa. Zato nam zna postreči s presenetljivimi koti svojega pogleda, od tega, kako živijo tisti, ki iz Benetk nikoli ne odidejo, torej čistokrvni Benečani, do tega, kako se je ponoči sprehajati po tem mestu. Knjižica, ki je kot nalašč za branje na trgu svetega Marka. > Samo Rugelj

PREDNAROČILO

DO 31. 7. 2018

Cena: 20 € (redna 24,90 €)

276 strani, trda vezava

Založba Pivec

Krekova 13
2000 Maribor
02/ 250 08 28
www.zalozba-pivec.com
info@zalozba-pivec.com

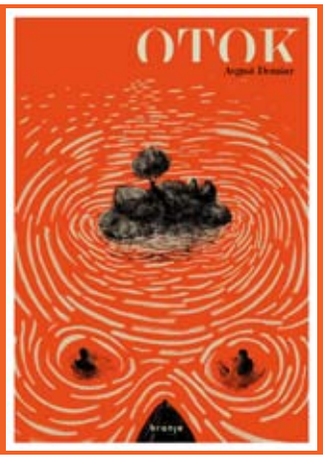

VROČE POLETNO BRANJE – NOVA KRIMINALKA AVGUSTA DEMŠARJA

Njegov že deveti kriminalni roman **OTOK** se začne nenavadno mirno. Poletje, morje, sonce, prešerno žaganje škržatov in štirje pari, ki v idilični kamniti vili na samotnem otoku preživljajo dopust. Vse je lepo in prav, a le dokler se sonce ne spusti za borovce, osamljen galeb zlovešče zakraka nad obzorjem, morje pa naplavi truplo. Nekaj mesecev kasneje je jesenski Maribor tmuren. Meglice se vlečejo čez Dravo, kot bi želele skriti potapljače, ki v mrzli reki stikajo za samomorilcem. Na plano potegnejo dve trupli, kar preseneti Miloša, Vrenka in ostale kriminaliste. V preiskavi, ki sledi in se odvija v stopnjujočem se ritmu, se pojavljajo Makedonci, mladci brez prave perspektive v življenju, uspešni podjetniki iz Frankfurta, namrgodena mati v krznenem plašču, ki svojo ksenofobijo stresa po ambulanti zdravstvenega doma. Preiskava »dravskih trupel« jih po spletu okoliščin pripelje do razgovorov s pari, ki so preživljali počitnice na otoku. Stvar se začne še dodatno zapletati, ko se pojavi novo truplo. So zadeve povezane ali gre zgolj za naključja? Kdo ve?

Peter Wohlleben

SKRIVNE MREŽE NARAVE

Kako drevesa naredijo oblake in deževniki krotijo divje svinje

prevod: Petra Piber

Narava, 2018, m. v., 180 str., 19,90 €

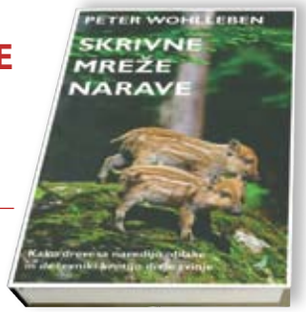

Kako bi lahko Peter Wohlleben, izjemno uspešen avtor knjig o naravi *Skrivno življenje dreves* in *Skrivno življenje živali*, nadgradil svoje dosedanje pisanje? Najbrž s knjigo, v kateri išče in razkriva skrite ali vsaj manj očitne povezave, mreže narave, kot jim pravi sam, med živalskim in rastlinskim svetom. Knjiga *Skrivne mreže narave* prinaša nekaj daljše in bolj osredotočene zgodbe, v katerih avtor slikovito pokaže, kako so v naravi med seboj povezane živali in rastline (ali pa živali med seboj), s čimer pokaže, da je pisani svet živega v veliko bolj razvidnem naravnem ravnotežju, kot bi si morda mislili na prvi pogled. Reprezentativna je že prva (tudi iz drugih medijev znana) zgodba, v kateri Wohlleben obdela povezavo med prisotnostjo volkov v ameriškem narodnem parku Yellowstone in stanjem tamkajšnje vegetacije, še posebej dreves. Primer je znan in pomenljiv: ko so iz parka pred desetletji ljudje počasi trebili in potem v tridesetih letih prejšnjega stoletja dokončno iztrebili volkove, se je v naslednjem obdobju dramatično poslabšalo stanje vegetacije predvsem ob rečnih bregovih, za kar so bili med drugim odgovorni jeleni, ki so se na vso moč razmnožili in začeli objedati tudi obrečne drevesne poganjke. Leta 1995 so tako volkove ponovno naselili v parku in posledica so bile dramatične vizualne spremembe samega parka v naslednjem obdobju, saj je volčje krdelo bistveno vplivalo na ekosistem tega prekrasnega narodnega parka. Knjiga (tudi) o tem, kaj se (lahko) zgodi v naravi, če se človek v njej igra urarja z božanskim kompleksom. > Samo Rugelj

Andrej Goljat

KRUH/BREAD

fotografije: Cveto Sonc

prevod: Irena Sonc, Ana Inkret

Kmečki glas, 2018, t. v., 120 str., 14 €

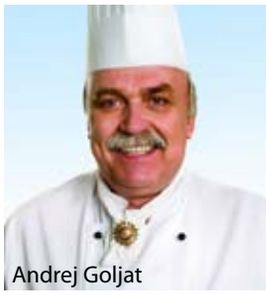
Andrej Goljat

»V bogati zakladnici svetovne dediščine se verjetno prav kruh kaže kot najbolj izzivalno izhodišče za sodobni čas. Ne le s številnimi načini priprave, ampak tudi z nekdanjimi pomeni in vlogami, ki jih je imel v različnih okoljih ter v določenih obdobjih. Kruh znova postaja vrednota – tokrat vrednota sodobnosti. Vendar ne kot nostalgija ali romantični pogovor z dediščino, pač pa kot izziv sodobni ustvarjalnosti. V naše pogosto odtujene, sprte, atomske, betonske vsakdanjike in praznike vnaša sestavino kakovosti, naša omizja z njim spet postajajo okolja obogatenih duhovnih spoznanj,« je v spremni besedi zapisal etnolog Janez Bogataj. In ker brez moke ni kruha, nam avtor mnogih knjižnih uspešnic, veliki mojster kulinarike in slaščičarstva, Andrej Goljat, najprej predstavi številne bolj ali manj znane krušne in nekrušne vrste moke, kvas in kvasne nastavke ter druge pripomočke za pripravo testa, potem pa smo že pri receptih. Ajdov, rženi, graham, makov, česnov, pikantni, fižolov, gobov, koruzni, mlečni, kmečki, krompirjev, pirin, pehtranov, korenčkov, grahov, bučkin, ocvirkov, konopljin … Kruh za vse okuse in za vse vrste jedcev. Nekaj je tudi krušnega peciva in brezglutenskih receptov. Dvojezična knjiga (slovensko-angleška), opremljena z mamljivimi fotografijami, je tudi lepo (in uporabno) darilo za prijatelje po svetu. > Renate Rugelj

Janez Sumper

SLOVENSKI BUČELARČEK

Začetnikom bučeloreje

Mohorjeva Celovec,

2018, t. v., 112 str., 19 €

V letu, ko so čebele dobile svoj dan v koledarju, jim je tudi sicer namenjena izjemna pozornost. Kljub poudarjanju zaslug Antona Janše, Petra Pavla Glavarja in njunih naslednikov pa pogled v preteklost gojenja čebel na Slovenskem ne bi bil popoln, če vanj ne bi bil uvrščen še ponatis te na pogled skromne, malo znane, a zelo pomembne knjižice, ki jo je leta 1871 – skupaj s priročnikom *Nauk o gospodinjstvu* – za »začetnike bučeloreje« izdala prva slovenska založba. Nazorno ilustrirano knjižico so natisnili v visoki nakladi za »ude« Družbe sv. Mohorja v vseh s Slovenci poseljenih deželah, a je spomin nanjo sčasoma zbledel. Tako kot tudi na njenega avtorja Janeza Sumperja, župnika v Skočidolu (Gottestal) na Koroškem, ki v svojem času ni slovel le kot čebelar. Z učiteljem Tomažem Kuchlerjem, prijateljem »v bučelarstvu in tudi v slovenščini«, sta iznašla skočidolski panj s premičnimi letvicami. Pisca uvodnih besed, čebelar Jože Hribar in urednik Hanzi Filipič, opozarjata tudi na druge zasluge vrlega župnika na kulturnem, gospodarskem in političnem področju. > Iztok Ilich

www.bukla.si

Martina Slajerova

MASTNO JE SLASTNO

prevod: Maja Šukarov
Mladinska knjiga,
2018, m. v., 192 str., 24,99 €

Če vas zanima nizkohidratni način prehranjevanja in je vaš cilj, da bi izgubili nekaj odvečnih kilogramov ali preprosto preskusili malo drugačno prehrano, potem boste med temi raznolikimi recepti gotovo našli nekaj zase. Avtorica se izogiba žitom in sladkorju, pa tudi predelani hrani, nezdravim rastlinskim oljem in umetnim sladilom. Kaj potem sploh ostane za pripravo dobre hrane, se lahko vprašate, a Slajerova odgovarja z natančno stotino obrokov, ki vsebujejo manj hidratov in več zdravih maščob. Ti vas bodo nasitili in jih lahko pripravite, tudi če kuhi ne namenjate veliko časa. Kako se sliši pražena zelenjava s sirom ali bližnjevzhodna mešana ponev, cvetača z jajci ali čokoladno– malinova zloženka s čijo? Zveni kot obilen zdrav zajtrk ali okusen prigrizek. Za kosilo si lahko privoščite blitvine zvitke s prekajenim lososom, popečene gobe s tunino ali bučkine ocvrtke s feto. Mesne in kremne juhe, pisane solate, piščanci, ribe in govedina v vseh oblikah bodo uravnoteženo dopolnili obroke, ki vam bodo gotovo oklestili kako maščobno blazinico in zadovoljili še tako zahtevne sladokusce. Seveda pa avtorica in založba pred uporabo tega načina prehranjevanja, kot za vsako drugo dieto, priporočata posvet z zdravnikom. > Renate Rugelj

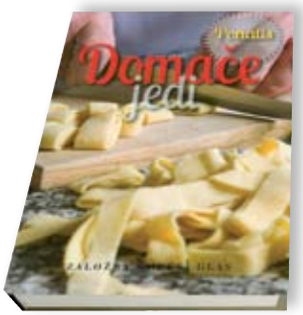

DOMAČE JEDI

fotografije: Cveto Sonc
Kmečki glas, 2018, m. v., 176 str., 12,50 €

Naše babice in mame še znajo pripraviti številne domače jedi, ki so jih mlajše generacije morda že pozabile v svoji želji po moderni, zdravi ali dietni hrani. Golaž, fižolova juha, špinačni polpeti in podobno so takšne jedi, ki so se vendarle kar obdržale, številnih, kot so sarma, jota, obara iz zajca, zaroštan močnik itd., pa razen po imenu mlajše generacije skorajda ne poznamo. V knjigi receptov *Domače jedi* poleg tovrstnih klasik najdemo številne juhe, predjedi, enolončnice, mesne in zelenjavne jedi, ribe, solate, krompirjeve in močnate jedi, testenine in sladice; nekatere, kot so bile nekoč, druge malo posodobljene, vse pa izvrstne. Skupaj več kot 130 receptov, pospremljenih s fotografijami, poskrbi za vsak okus, prinese v kuhinjo nekaj tradicije, ki jo velja ohraniti in nam da ideje za takrat, ko se naveličamo »mesa in krompirja«. > Klara Jarc

Vadim Zeland

UPRAVLJALEC REALNOSTI

prevod: Miroslava Jakopec
Primus, 2018, m. v., 202 str., 19,90 €

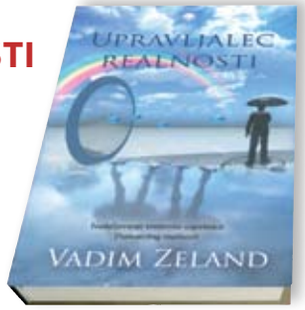

Si predstavljate, kako je, ko zmoreš tudi na navidezno slabe, negativne življenjske situacije pogledati s pozitivne plati in jih obrniti sebi v prid? Vadim Zeland, nekdanji ruski raziskovalec kvantne fizike, zdaj pa že vrsto let avtor uspešnic s področja tako imenovanega transurfinga, edinstvene tehnike upravljanja z realnostjo, uči prav to, kar se zdi mnogim nejevernim Tomažem nemogoče: če spremenimo pogled na svet, lahko zaživimo povsem osvobojeno in predvsem kakovostno. Kako? S tehnikami, ki jih je nanizal v svoji novi, šesti knjigi iz serije mednarodnih uspešnic *Transurfing realnosti*. V njej Zeland med drugim poudarja pomen zavestnega in izbranega zdravega prehranjevanja, kajti ko očistimo svoje telo strupov, postanejo (tudi) naše misli jasnejše, z njimi pa tudi naša (nova) dejanja, ki nas popeljejo v lepšo realnost. Knjiga je zasnovana na podlagi pisem, ki jih častilci transurfinga pošiljajo Zelandu, ta pa jim nanje odgovarja s podrobnimi razlagami in številnimi konkretnimi pojasnili, ki bodo v pomoč vsem upravljavcem (lepše in nove) realnosti. > Vesna Sivec Poljanšek

Carl Honoré

HVALNICA POČASNOSTI

Svetovno gibanje,
ki kljubuje kultu hitrosti
prevod: Emanuela Malačič
Chiara, 2018, m. v., 233 str., 22 €

Ste tudi vi med tistimi, ki se sem pa tja počutijo, kot da bi bili sužnji časa? Potem je to knjiga za vas. V mednarodni uspešnici iz leta 2004 se je kanadski novinar Carl Honoré (1967) namreč lotil vse večjega časovnega zgoščevanja človekovega življenja, to pa je v dobrem desetletju od svojega izida samo še pridobilo na aktualnosti. Potreba po nenehni prisotnosti, takojšnji odzivnosti in vse večji produktivnosti v vse krajšem času je časovno dimenzijo našega bivanja spremenila v svojevrstno agresijo, ki nas skuša pokopati pod seboj. Honoré se temu trendu upira s svojim manifestom počasnosti. Po svetu išče drobce počasnega gibanja (od »slow fooda« naprej), ljudi, ki prisegajo na to, da je hitro življenje površno in plitko in da ga takega nima smisla živeti. *Hvalnica počasnosti* nam tako ob svojem izidu v slovenščini prav pred počitnicami diskretno nastavi ogledalo, v katero se v mirnejših poletnih trenutkih splača zazreti ter trezno razmisliti o svojem odnosu do časa in bivanja v njem. > Samo Rugelj

Ko pride do prepričevanja, se vse skupaj začne, še preden začnete govoriti.

Robert Cialdini

PREDPRIČEVANJE

Revolucionarna metoda vplivanja na odločanje

Novo delo avtorja knjige VPLIVANJE, trženjske bibilije s področja psihologije prepričevanja.

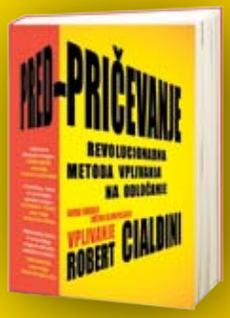

»Izjemno in fascinantno branje.«
ADAM GRANT

»Prepričljiva, izvirna in v praksi takoj uporabna knjiga.«
RICHARD H. THALER

PREBERITE TUDI
Vplivanje
Psihologija prepričevanja

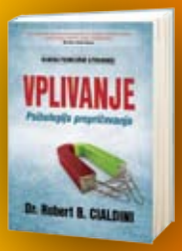

Naročila: po telefonu 01/520 18 39 • po e-pošti knjigarna@umco.si • na spletni strani **www.bukla.si** • Knjige založbe UMco so na voljo tudi v bolje založenih knjigarnah.

UMco

Lucija Luči Mulej Mlakar

POGOVORI Z EROSOM

ilustracije: Kiki Klimt

Molga, 2018, m. v., 182 str., 33 €

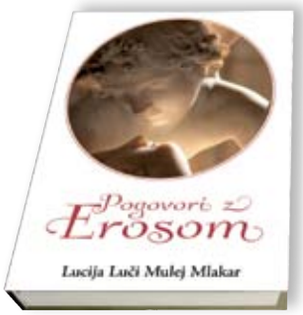

Sodobni svet slavi materializem, hitrost, moč, boj in kar je še podobnih zunanjih »vrednot«, ki pa v resnici posameznika vse bolj odtujujejo – od drugih, predvsem pa od samega sebe. Ta potem osamljen, zbegan in izgubljen išče srečo in ljubezen na različne načine, a pogosto mu ju ne uspe najti. Preprosto zato, pojasnjuje med vrsticami avtorica te dragocene knjige, ker je izgubil kompas svoje biti in žiti. Kadar je namreč ta pravilno naravnan, v skladu z našimi resničnimi globinami, nas vodi k eni sami pomembni življenjski sili – k sili ljubezni, k bogu Erosu. In prav njemu v usta je položila Mulej Mlakarjeva vsa dragocena sporočila v svoji novi knjigi. Eros, kot bralec hitro spozna iz zapisov različnih ljubezenskih zgodb, polnih hrepenenj in iskanj, ne uteleša le erotične, spolne energije, ampak vse tisto več, kar se odslikava v živosti, barvah, radosti ter najčistejših glasovih in vonjih ljubezni, ki jih ima v sebi prav vsak od nas. Ta edinstveni bog prav tako ni samo ljubeč in tolažeč, ampak tudi bojevniški in včasih prevarantski. Šele če se zmoremo zbuditi in si priznati, da smo tudi sami marsikdaj neznosni prevaranti in (samo)saboterji, se v nas nekaj premakne – zaradi dotika Erosa, ki nam na pot prinaša vse tisto, kar potrebujemo, da (z)rastemo, ponosno prestopimo svoje sence in gremo ljubeče naprej. Branje, ki ruši marsikatere stereotipe in navdušuje s svojo globino pa tudi mehkobo in poetičnostjo, ujeto tudi v avtoričine verze. Ti so nežno, kot je nežna sila ljubezni, vtkani med posamezna poglavja in dajejo prebranemu še večjo vrednost. > Vesna Sivec Poljanšek

Vesna Juvan

RDEČA ZARJA

Menstrualni kažipot za sodobno žensko, njeno samoraziskovanje in odkrivanje njenih globin

ilustracije: Ida Cimerman et al.

Akademija za harmonijo življenja, 2017, m. v., 289 str., 24,90 €

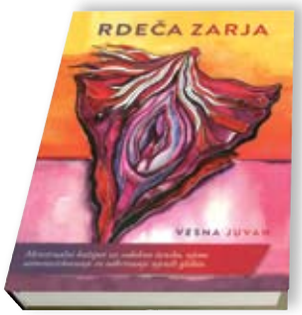

Menstruacija je dolgo veljala za nekaj misterioznega in nekaj, o čemer se ne pogovarja na glas. Še dandanes sprožajo pogovori o njej pri marsikaterem moškem pa tudi pri nežnejšem spolu precej nelagodja, včasih tudi sramu. Od kod izvirajo takšna čustva in zakaj (lahko) ženski nravi povzročijo več slabega kot ne, natančno pojasnjuje avtorica tega priročnika, ki je mnogo več kot to. *Rdeča zarja* je pravzaprav neke vrste sveta knjiga, biblija ženskosti, saj avtorica v njej slavi vse tiste (pozabljene) skrivnosti in modrosti, ki ženski, kadar jih spoštuje in neguje, osmislijo življenje in jo opolnomočijo. Juvanova v knjigi bralko nežno in razumevajoče vodi skozi spoznavanje njenega telesa in menstrualnega ciklusa, ki ni vezan samo na mesečno krvavitev, ampak vključuje tudi vse druge faze ženske telesnosti in duševnosti v času od ene do druge menstruacije. Knjigo bogatijo številna pričanja Slovenk pa tudi nekaterih tujk na temo menstruacije, dodani pa so tudi moški pogledi na obravnavano tematiko. Zelo dragocen del knjige predstavljajo blagohotni napotki vsem tistim, ki imajo doma odraščajoče hčerke, saj jim avtorica pomaga z nasveti, kako naj svoj podmladek pospremijo na pot ženskosti. Gre za knjigo, ki z bogato vsebino slavi modrosti naših prednic in nas obenem uči, kako (spet) najti globine svoje biti, da bomo zasijale z žarom najsvetlejše zarje. > Vesna Sivec Poljanšek

Elisabeth Raith-Paula

KAJ SE DOGAJA V MOJEM TELESU?

Vse o mesečnem ciklu, menstruaciji in plodnosti

prevod: Alenka Berkopec-Valena

Mladinska knjiga,
2018, m. v., 176 str., 19,99 €

Razburljiva leta, ko deklice dozorevajo v dekleta in naprej v ženske, spremljajo številne telesne spremembe, ki lahko marsikateri najstnici povzročajo zadrego in nesproščenost. Da bi čim laže sprejele vse novosti, razumele mesečni ciklus, menstruacijo in vedele čim več o plodnosti in kontracepciji, je avtorica, nemška zdravnica in mati dveh otrok (ima hčer in sina), pripravila sodoben in pregleden priročnik, ki bo potešil marsikatero radovednost in razložil »skrivnostne telesne znake« odraščajočega telesa. Nič ne bo narobe, če bodo v knjigo pokukale tudi odrasle ženske in matere, ki so že pozabile, kako poteka ovulacija ali kaj se znotraj cikla zgodi z estrogenom in progesteronom, ter mogoče tako olajšale kakemu mlademu dekletu razumeti svoje spreminjajoče se telo in se z njim spoprijateljiti. > Renate Rugelj

Laurent Gounelle

ČLOVEK, KI JE HOTEL BITI SREČEN

prevod: Maja Lihtenvalner

Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2018, m. v., 189 str., 10,90 €

Včasih je treba prepotovati tudi ves svet, da prideš do najglobljih spoznanj in srečanj s samim seboj. Točno to je storil tudi avtor te knjige, priljubljeni strokovnjak za osebnostni razvoj in avtor številnih mednarodnih uspešnic, ki se med drugim udejanja tudi s potovanji do različnejših modrecev tega sveta. Na Baliju, kot opisuje v tej knjigi, se je srečal s slovitim učiteljem življenjskih modrosti Samtjangom, ki ga je že na prvem srečanju streznil s spoznanjem, da so le omejujoča prepričanja, ki so posledica lastnih zavirajočih misli pa tudi okolice in drugih vplivov, tista, ki nas odvračajo od naših sanj. Preprosti učitelj je nato svojemu učencu natresel precej izzivov, ki so modrosti željnemu zahodnjaku sproti dokazovali, kakšna moč se skriva v vsakem od nas. Če se naučimo vstati tudi po več padcih, se včasih odreči lažjim rešitvam, prositi druge za pomoč, izbrati dejanja, ki so resnično usklajena z našimi željami, ter gledati tudi na svoje največje nasprotnike z ljubeznijo, bomo kmalu spoznali, da je življenje pravzaprav čudež. Sreča je, kot spoznamo v tej imenitni knjigi, posuti z dragocenimi spoznanji, preprostejša in bolj na dosegu roke, kot si sploh lahko zamišljamo. > Vesna Sivec Poljanšek

Katarina Kesič Dimic

VZGOJARIJE

64 skrivnosti, norosti in radosti vzgajanja

ilustracije: Aljana Primožič Fridauer

Celjska Mohorjeva družba,
2018, m. v., 252 str., 23 €

Avtorica številnih knjig (napisala jih je kar 14), profesorica defektologije in magistra antropologije, odlično obvlada problematiko otrok s posebnimi potrebami in tudi učne in vzgojne težave številnih otrok, za katere skrbi kot specialna pedagoginja, pogosto pa svetuje tudi njihovim staršem in učiteljem. V knjigi so zbrana kratka besedila, ki so nastajala za njen blog in največkrat predstavljajo prigode iz njenega delovnega vsakdanjika. Številni resnični primeri, ki jih ne želi opredeliti kot recepte ali navodila za uspešno vzgojo, bralca (roditelja ali učitelja) kar silijo k premisleku in izpraševanju vesti, nekateri pa sežejo še posebej do srca. Seveda si vsi želimo vzgojiti ustvarjalne, samostojne, vztrajne, odgovorne, skromne, hvaležne, spoštljive, strpne in pogumne otroke … toda ali res vemo, kako to doseči? Menda je treba začeti pri sebi … Med platnice te knjige je ujetih veliko dragocenih skrivnosti, norosti pa tudi radosti vzgajanja. Samo odpreti jih je treba. > Renate Rugelj

Adrian P. Kezele

SONČNI LABIRINT

prevod: Ana Ptičar

Chiara, 2018, m. v., 233 str., 18,90 €

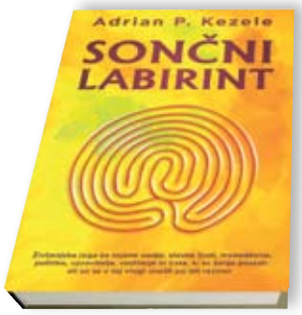

Vsi se kdaj pa kdaj v življenju znajdemo v vlogi voditeljev, vodij in upraviteljev, in če ne drugega, pojasnjuje avtor te posebne knjige, sloviti hrvaški mojster osebnostne in duhovne rasti, smo upravitelji svojega življenja. In takrat je dobro, da vemo, kam, kako in zakaj usmerjati energijo, iz katere izhajamo. Mnogi vodje, obdani s silno energijo, je namreč ne znajo pravilno uporabljati, posledice pa so lahko nemalokrat celo pogubne. Kdor je namreč uspešen v službi, še ni rečeno, da doma uživa blaginjo osebne sreče, kar nam odlično ponazori tudi zgodba poslovneža Dominika, ki duhovnega učitelja poprosi za pomoč pri ponovnem navezovanju stika z ženo Sanjo, ki mu je obrnila hrbet in odšla od doma. Avtor vse skupaj preplete z opisom obredne zgodbe, v kateri igra glavno vlogo Surja oziroma Sonce, tista energija, zaradi katere žarimo in se odlično znajdemo v »sončnem labirintu«. Knjiga bo zaradi razumljivih, praktičnih napotkov zlahka v pomoč vsem, ki želijo svojo osebno moč uporabljati na pravi način in (za)sijati kot najsvetlejše sonce – brez kakršnih koli uničujočih (osebnostnih) senc. > Vesna Sivec Poljanšek

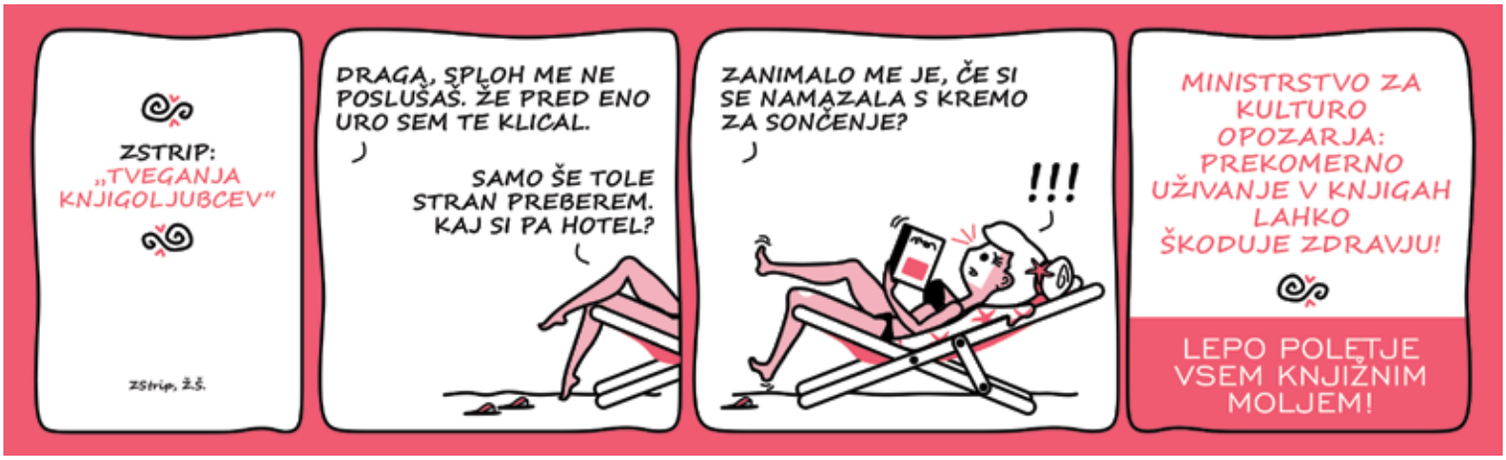

Maria Giulia Cotini

SHOTARO

Deček, ki je hotel postati samuraj

prevod: Mateja Gomboc

Družina, 2018, t. v., 200 str., 19,90 €

Maria Giulia Cotini

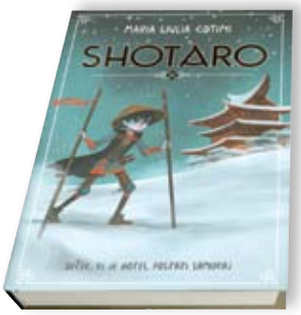

Maria Giulia Cotini (1980) že od otroštva obožuje borilne veščine, njena prirojena invalidnost pa je ni ustavila pri izpolnjevanju največjih sanj in tako je z desetimi leti postala prva invalidna deklica, ki je trenirala karate skupaj z običajnimi otroki. V svojem odličnem pustolovskem prvencu je domišljijske elemente zgodbe iz starodavne Japonske spretno prepletla z avtobiografskimi izkušnjami. Naslovni junak Shotaro je njen alter ego, suhcen in slaboten deček, ki si zaman prizadeva postati samuraj, saj se pri desetih brez bergel sploh ne more obdržati na nogah. Nad izboljšanjem njegovega zdravja so obupali tako družina kot zdravniki, le on sam je še naprej sanjal in trmaril. Njegov oče, pogumen samurajski bojevnik, se je odločil, da bodo dečka v opatiji izučili za meniha, tam pa je Shotaro spoznal prijatelje, ki so mu pomagali skozi težke čase. Ko pride trenutek odločitve prijatelji dokažejo, da za dobrega bojevnika ni pomembno samo popolno telo. > Beti Hlebec

Silva Matos

NEVIDNE VEZI

Mohorjeva Celovec, 2018, t. v., 194 str., 24 €

Silva Matos

Psihologinji Silvi Matos je dolgoletno psihoterapevtsko delo dalo obilo snovi za pisanje o različnih poteh do izpolnitve tihih hrepenenj in polnejših odnosov s soljudmi. Veliko izkušenj in spoznanj iz bogate prakse je objavila v priročniško zasnovanih knjigah – *Utrinki življenja*, *Ustvarjalni ogenj v vsakem človeku* itn. –, v katerih bralce spodbuja, da ne odnehajo pri iskanju smisla svojega delovanja in življenja, kajti »ko najdemo smisel in to povežemo z lepimi odnosi, se počutimo izpolnjene«. V *Nevidnih vezeh* je avtorica svojim pogledom na premagovanje notranjih stisk dala laže berljivo, že kar literarizirano podobo. V ozadju je očitno resnična zgodba o sedemletni Lenki in dve leti mlajšem bratu, ki ju odpeljejo iz brezupne revščine romskega naselja. Urejeno okolje rejniške družine naj bi jima odprlo vrata v dostojno življenje, vendar je pot do tega cilja še dolga in polna težkih trenutkov. Lenki jih v nizu srečanj s svojo človeško toplino lajša pripovedovalka. > Iztok Ilich

Jacques Sevin

SKAVTSKA PREMIŠLJEVANJA

Ob evangelijskih odlomkih

prevod: Jasmina Rihar; ilustracije: Viviana Škrabec

Zadruga Goriška Mohorjeva, 2018, m. v., 117 str., 8 €

Jacques Sevin, (1882–1951) velja za ustanovitelja mednarodnega katoliškega skavtstva, ki je vse svoje življenje namenil temu gibanju. Pri delu – med drugim je tudi avtor pesmi *Gospod, med šotori* in *Pesem obljube* – ga je vodilo prepričanje, da kdor v življenju sledi Luči, ki predstavlja Jezusa, in zmore tudi v najtežjih situacijah zbrati pogum, bo – tako kot skavt na svojem popotovanju – kos vsemu, kar prinašajo poti življenja. Sevin, ki je bil pred šestimi leti razglašen za božjega služabnika Cerkve, v svoji knjigi bralcu najprej postreže s posameznimi odlomki iz evangelija, ki jih nato nadgradi s podrobnimi razlagami, položenimi v Jezusova usta. Te razlage so preproste, a vendar veličastne, unikatne in tudi univerzalne, takšne, da v njih najde smisel in pot za naprej tako skavt, ki jim prisluhne morda ob prebiranju ob večernem tabornem ognju, kot tudi kdor koli drug (sploh ne nujno katoličan!), ki hrepeni po konkretnih primerih, kako in kje najti ljubezen, vero in upanje za pot skozi življenje. > Vesna Sivec Poljanšek

Malinc
več kot založba

da branje ne postane
ŠPANSKA VAS
mentorice in mentorje branja
6. oktobra 2018 med **9.** in **18.** uro
vabimo na celodnevno

DELAVNICO
MOTIVIRANJA ZA BRANJE,

na kateri bomo spoznali v svetu uveljavljene, v slovenskem prostoru pa nove **strategije motiviranja za branje.**

Imate izkušnje z bralnomotivacijskimi strategijami? Delite jih z nami na okrogli mizi!
Prispevke bomo objavili. Povzetek prispevka z napovedjo sodelovanja pošljite na info@malinc.si

Kotizacija 40€ vključuje:
praktično delo v majhnih skupinah ♦ gradiva in potrdila o udeležbi ♦ pijačo in prigrizek

Program, več informacij in prijava na **www.malinc.si**, **info@malinc.si**, telefonu 01 361 6699 ter 040 170 492.

IGOR KARLOVŠEK

PREŽIVETJE

Miš, zbirka Srečanja, 2018, t. v., 291 str., 28,95 €

Igor Karlovšek

Pisatelj Igor Karlovšek se tudi v svojem najnovejšem romanu loteva medosebnih odnosov in stiske posameznika. Šestnajstletni junak Simon je zelo uspešen športnik, ki mu prometna nesreča prepreči nadaljevanje športne kariere. Da bi se dokazal svojemu očetu in sebi, se odpravi na pustolovščino (preživetje) v naravo. Pisatelj slikovito prikazuje odnose v Simonovi družini, prvo simpatijo, odraščanje ob soočanju s preprekami – na koncu gre seveda za preživetje s samim seboj in s pomembnimi drugimi. Napet roman, o katerem bomo zagotovo še slišali, morda tudi ob podelitvi katere od nagrad za kakovostno mladinsko delo. > SABINA BURKELJCA

GEOFF HAVEL

DIVJI SPUST

prevod: Andraž Banko

Miš, zbirka Z(o)renja, 2018, t. v., 126 str., 27,95 €

Pred nami je prvi prevod priljubljenega avstralskega pisatelja, ki v osnovni šoli že tri desetletja poučuje otroke in zato iz prve roke pozna njihove skrbi in tegobe. Dolgonogi in nemirni deček Warren, ki ga prijatelji kličejo Rango, je odličen skejter, in čeprav se nekaterim v šoli zdi, da je malo krajše pameti, je Ian (Prekla) trdno prepričan, da Rango zmore marsikaj, če ga le dovolj zanima. Popoldneve si fanta krajšata z računalniškimi igrami in pripravami na skejtersko tekmo, nekega dne pa se v njuno ulico preseli James, deček njunih let, ki ga je multipla skleroza prikovala na voziček. Po prvih nerodnostih se fantje kmalu spoprijateljijo, ženejo jih iste strasti, le da se jima James ne more pridružiti pri skejatnju … Mar res? Prisrčna zgodba, ki dokazuje, da imajo tudi otroci s posebnimi potrebami podobne želje kot njihovi vrstniki … > RENATE RUGELJ

FERENC MOLNÁR

DEČKI PAVLOVE ULICE

ilustracije: Károly Reich
prevod: Štefan Barbarič

Beletrina, 2018, t. v., 195 str., 24 €

Eden bolj znanih madžarskih avtorjev dvajsetega stoletja, Ferenc Molnar (1878–1941), je svetovno slavo dosegel prav s tem kultnim mladinskim romanom, ki je prvič izšel leta 1906 in se še danes bere kot najsodobnejša kakovostna mladinska proza. Roman je bil za številne generacije eno temeljnih del in ob 140. obletnici rojstva avtorja smo veseli njegovega ponovnega izida. Bitka med dečki za prazno zemljišče, košček nepozidane zemlje, ki ga imenujejo »plac«, je pravi vojaški podvig, s čini, utrdbami, bojnimi načrti, zastavo, vohunjenjem, izdajstvom in zvestobo. Žive in živahne dogodivščine dečkov iz Budimpešte pripovedujejo o odraščanju, tovarištvu, pogumu in žrtvovanju za skupno dobro in so še kako aktualne tudi v tem času. > BETI HLEBEC

Alessandro D'Avenia Kako doseči trajno srečo?

Kako obvladati »obrt« vsakdanjega žitja, da jo spremenimo v umetnost življenja?

MLADINSKI ROMANI

Odgovor na to bistveno vprašanje poskuša najti v novi knjigi Umetnost krhkosti, priljubljeni italijanski pisec knjig za mladostnike in učitelj. Za sogovornika si je izbral Giacoma Leopardija, enega največjih italijanskih in svetovnih pesnikov, sodobnika našega Prešerna.

Bela kot mleko rdeča kot kri

Stvari, ki jih nihče ne ve

Kar ni pekel

Umetnost krhkosti

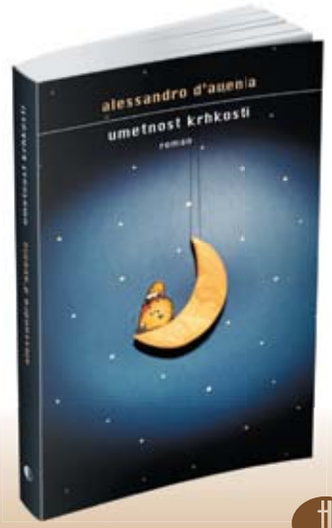

Naročila po telefonu
01/360-28-28

Internet
www.druzina.si

E-pošta
narocila@druzina.si

ZALOŽBA DRUŽINA

PRIPRAVILA: Ida Mlakar Črnič

Poleti lahko počasi potujemo v zavetje, kjer odpremo svoj »črni kovček« s težkimi in temačnimi stvarmi, z navlako, ki se je nabrala v času, da ga spremenimo v »kovčekmobil « in se umaknemo na kraj, kjer nas »bodeči« spomini ne dosežejo več. Tam se soočimo s svojimi sanjami, pod neskončnim poletnim nebom, in ločimo »celoten univerzum« od rutine in navade, se zazremo v zvezdnato nebo in odpotujemo nekam, kjer si lahko dovolimo biti stari, kolikor smo. Kdaj, če ne zdaj, bomo preverili, kdo smo in kakšni smo postali, če smo še »prijazni, srečni in čedni« … in kaj je tisto, kar nas kljub občasnim »temačnim občutkom« še žene naprej. Ima vse to sploh kakšno zvezo s poletnim branjem? Seveda.

Ida Mlakar Črnič

POLETNO BRANJE: za ščepec poezije, prgišče humorja in kanček modrosti

Tule je seznam poletnega branja o vsem zgoraj izrečenem, za vse, ki vedo, da je to sopomenka za besedo svoboda, saj si upa biti natanko to, kar je. In za vse, ki še osupnejo ob njeni poetičnosti in nameri, da lahko sledi svoji resnici s hudomušno modrostjo.
Za velike in male.

Dunja Jogan
Srečkov kovček
ilustr. Dunja Jogan
Zala, 2017 (Zbirka Mušnica; 1)
Srečko prenaša s sabo velik črn kovček, v katerem se je v letih nabralo precej temnega, grenkega in bodečega, tako da postaja vedno težji. Rad bi se ga znebil in »pobegnil na drugo stran oceana«, a to se zgodi šele, ko ga neki radovednež odpre, da se njegova vsebina vsuje na plan. Simbolična pripoved o občutkih, ki jih zakopljemo vase in nas ovirajo, da bi videli svet v vsej njegovi polnosti, je s pomočjo pisateljice Maše Ogrizek napisala in ilustrirala tržaška ilustratorka in oblikovalka Dunja Jogan. Večpomensko besedilo je nadgradila z barvno pretehtano in hkrati drzno izpovedno močjo, s katero je mojstrsko upodobila svet negativnih čustev. Prizori v slikanici si ves čas sledijo kot v gibanju (vetra, valov, drevesnih krošenj, oblakov), kot da hočejo namigniti, da so tudi naša notranja čustvena stanja samo gibljive in spremenljive slike in da se je vsebine črnega kovčka, ki ga vsi tovorimo s sabo, možno osvoboditi tako, da ga končno odpremo.

Ulf Stark
Ko mi je očka pokazal vesolje
ilustr. Eva Eriksson;
prev. Danni Stražar.
Zala, 2017
Na svojevrsten način poetična in hkrati razmišljujoča je tudi odlična slikanica večkrat nagrajenega švedskega avtorja. To je hudomušna zgodba o očku, ki se nekega večera odloči, da bo svojemu sinčku razkazal celoten univerzum. A kaj, ko v njegov veličastni načrt vdrejo čisto vsakdanje okoliščine: zaprte trgovine, zapuščeni park, jarek z vodo in temačen travnik, na katerem se sinčku bolj kot neizmerno vesolje zazdita zanimiva polž in v vetru nihajoča travna bilka, da o pasjem kakcu, v katerega stopi s sijajem ugaslih zvezd zaslepljeni očka, sploh ne govorimo. Zabavno slikanico s sporočilom, da so za občutek polnosti in povezanosti z naravo in ljudmi čisto dovolj bežni, vsakdanji trenutki in ne sublimna večnost, je z ilustracijami opremila priljubljena ilustratorka, ki je leta 2001 prejela tudi nagrado Astrid Lindgren.

Stian Hole
Garmannovo poletje
ilustr. Stian Hole,
prev. Marija Zlatnar Moe
KUD Sodobnost International, 2017
(Gugalnica: zbirka najboljših slikanic)
Stian Hole je norveški avtor in ilustrator. Poetična in nostalgična slikanica je pripoved o življenju šestletnega Garmanna, ki se mu izteka zadnje poletje pred vstopom v šolo. V 20 prizorih avtor izriše natančen zemljevid dečkovega notranjega sveta, zlasti njegovih občutkov strahu zaradi skorajšnjih sprememb, ki ga močno vznemirjajo. A takšni občutki prevevajo tudi odrasle, s katerimi razrešuje vprašanja, ki ga vedno bolj plašijo: »o začetku in koncu, o življenju in smrti«, o odprtosti v svet in zazrtosti vase ... Njegove tri stare tete, ki poleti prihajajo na obisk, izražajo svoje strahove zaradi ostarelosti in osamljenosti, njegovi starši zaradi odgovornosti do dela in družine. Knjiga, ki je namenjena tako odraslim kot otrokom, je poklon življenju, kakor ga dojema otrok, ki odkriva smisel v majhnih, na videz nepomembnih rečeh ter v svoji osredotočenosti na sedanjost. Besedilom so dodane ilustracije, izdelane z digitalnimi orodji, večplastne montaže, ki učinkujejo moderno in hkrati kot dokument preteklosti, najverjetneje kar avtorjevega otroštva. Doživljamo jih kot močne nadrealistične podobe, ki začrtujejo mejo med sanjami in resničnostjo. Slikanica je prejemnica nagrad Brageprisen 2006, Bologna Ragazzi 2007 in Deutscher Jugendliteraturpreis 2010.

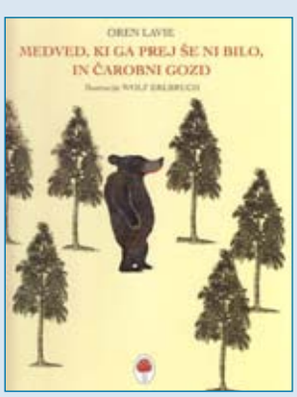

Oren Lavie
Medved, ki ga prej še ni bilo, in čarobni gozd
ilustr. Wolf Erlbruch;
prev. Mateja Sužnik
Zala, 2017
Oren Lavie je izraelski skladatelj, glasbenik in gledališki dramatik, ki živi v Tel Avivu. Večnaslovniška slikanica o medvedu, ki ga prej še ni bilo, z nonsensnim humorjem odpira nekatere temeljne eksistencialne predpostavke, da najprej smo in da smo šele potem nekdo, ter načenja vprašanja o pomenu iskanja in prepoznavanja samega sebe skozi vsebine našega jaza, po katerih se ločimo od drugih. Medved se nekega dne pojavi v Čudežnem gozdu tako rekoč iz nič, pravzaprav zaradi praskanja neke pršice. Avtor nas s to

simbolično podobo spomni na trenutek našega odraščanja, v katerem se nenadoma zavemo svojega obstoja oziroma dejstva, da smo. To se zgodi tudi medvedu. Pri odkrivanju, kdo je, potrebuje pomoč preostalih prebivalcev Čarobnega gozda: Učinkovite krave, Lenega zelenca, Predzadnjega pingvina in Želve taksi. Vsak od njih mu namreč na svoj način utrdi prepričanje, da je res takšen, za kakršnega se ima, torej prijazen, srečen in čeden medved. Vrnitev v dom medveda, ki ga prej še ni bilo je tako vrnitev k sebi, pogled v ogledalo pa trenutek prepoznavanja in sprejemanja lastnega jaza. Slikanico dopolnjujejo podobe priznanega nemškega ilustratorja, ki je leta 2017 za svoje delo prejel nagrado Astrid Lindgren.

Toon Tellegen
Čriček in temačni občutek
ilustr. Ana Zavadlav;
prev. Staša Pavlović
Mladinska knjiga, 2017

Sicer vesel in dobrovoljen čriček nekega dne opazi, da se je v njegovi glavi naselil temačen občutek. Kaj storiti, razmišlja, in kako se ga otresti, če pa je v celoti zasedel njegov jaz in ga noče zapustiti, čeprav se ga poskuša rešiti na vse mogoče načine. Občutki nemoči, žalosti in potrtosti so v času, ko družba videza od nas ves čas pričakuje nasmejano sproščenost, samozavest in dobro voljo, poleg tega pa še neizčrpno vitalnost in prepričanost, da zmoremo vse, je dokaj pogost pojav. O tem v svojem kratkem romanu spregovori priljubljeni, v slovenščino pogosto prevajani nizozemski pisatelj in družinski zdravnik že leta 1999, torej smo na prevod te knjige čakali skoraj dve desetletji. Avtor v njem na simbolično poetičen način, s personifikacijo občutka potrtosti in hkrati s pretanjenim posluhom za prikaz bolnikovega doživljanja sveta skozi tančico bolezenske otožnosti tematizira pojav depresije v mladinski literaturi v vsej njeni rušilni moči in razsežnosti. Besedilo z elegantno neposrednostjo uokvirjajo mojstrsko izrisane in učinkovite črno-bele risbe Ane Zavadlav.

Maša Ogrizek
Gospa s klobukom
ilustr. Tanja Komadina.
Mladinska knjiga, 2017
(Zbirka Deteljica)

Prešerna in malce prismojena (v dobrem pomenu besede!) je zgodba ostarele gospe Ljudmile, katere energije in radoživosti bi bil vesel marsikdo, ki še ne šteje njenih let. Ljudmila namreč ni običajna upokojena učiteljica šivanja in ne stereotipna podoba osamljene stare tete. Ima namreč svojo hišo, papigo Ara Bello in prijatelja, trafikanta gospoda Blaznika, ki ji delata družbo, a kaj ko jo posedanje doma vse bolj dolgočasi. Odloči se, da se bo s svojim kovčekmobilom, »malo potikala naokoli«. Gospa Ljudmila namreč sledi filozofiji, da je treba živeti zdaj, in to kar se da dejavno, vsekakor pa potepuško. Pri uživanju življenjskih radosti, ki se ji ponujajo, jo vodi maksima »Življenje je piknik«. Zaradi Ljudmiline dobronamernosti, sproščenosti in sočutnega zanimanja za probleme in težave ljudi, ki jih srečuje na svoji pustolovski poti, je njeno življenje pač vedno do roba napolnjeno z življenjem. Optimistična, vedra in razposajena pripoved o polnosti bivanja tudi v poznih letih premika meje presoje, da je »starost ena sama žalost«, in razbija družbene predsodke o starejših. Knjiga je tudi na oblikovni ravni dopolnjena s sproščenimi barvnimi izbruhi in svobodomiselnimi ilustratorskimi akcijami Tanje Komadina, ki je leta 2017 prejela Levstikovo nagrado za ilustracije.

Jim Davis
VSE NAJBOLJŠE GARFIELD; knj. 3 in 4
prevod: Špela Žakelj
Graffit,
2018, t. v., 136 str., 16,95 €/knjigo

Življenje je praznik in *Kdo bo koga* sta tretja in četrta knjižica kratkočasnih stripov iz serije *Vse najboljše! Garfield*, v katerih najdemo nekaj celostranskih šal in še več takšnih, ki jih je Jim Davis, avtor lenega oranžnega mačka, izrisal v treh sličicah. Zapleti in razpleti ne delujejo tako sveže kot pred nekaj desetletji, vseeno pa pride do izraza mačkonov manipulativno požeruški značaj, s katerim svojega lastnika in tudi samega sebe spravlja tako ob pamet, da je vse skupaj všeč vsaj otrokom. Če sta v prvi knjigi v igri jedača in pijača, ima maček v *Kdo bo koga* pogosto opraviti z domačimi mišmi, pa tudi ljubezenske težave ga mučijo, saj se v več epizodah nerodno snide z mačjo simpatijo Arlene. > Žiga Valetič

Monika Sattrasai et al.
MAKS IN LUČKA PRI STARIH CIVILIZACIJAH
prevod: Barbara Jarc; ilustracije: Franz Gerg
Mladinska knjiga, 2018, m. v., 144 str., 19,99 €

Za odkrivanje zgodovinskih svetov so lahko primerni tudi stripi, kakršen je tale, v katerem Maks in Lučka s pomočjo izumitelja Brihte poženeta časovno letalo v preteklost in obiščeta stare civilizacije: Egipčane, Babilonce, Grke, Rimljane, Germane, Inke in Azteke. Vmes, med živopisnimi zgodbami, ki so polne avantur, zanimivosti in zadovoljnih razpletov, najdemo vsakič po dve strani pojasnil o zapuščini teh civilizacij, v osnovi pa so zgodbe mešanica avanturističnih risank *Sport Billy*, filmov iz serije *Nazaj v prihodnost* in pa stripov o *Šnofijevi druščini*. Risbe Franza Gerga so čustveno prepričljive, zabavne in služijo zgodbi, zato bo obsežna knjiga velikega formata idealna bralna dogodivščina za pregon počitniškega dolgčasa. > Žiga Valetič

Kate Ashforth
NARIŠI PRVE ŽIVALI; RIŠEM ŽIVALI
ilustracije: Melissa Webb; Paul Könye
prevod: Mojca Benedičič; Neža Kralj
Učila International,
2018, m. v., 68 str., 6,99 €/knjigo

Prvi priročnik za mlajšo skupino otrok poleg nujnega risarskega pribora vsebuje več kot trideset ozadij, kamor po natančnih navodilih narišemo ljubke živali. Zgornji list blokca prikazuje, kako narišemo tigra, žirafo, netopirja, kita, tukana in preostalo živalsko kraljestvo, ga umestimo v njegovo naravno okolje v spodnjem delu in vse še lično pobarvamo. Drugi priročnik je namenjen starejšim otrokom, ki so že usvojili osnove prvega. Tukaj gre za zahtevnejše narisane živali v njihovi naravni podobi, medtem ko so v prejšnjem živali bolj podobne junakom iz risank. Morda so zato navodila obširnejša in na obeh straneh blokca, zato bomo zraven potrebovali še list papirja. Ob živali je tudi kratek opis, kje živi, kako izgleda in s čim se prehranjuje. Poučno in zabavno. Naj se ustvarjanje začne! > Vanja Jazbec

MARGIT AUER

ŠOLA MAGIČNIH ŽIVALI

knj. 1 in 2 (Same luknje!)
ilustracije: Nina Dulleck
prevod: Alexandra Natalie Zaleznik
Grlica,
2018, t. v., 192/204 str., 16,95 €/knjigo

Privlačnost čarovniških zgodb in šol je iz zlatih časov Harryja Potterja nekoliko pojenjala, a to nikakor ne pomeni, da so bile premišljene že vse nadnaravne možnosti ali da so bile preizkušene vse čarovnije na svetu. Nemška pisateljica Margit Auer je ustvarila svet Mohorja Modrinjaka, lastnika Trgovine magičnih živali, ki s tako imenovanim omnibusom potuje po svetu in zbira živali, ki znajo govoriti, vsaka od njih pa čaka natanko eno osebo, s katero se bo najbolje ujela. In potem so tu še sošolci – učenci gospe Koruznik, ki imajo vsak svoje težave in značajske muhe, pri katerih jim na pomoč lahko pridejo kvečjemu posebne, se pravi magične živali. Ne gre za kakšne fantazijske spake, temveč za običajne primerke, ki pa imajo dar govora, razumevanja in čustvovanja. V slovenščini sta zdaj na voljo prva dva dela od devetih iz serije, skozi katero prihaja na površje predvsem pomen dobrega prijateljstva: najsibo prijateljstva med sošolci, med otroki in živalmi ali pa fanti in dekleti s samimi sabo! Za smrkljice in mulčke med osmim in dvanajstim letom. > ŽIGA VALETIČ

KĘSTUTIS KASPARAVIČIUS

DEŽELA LENUHOV; KRATKE ZGODBE

prevod: Klemen Pisk
KUD Sodobnost International,
2018, t. v., 54/79 str., 19,90 €/14,80 €

Kęstutis Kasparavičius (1945), litovski pisatelj in ilustrator, ki je kariero začel leta 2003, je do danes ustvaril že več kot 50 ilustriranih del. Njegov nezgrešljivi slog pripovedovanja, pogosto zasoljen z zajetnim ščepcem humorja, še dodatno popestrijo ilustracije, ki v svoji natančni izrisanosti spominjajo na umetnine renesančnega nizozemskega umetnika Hieronymusa Boscha. Nekaj njegovih najboljših del že imamo v slovenščini, zdaj smo dobili še dve poslastici. *Dežela lenuhov* je neke vrste vodnik po tej čudni deželi, kjer je vse obrnjeno na glavo. Tu ni skrbi, ni dela, marljive celo doleti kazen! Beremo lahko o Velikem obzidju riževega pudinga, o prometnih predpisih in lepotah glavnega mesta Tortogradca. *Kratke zgodbe* pa bodo navdušile predvsem tiste, ki so že imeli v rokah avtorjeve *Trapaste zgodbe*. Zbirka zgodb pripoveduje o tem, kaj se zgodi, če vsakdanje stvari oživijo. Avtor v uvodu pojasni, kako je prišlo do svežih zgodbic: po izdaji *Trapastih zgodb* so do njega prišle različne drobne stvari, ki jih prej ni opazil in ni vključil v zbirko. Zdaj so nogometna žoga, luč, balon in druge malenkosti zahtevale, da tudi o njih napiše kakšno vrstico. Avtor jim je seveda ustregel in nastale so *Kratke zgodbe*. > VANJA JAZBEC

ASTRID LINDGREN

RONJA, RAZBOJNIŠKA HČI

ilustracije: Ilon Wikland; prevod: Lena Holmqvist
Mladinska knjiga, zbirka Sinji galeb,
2018, t. v., 254 str., 24,99 €

V razbojniški družini na razbojniškem gradu se neke nevihtne noči rodi deklica Ronja. Oče Mattis, poglavar dvanajstčlanske tolpe, jo čuva kot punčico svojega očesa, a hkrati ji daje dovolj svobode, da ima Ronja možnost odkrivati lepote okoliške narave, gozdove, reke, slapove, živali in skrivnostna bitja, ki živijo tam. Nekega dne se v severni del gradu vseli sovražna razbojniška tolpa, v kateri je tudi deček Birk, star toliko kot Ronja. Kljub velikim nesoglasjem, ki ločuje njuni družini, se med razbojniškima potomcema razvije velika naklonjenost ... Legendarni mladinski roman švedske pisateljice Astrid Lindgren (1907–2002) je zgodba o svobodi, strpnosti, moči ljubezni in prijateljstva. > RENATE RUGELJ

Bi radi o Cankarju vedeli še kaj drugega kot to, da je pojedel tiste *suhe hruške?*

IGRAJTE IGRO KLANEC!

KLANEC
DRUŽABNA IGRA O IVANU CANKARJU, didaktični pripomoček

cena: 33,00 EUR

Več informacij na:
https://knjigarna.ff.uni-lj.si/
E: knjigarna@ff.uni-lj.si
T: 01/241 11 19

CENTER ZA SLOVENŠČINO KOT DRUGI IN TUJI JEZIK
Univerza v Ljubljani FILOZOFSKA FAKULTETA

Libby Gleeson

OGRLICA IN DARILO

Zgodbe o Kati

ilustracije: Freya Blackwood
prevod: Meta Osredkar
Miš, 2018, t. v., 60 str., 23,95 €

Kati je ljubka šestletnica, zelo ustvarjalna in domiselna, kar ji pride prav pri številnih življenjskih situacijah. Recimo takrat, ko tako zelo hrepeni po ogrlici, saj imajo vendar tudi vse njene prijateljice svoje vratove ovešene z imenitnim nakitom. A njena starša ji namigneta, da ji bosta njeno željo morda uresničila šele za rojstni dan. Ker je do njega še zelo daleč, se Kati domisli boljše rešitve. Imenitna zamisel pa jo prešine tudi takrat, ko dneve in dneve tuhta, kaj bi svoji mamici podarila za rojstni dan ... Prikupna Kati osvaja bralca s svojo preprostostjo in izvirnostjo, prav takšna pa je tudi sama knjiga, ki jo bogatijo imenitne ilustracije Freye Blackwood in ki je bila nagrajena z nagrado za najboljšo avstralsko knjigo leta za otroke. > Vesna Sivec Poljanšek

Grigor Vitez

O ZAJCU, KI SE JE RAD SMEJAL

ilustracije: Peter Škerl
prevod: Dušanka Zabukovec
KUD Sodobnost International, zbirka Čudaške prigode, 2018, t. v., 69 str., 19,90 €

Tri zgodbe, ki jih je za to knjigo napisal Grigor Vitez, znameniti hrvaški pisatelj in pesnik, po katerem je na Hrvaškem poimenovana najpomembnejša nagrada za mladinsko književnost, mlade bralce zabavajo z avtorjevo značilno navihanostjo in prisrčnostjo. Med njimi je zagotovo najbolj hudomušna naslovna zgodba, ki pripoveduje o Zajcu, ki se je nadvse rad smejal, tudi oz. predvsem ob neprimernih trenutkih. Zato so ga drugi imeli za norca. Vse dokler ga smeh ne reši pred napadom psa; ta je namreč tako presenečen, da se mu zajec smeji v gobček, namesto da bi pobegnil, da ga raje pusti pri miru. Nato se Zajca loti še volkodlak, a tudi zanj je Zajec pripravil posebno dozo smeha. Smeh torej ni le pol zdravja, v živalskem kraljestvu tudi rešuje življenja. Zgodbe je likovno popestril Peter Škerl (1973), večkrat nagrajeni ilustrator, ki ga poznamo po nagrajenih ilustracijah v *Močvirnikih* in sugestivnih črno-belih ilustracijah v *Živalski farmi*. > Vanja Jazbec

Simona Sanaren

KO JE DAN

Quand c'Est le jour / When it Is Day

ilustracije: Bader Klidi
Zavod Savus, 2018, t. v., 80 str., 18 €

Hrastničanka Simona Sanaren je, navdahnjena z opazovanjem svojih štirih otrok, napisala deset pesmic in jih prevedla še v francoski in angleški jezik. Pesmice so mile in igrive, z živimi, skoraj filmskimi ilustracijami pa jih je opremil tunizijski umetnik Bader Klidij. Dan je ime tudi enemu od avtoričinih otrok, zato tudi besedna igra v naslovu in ilustrirani obrazi v samih risbah. To pa še ni vse. Na koncu knjige so predstavljene didaktične vaje z napotki za skupno branje pesmic z otroki ter razmišljanje in interpretiranje čustev, ki se pretakajo skozi poezijo. Slikovito. > Žiga Valetič

Vabljeni na

MANČKARADO

Ilustracija: Marjan Manček

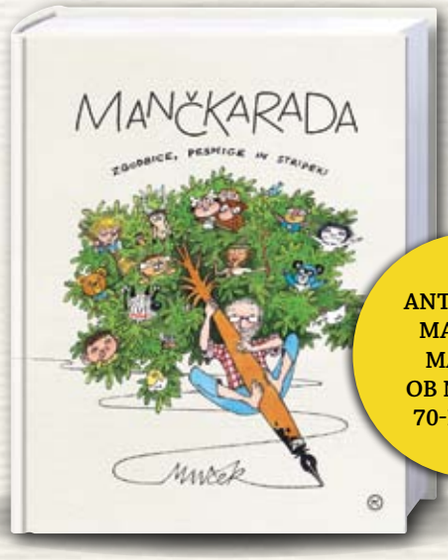

ANTOLOGIJA MARJANA MANČKA OB NJEGOVI 70-LETNICI

Prvič v eni knjigi zbrani junaki Marjana Mančka. Od Hribcev, Modrega medvedka, Brunda Rjavčka do Pedenjpeda, Mojce Pokrajculje, Petra Klepca in drugih. Zakladnica bistroumnih in humornih podob, zgodb, pesmic in stripov, ki bodo zabavali vso družino.

Eno samo veselje!

Najhitreje do knjige:
v knjigarnah www.emka.si 080 12 05

Vse materialne avtorske pravice so last Mladinske knjige

© Mladinska knjiga

Gaja Kos

GRDAVŠI IN PRESENEČENJE

ilustracije: Zvonko Čoh

Miš, 2018, t. v., 28 str., 25,95 €

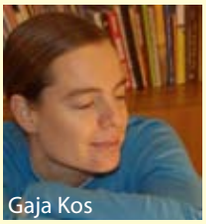
Gaja Kos

Slovenska avtorica, kritičarka, publicistka, urednica in prevajalka, se v svojih številnih vlogah posveča predvsem otroški in mladinski književnosti iz katere je tudi doktorirala. Po prikupni kartonki za najmlajše in kratkih ilustriranih zgodbicah za malo starejše, so se njeni junaki, ata Grdavš, mama Grduhinja in mala Grdobica, znova znašli v slikanici, ki je v navezi z Zvonkom Čohom zasijala med platnicami velikega formata. Kaj je prikupna trojica tokrat zakuhala je seveda presenečenje, ampak ali kdo ve kako se to sploh pripravi? Obstajajo napisani recepti, morda so kje skrita navodila, se bo komu utrnila kaka ideja ali je treba preprosto počakati in presenečenje pride samo? > Beti Hlebec

Žiga X. Gombač

GOBČKO IN HOPKO

ilustracije: Tanja Komadina

Miš, 2018, t. v., 28 str., 25,95 €

Čuteči očka na poti iz vrtca opazi sinovo stisko, zato – ko prideta domov – Domnu predstavi dva prav posebna prijatelja – Gobčka in Hopka. Z njuno pomočjo se fantič sooči s svojo stisko prek igre in razume, da se tudi prijatelji včasih sporečejo in da se da potem nesporazum zgladiti, če nekaj naredita skupaj – recimo grad v peskovniku. Topla zgodba o tem, kako pomembno je, da starši opazijo stiske svojih otrok, se z njimi soočijo in jim pomagajo, da bi jih prenesli in jih premagali ter znova gradili odnos s prijatelji. Pisatelj Žiga X. Gombač in ilustratorka Tanja Komadina sta ustvarila slikanico za ozaveščanje stika med starši in otroki – zato je prav, da jo preberejo (in v praksi (za)živijo) oboji. > Sabina Burkeljca

Uroš Grilc

POLH ROGOVILEŽ

ilustracije: Maša Kozjek

Škrateljc, 2018, t. v., 28 str., 12,95 €

Pred nekaj dnevi je le nekaj deset kilometrov od Ljubljane v mestecu, ki je svoje ime dobilo po polhih, svoja vrata za obiskovalce odprl Polhov doživljajski park ob Polhograjski graščini. V njem bodo otroci s pomočjo zgodbe spoznavali naravo, živali in značilnosti kraja. Ob tej priložnosti je izšla slikanica *Polh rogovilež*, v kateri izvemo, zakaj je bil polh nezaželen na podstrešju graščine in kako sta ga mačji zverini prepodili, da je moral poiskati nov domek. Poskusil je biti sostanovalec čebelam, jazbecu in družini čukov, pa se žal ni izšlo. Končno je našel staro bukev, v kateri ima svoje zavetje že veliko kosmatih polhov, ki se z našim rogoviležem odlično ujamejo. Najnovejša slikanica iz založbe Škrateljc, ki je že postregla s knjigicama *Mali plac* ter *O pastirjih in škratih s Krvavca*, je opremljena z živahnimi ilustracijami Maše Kozjek, iz katerih je začutiti vse tegobe in veselje malega rogovileža ter njegovih prijateljev. > Klara Jarc

Jan De Kinder

SE V GOZDU BOJIŠ, VELIKI VOLK?

prevod: Stana Anželj

KUD Sodobnost International,
2018, t. v., 36 str., 16,90 €

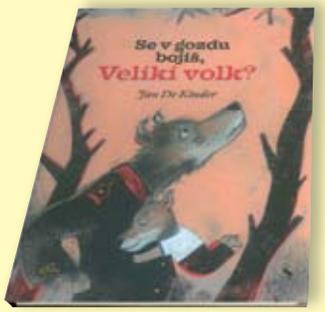

Mali in Veliki volk se odpravita raziskovat gozd. Mali bolj veselo kot Veliki, saj ta vidi nevarnost za vsakim drevesom. Veliki volk nekaj čuti! A to so le koprive, osat in robide. Zdaj nekaj sliši! A to je le goska. Prepričan je, da nekaj voha! A to so le meta, borovnice in bezeg. In potem jo Veliki volk ucvre. Mali pa jo odhlača k prijateljici, mali deklici v rdeči oblekici, ki živi na robu gozda. Skupaj se usedeta v senco, se posladkata z borovničevo pito in se sprašujeta, zakaj se Veliki volk boji dekličine mame. Belgijski avtor je ustvaril hudomušno slikanico z izjemnimi ilustracijami, ki namiguje na vsem dobro poznano pravljico. Nič presenetljivega, da je njegova najljubša barva ravno rdeča. > Vanja Jazbec

Hilli Rand

BELI IN ČRNI MUC

ilustracije: Catherine Zarip

prevod: Julija Potrč

KUD Sodobnost International,
2018, t. v., 28 str., 19,90 €

Amadeus in Ludwig sta beli in črni muc, ki vsak dan, ko družine ni doma, varujeta hišo in vsak s svojega stebra vrtnih vrat nadzorujeta, kaj se dogaja, vmes pa še malce zadremata in ujameta kako miško. Ob osmih pride poštar, ob devetih jima dostavljavec mleka pripelje mleko, ob desetih pa prodajalka rib sveže ribe. Čez dan ob različnih urah pridejo mimo še otroci iz vrtca, pes s svojim sprehajalcem ... Ob osmih zvečer se njuno stražarjenje konča, črni in beli muc pa se posvetita še prostočasnim dejavnostim. Otroci bodo spoznali, kaj počnejo muce same doma, ob tem pa se bodo naučili še gledati na uro, saj v ilustracijah poleg dveh mačjih repkov najdemo še uro v različnih izvedbah. > Klara Jarc

Guy Parker-Rees

ZDRAVNIK; TRGOVEC

zbirka Dino

prevod: Milan Dekleva

Morfemplus,
2018, t. v., 36 str., 19,90 €/knjigo

Slikanici živih barv prikazujeta razigrano življenje Dina, belega kužka s pisanimi črtami. V prvi se Dino prelevi v zdravnika. Poišče zdravniško torbo, v kateri ima povoje, obliže, rožnato zdravilo, toplomer, stetoskop in seveda staro smrdljivo nogavico. Odhiti iz hiše, kjer prijateljem v sili priskoči na pomoč. Po poti povije muco in nalepi obliže na vidrin preveč opletajoči rep. Svojim pacientom nosi zdravila in kolačke, jih pokriva in jim poje pesmice. A kmalu se utrudi. Še dobro, da ima tu prijatelje, ki seveda prijazno poskrbijo zanj. Drugič se Dino prelevi v trgovca. Najde blagajno in izpod postelje izbrska zajčka z enim ušesom, kos rdeče vrvice, zopet staro nogavico brez para in dve lepljivi karameli. Ker nihče ne pride v njegovo trgovino, se odpravi do svojih prijateljev, ki pa se nad idejo navdušijo in odprejo svojo trgovino. Le kdo bo uspešnejši? Slikanici britanskega ilustratorja, ki je sicer zaslovel v tandemu z Gilesom Andreaejem, kateremu je likovno opremil zgodbo *Žirafe ne znajo plesati*, najmlajših bralcev zagotovo ne bosta razočarali. > Vanja Jazbec

Heather Tekavec

SRAKA TATINSKA!

ilustracije: Pierre Pratt
prevod: Mateja Sužnik
Zala, 2018, t. v., 36 str., 20,95 €

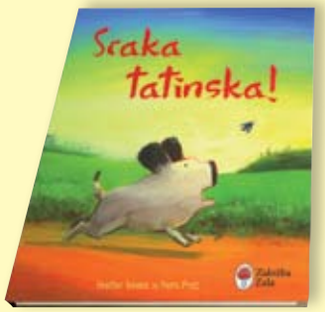

Le kdo kmetu krade korenje, jagode, fižol in češnje? Morda hrošč? Hm … psiček Maks bi zagotovo poskrbel za tatu, če ne bi bil tako naiven in zaslepljen in bi videl resnične tatove, ki pa ga seveda veselo prinašajo naokoli. Zgodba, ki je sicer humorna in hudomušna, odpira predvsem vprašanje naivnosti, ki v želji, da bi rešila problem, le-tega spregleda, pa čeprav je očitno in jasno, kdo je tisti, ki dela škodo. Kanadska avtorja sta poskrbela za zanimivo zgodbo in lepe ilustracije. Knjiga, s katero bodo mentorji branja in starši lahko skupaj z otroki odpirali vprašanja o poštenosti, zaslepljenosti, naivnosti in tudi pomoči. > Sabina Burkeljca

Mārtiņš Zutis

ODKRITJE, KI GA NI BILO

prevod: Alenka Urh
KUD Sodobnost International, 2018, t. v., 32 str., 19,90 €

Karl Darwing, svetovno znani naravoslovec, ki je že kar malo v letih, se nekega jutra prebudi in kot nestrpni naročnik revije *Živalska mitologija* pohiti do poštnega nabiralnika. A del poti mora skakati po eni nogi, saj se v njegovem škornju znajde nebodigatreba, sicer precej nenevaren primerek poskočne kače. Z revijo v roki se Karl odpravi nazaj proti hiši, ampak ko odkrije čudaške stopinje enonogega bitja, mu odkritje kar ne da miru. In bolj kot ga raziskuje, več je stopinj. Kaj se dogaja? Je bila to trojica poskočnih kač, morska zvezda, hobotnica?! Slikanica, sicer prvenec mladega latvijskega ustvarjalca, ki dokončuje magistrski študij vizualnih komunikacij v Rigi, je prejela številne nagrade, med drugim tudi mednarodno nagrado Jānis Baltviks za najboljši prvenec s področja otroške literature in književne ustvarjalnosti. > Vanja Jazbec

Susanna Isern

SAJ TO NI DŽUNGLA

ilustracije: Rocio Bonilla
prevod: Veronika Rot
Celjska Mohorjeva družba, 2018, t. v., 34 str., 19,50 €

Mala Pavla je odkrila besedico »ne« in si nehala umivati zobe, ni več pospravljala svoje sobe, ni se hotela kopati, za sabo pospraviti mize, spati v postelji ... Mama je obupano zavzdihnila, da bo Pavlina soba kmalu kot džungla. In potem se je zgodilo: v njeni sobi je bil nenadoma lev, v spalnici Pavlinih staršev so se lišpali medvedi, v kopalnici se je kopal povodni konj, opice v dnevni sobi so ji strgale najljubše stripe ... pred hišo pa prava džungla! Pavli je pognal rep in pognala se je v tek, sproti pa pobirala svoje stvari in jih pospravljala na svoje mesto ter ponavljala, da to ni džungla. Ko se je naslednje jutro prebudila, ji je odleglo, da v njeni sobi in drugje po hiši ni bilo divjih živali, dreves in kaosa. Spoznala je, da bo veliko bolje, če svoj nered pospravi. Navihane ilustracije v nežnih linijah in barvah so polne podrobnosti in čustev, ki bodo male navihance opomnili, da je sem in tja pa res treba poslušati mamo. > Klara Jarc

Julie Gassman

DOBIŠ, KAR DOBIŠ,

pa brez trmarjenja!

Christianne Jones

LARA KOSMULJA,

mala klepetulja

Christianne Jones

ŽIVIJO, ADIJO,

na laži te vedno dobijo

Beth Bracken

SRAMEŽLJIVI STAŠ

in govorni nastop

ilustracije: Richard Watson; Christine Battuz; Jennifer Bell; Sarah Horne
prevod: Jerneja Planinšek Žlof
Celjska Mohorjeva družba, 2018, t. v., 32 str., 17,50 €/knjigo

Pri Celjski Mohorjevi založbi so izdali štiri nove vzgojne slikanice različnih avtorjev in ilustratorjev, ki so ubesedili in upodobili različne otroške težave oziroma pomanjkljivosti: trmarjenje, klepetanje, laganje in sramežljivost. V prvi slikanici spoznamo Marka, ki hoče, da je vse po njegovem, sicer se mu je bolje umakniti. V šoli pa ima učitelj pravilo: »Dobiš, kar dobiš, pa brez trmarjenja!« V šoli ne sme trmariti, če je zadnji v vrsti, ali če mora risati z voščenkami, ali če mu ni všeč barva prtička. Ko hoče Marko to pravilo uveljavljati doma na svoji sestrici, pa njegovi domači najdejo način, da se njegovo trmarjenje konča tudi doma. V drugi slikanici spoznamo klepetavo Laro, ki ne more utihniti ne doma, ne v šoli, ne v knjižnici ... Šele ko za en dan izgubi glas, ugotovi, koliko zanimivih reči je zamudila, ker ni nikoli poslušala drugih. Lovro iz tretje slikanice pogosto laže oziroma, kot pravi sam – ustvarja izmišljije, se izraža po svoje, napihuje zgodbe, olepšuje resnico. Šele ko ga deklica v parku izzove, da naj ji z druge strani jezera prinese žogo, če ga res lahko preplava, Lovro ugotovi, da mu preostane samo to, da prizna laž. Njegovi prijatelji odidejo, ker je lagal, Lovro pa zdaj ve, da ne sme več lagati. V zadnji slikanici spoznamo Staša. O njem nihče ne ve kaj dosti, ker je bolj molčeč fant. Ko morajo v šoli pripraviti govorni nastop, je Staša grozno strah, da bo rekel kaj neumnega ali zamešal besede. Ko vendarle premaga tremo in sošolcem predstavi svojega psa, kot preostalim tudi njemu vsi zaploskajo, poleg tega pa zdaj vedo malo več o njem. Staša pa sramežljivost ne bo več ustavljala in že načrtuje, kaj bo predstavil na naslednjem govornem nastopu. Vsaka slikanica ima malce drugačen slog ilustracij, ki se lepo ujema z njeno vsebino, vse knjižice skupaj pa tvorijo simpatičen kompletek, ki bo marsikdaj prišel prav. > Klara Jarc

Jeanne Willis

NE LE KNJIGA

ilustracije: Tony Ross
prevod: Andrea Potočnik
Skrivnost, 2018, t. v., 32 str., 18,90 €

»Ta knjiga ni le knjiga, lahko jo uporabiš« … Prikupna slikanica velikega formata mladim bralcem najprej opisuje knjigo kot predmet in pripomoček za marsikaj. Knjigo je moč uporabiti kot kapo, šotor za mačko Šapo, lahko je predor za vlak, z njo si lahko pomaga vsak. A knjige so vendarle veliko več od besed in črnila: spravljajo nas v smeh in jok, poskrbijo za lahko noč otrok, iz knjig se lahko veliko naučimo in nas spremljajo tudi, ko osivimo. Knjiga kot najboljša prijateljica skozi vse življenje je v tej slikanici predstavljena ganljivo in humorno obenem. > Sonja Juvan

PRIPRAVIL: IZTOK ILICH

Zatiranje svetnim in posvetnim oblastnikom nevšečne javne besede je bržkone prav toliko staro kot prvi slavilni zapisi, nastali v najstarejših civilizacijah, ki so poznale pisavo. Z razmahom tiska in po drugi strani s povečevanjem moči samodržcev je število posegov v svobodo izražanja misli le še naraščalo. Iz začetka novega veka, iz obdobja protireformacije in katoliške obnove v Srednji Evropi poznamo več primerov prepovedi širjenja in branja knjig tudi v našem kulturnem prostoru. Primož Trubar, ki ga imamo danes za očeta slovenske knjige in knjižnega jezika, je bil na seznamu najstrožje prepovedanih piscev uvrščen med avtorje prvega razreda. Šlo je tako zares, da se je moral večkrat skrivati in si z begom reševati golo življenje.

Razstava bo v NUK-u na ogled do 15. septembra 2018

In vendar so jih brali: prepovedane knjige v zgodnjem novem veku

Naša osrednja nacionalna in znanstvena knjižnica hrani številne zgovorne dokaze nestrpnosti in preganjanja tudi iz tega časa. Na razstavi »In vendar so jih brali: prepovedane knjige v zgodnjem novem veku« jih je javnosti predstavila blizu 30 iz obdobja od 16. do 18. stoletja. Prikaz sta v duhu dobrega sodelovanja dveh vrhovnih znanstvenih ustanov pripravila dr. Luka Vidmar z Inštituta za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU in dr. Sonja Svoljšak iz oddelka Zbirka rokopisov, redkih in starih tiskov NUK. Napisala sta tudi bogato ilustriran spremljevalni katalog, v katerem pobliže predstavljata zlasti slovenske razstavljene tiske, okoliščine, v katerih so nastali, in posledice prepovedi, ki so doletele avtorje. Poleg nekaj Trubarjevih izdaj je na ogled tudi več indeksov – seznamov knjig, katerih razširjanje pa tudi branje so z uradnimi utemeljitvami ali samo z odlokom prepovedale sprva predvsem cerkvene, pozneje pa v vedno večji meri tudi posvetne oblasti – pri nas iz dunajskih uradov Marije Terezije in njenih naslednikov. Nekaj tiskov na teh seznamih je prepoved doletela tudi zaradi širjenja okultizma, vraževerja in iz drugih razlogov, denimo Boccacciev *Dekameron*, ki so ga različni cenzurni poskusi le skazili – in s tem najbrž še povečali zanimanje zanj.

Trubarjevi *Articulu oli deili, te prave stare vere kerszhanske* iz leta 1562 so iz Kopitarjeve zapuščine.

Poleg najznamenitejšega reformatorja Trubarja se je med prepovedanimi pisci sto let pozneje znašel tudi katolik Janez Ludvik Schönleben, ki so mu v letih 1677–1682 prepovedali tri dela. Cerkev je namreč presodila, da njihov avtor v zagovoru verske resnice o Marijinem brezmadežnem spočetju preostro in žaljivo napada dominikance. Za njim se je na dunajskem indeksu znašel še politični filozof, baron in graščak na Dolenjskem Franc Albert Pelzhoffer, ki je pisal v latinščini.

Avtorja razstave sta ob knjigah v zaprtih vitrinah razstavne dvorane povsod, kar sicer ni navada, omenila tudi njihovo usodo. Vsaj nakazujejo jo podatki, v čigavi lasti so bile, preden so dobile prostor na najskrbneje varovanih policah NUK-a v Ljubljani in drugih knjižnic. Ti podatki tudi pričajo, da same prepovedi pogosto niso bile učinkovite, saj so se mnoga dela srednjeveških naravoslovcev, med njimi Kopernikova heliocentrična »herezija«, pa razprave izpod peresa Montesquieuja, Rousseauja in drugih francoskih mislecev ter še mnogih za zagovornike zapovedanih resnic prav tako nesprejemljivih piscev ohranile do naših dni. Še več, njihove od rabe zdelane platnice dokazujejo, da so šle, na primer v salonu barona Žige Zoisa, skozi roke mnogih zavzetih bralcev in nato bolj ali manj očitno odzvanjale v njihovih spisih.

Poleg plemiških in samostanskih zbirk je imel največ dragocenih, zaradi vsebine tudi prepovedanih redkih tiskov znameniti jezikoslovec in tudi sam cenzor na Dunaju, Jernej Kopitar. Kot posebno izjemo velja omeniti še *Dalmatinovo Biblijo*. Katoliška cerkev jo je sicer, tako kot vse protestantske tiske, prepovedala, vendar je s posebnim dovoljenjem izbranim duhovnikom dovoljevala njeno uporabo – potem ko so iz knjige iztrgali list z domoljubnim, vendar protestantsko dogmatičnim predgovorom. Zato je med ohranjenimi protestantskimi tiski največ prav leta 1584 natisnjenih *Biblij* – med njimi velik del nepopolnih, brez »spornega« predgovora Jurija Dalmatina.

V Rimu natisnjeni indeks prepovedanih knjig iz leta 1711. Na levi je upodobljeno bogu všečno sežiganje zlih knjig.

Razstava bi seveda lahko bila veliko obsežnejša, če bi jo razširili še na novejši čas. V tem primeru pa bi bilo potrebnega veliko več prostora, veliko novega pa kljub temu ne bi bilo mogoče pokazati, saj je bilo najzanimivejšim izdajam, žrtvam medvojne in povojne ideološke cenzure, zlasti tiskom iz zloglasnega fonda D, v zadnjih letih že namenjenih več tematskih razstav. Vsekakor pa je tudi tak pogled v le na videz davno preteklost zelo dobrodošel. Da se zavemo, kako zelo trdovratni so nekdanji vzorci. Navsezadnje tudi dandanašnji ne manjka ljudi, ki jih močno skomina, da bi to ali ono tako ali drugače drugačno, predvsem pa nevšečno prepovedali in zatrli.

22.–25. 8. 2018

Ptuj *in številni drugi kraji*

dnevi poezije in vina

www.stihoteka.com | www.versopolis.com

ČASTNA GOSTA

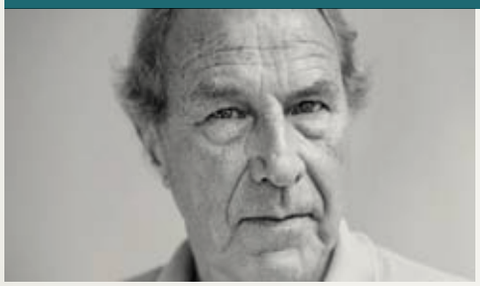

Michael Krüger (1943) je izjemen pesnik in intelektualec, dolgoletni kultni urednik založbe Hanser ter borec za poezijo in vrednote svobodnega umetniškega izraza in intelektualnega govora. Krügerjev pesniški opus je zelo obsežen in šteje preko 30 knjig pesmi in izborov iz njegovega pesniškega opusa, ob tem pa piše tudi eseje, kratko prozo in romane. Krüger – za razliko od številnih nemških pesniških sodobnikov – stavi na navidez preprosto govorico, ki – globoko melanholična – nagovarja bralce v intimnih, eksistencialno osamljenih legah, je obenem nazorno prepoznavna, antiintelektualistična, muzikalna in prefinjeno emocionalna. Slovenci smo ga pred desetletjem že spoznali kot romanopisca (roman Himmelfarb), sedaj pa prihaja k nam z občirnim izborom iz srčike svojega bogatega literarnega opusa – s poezijo.

V Ljubljani bo nastopil 21. avgusta, na Ptuju pa 22. avgusta.

Agi Mishol (1946) je uveljavljena izraelska pesnica in učiteljica ustvarjalnega pisanja. Rojena je bila v Transilvaniji, v madžarski družini, ki je preživela holokavst in se leta 1950 preselila v Izrael. Doslej je objavila 16 zbirk poezije, vključno z dvema retrospektivnima zbirkama iz let 2003 in 2015. Prejela je številne nagrade, med drugim domači Prime Minister Prize Award in Yehuda Amichay Prize ter italijansko nagrado lericiPea. Ima častna doktorata Univerze v Tel Avivu in Znanstvenega inštituta Weizmann. Živi v agrarni skupnosti in je direktorica pesniške šole Helicon v Tel Avivu.

V Ljubljani bo nastopila 21. avgusta, na Ptuju pa 25. avgusta.

FESTIVALSKI VRHUNCI

ŠPANSKI FOKUS

Letos v mednarodnem fokus postavljamo sodobno špansko poezijo. Gostili bomo Mercedes Cebrián, Carlosa Aganzo in Eriko Martínez, ki bodo v dneh pred festivalom sodelovali tudi na špansko-slovenski prevajalski delavnici. Njihovo poezijo bo tekom festivala moč slišati med osrednjimi večernimi branji ter na posebni okrogli mizi o sodobni španski poeziji. Zanemarili ne bomo niti španskih vin, saj bo na vinskem oltarju vsak večer mogoče pokušati vino španskega vinarja.
Program podpira Acción Cultural Española (AC/E).

PROMENADA POEZIJE

Vrača se velika promenada poezije! Zadnje festivalsko dopoldne, v soboto, 25. avgusta, bodo ptujske ulice rajale s poezijo, glasbo in plesom in akrobacijami. Nastopili bodo številni umetniki, kolesje promenade pa bo usmerjal komik in igralec Tadej Toš. Vsi obiskovalci so vabljeni, da se promenadi pridružijo v maskah!

ODPRTO PISMO EVROPI

Evropo z drugim Odprtim pismom Evropi o najbolj perečih družbenih težavah nagovarja švedska pesnica iranskih korenin Athena Farrokhzad. Odprto pismo bo avtorica prvič prebrala na otvoritvi festivala, 22. avgusta.
Program podpira ustanova Allianz Kulturstiftung.

JAK SLOVENIAN BOOK AGENCY
MESTNA OBČINA PTUJ
Allianz Kulturstiftung ... for Europe
AC/E Acción Cultural Española
With the support of the Creative Europe Programme of the European Union
VERSOPOLIS

Ni pravega poletja brez dobre knjige

Nova obešenjaškohumorna zgodba priljubljenega Paasilinne.

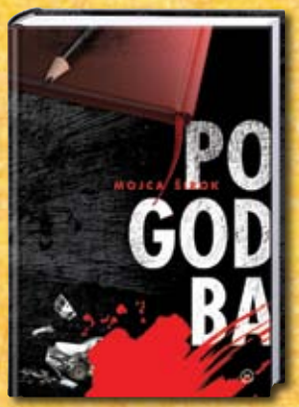

Slovenska mafijska kriminalka, ki se lahko meri z najboljšimi.

Ganljivi roman Johna Greena o ljubezni in moči prijateljstva.

Čutna romanca o ponosu in poželenju, spletkah in ljubezni.

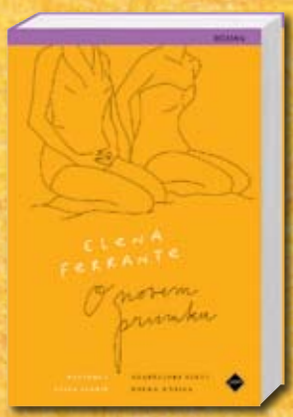

Po *Genialni prijateljici* Ferrantejeva navdušuje z drugo knjigo Neapeljskega cikla.

3 za 2

Ob nakupu dveh knjig iz akcije *Poletno branje* si tretjo – žepnico iz posebnega izbora – izberite

BREZPLAČNO

Akcija traja do 31. 7. 2018 in velja do prodaje zalog oz. razdelitve daril.

© Mladinska knjiga
Vse materialne avtorske pravice so last Mladinske knjige

V knjigarnah Mladinske knjige in na www.emka.si